

HOGE RAAD VAN FINANCIËN

*AFDELING
"FINANCIERINGSBEHOEFTE
VAN DE OVERHEID"*

J A A R V E R S L A G 1 9 9 7

JUNI 1997

HOGE RAAD VAN FINANCIËN

*AFDELING
"FINANCIERINGSBEHOEFTE
VAN DE OVERHEID"*

J A A R V E R S L A G 1 9 9 7

JUNI 1997

Woord Vooraf

Het voorliggende Jaarverslag bevat, naast de synthese, twee delen.

De synthese geeft een overzicht van de belangrijkste doelstellingen voor de periode 1998-2000 voor de Gezamenlijke Overheid en haar deelsectoren.

In deel I, dat het Advies en de aanbevelingen omvat, worden in een eerste hoofdstuk de doelstellingen voor de Gezamenlijke Overheid en voor de Entiteiten "I" en "II" uitgewerkt waarbij tevens de randvoorwaarden worden weergegeven waarbinnen die doelstellingen gerealiseerd kunnen worden. In een tweede hoofdstuk komen de methodologische aspecten en uitgangspunten, evenals een globaal overzicht van de resultaten met betrekking tot de normatieve simulaties voor de Gemeenschappen en de Gewesten, aan bod.

In deel II, dat de evaluatie en de detailleraanbevelingen omvat, worden in een eerste hoofdstuk de resultaten van de uitvoering van de begroting 1996 van de Federale Overheid en de Sociale Zekerheid vergeleken met de budgettaire doelstellingen. De evaluatie t.o.v. de ESER-doelstellingen gebeurde in het Advies van maart 1997 (1). Bovendien wordt in het kort commentaar gegeven op de begrotingsvooruitzichten voor 1997. In een tweede hoofdstuk worden de recente evoluties (1995-1996) met betrekking tot de begrotingen van de Gemeenschappen en de Gewesten besproken en wordt de uitvoering ervan vergeleken met de door de Afdeling vooropgestelde maximaal toelaatbare saldi. Tenslotte worden in dit deel de doelstellingen per Gemeenschap en Gewest weergegeven en worden er voor elk van de deeleniteiten een aantal conclusies geformuleerd.

Brussel, juni 1997.

1 Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid, Advies betreffende de uitvoering van het Convergenceplan in 1996, maart 1997.

De Leden van de Afdeling :

de H. P. VAN ROMPUY, Voorzitter

de HH. A. VERPLAETSE
W. FRAEYS
J.P. PAUWELS
vertegenwoordigers van de Nationale Bank van België

de HH. G. BROUHNS
vertegenwoordiger van de Minister van Financiën

M. VAN der STICHELE

de HH. W. MEEUSEN
J. VUCHELEN
R. DESCHAMPS
R. TOLLET
P. KESTENS
G. CLEMER

vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering, de Regering van de Franse Gemeenschap, de Waalse Regering en de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Waarnemers :

de HH. L. DE RYCK
H. BOGAERT

Het Secretariaat :

de HH. A. VAN de VOORDE
A. BOON
R. SAVAGE
Mevr. C. SPINNOY

INHOUDSTAFEL

LIJST VAN DE AFKORTINGEN	9
SYNTHESE	11
1. Inleiding.	12
2. De macro-economische omgeving in 1997 en 1998.	13
3. De budgettaire aanbevelingen voor 1998.	14
3.1 De budgettaire verwachtingen voor 1997.	14
3.2 De aanbevelingen voor 1998.	15
DEEL I. ADVIES EN AANBEVELINGEN	19
HOOFDSTUK I. De context van het nieuwe Convergentieplan en traject van de schuldafbouw	21
1. Inleiding	21
2. De geactualiseerde macro-financiële context	22
3. Herevaluatie van de overheidstekorten 1993-1996 op basis van de Nationale Rekeningen.	24
4. De implicaties van deze herzieningen voor de trajecten inzake NFB, inzonderheid op het niveau van Entiteit II	27
5. Basisgegevens voor 1997 voor de Gezamenlijke Overheid en voor Entiteit I	28
6. De vooruitzichten bij ongewijzigd beleid en hun implicaties in het licht van de doelstellingen van het Nieuw Convergentieprogramma	31
7. De macro-financiële context voor 1998 en de implicaties ervan in termen van begrotingsdoelstellingen	32
8. Stevigheid van schuldafbouwscenario	36
HOOFDSTUK II. Globale aanbevelingen voor het geheel van de Gemeenschappen en de Gewesten.	39
1. Geconsolideerde aanbevelingen voor de Gemeenschappen en de Gewesten.	39
DEEL II DE EVALUATIE VAN DE BEGROTINGSEVOLUTIES 1996-1997 EN DETAILOBJECTIEVEN M.B.T. 1998-2000	43
HOOFDSTUK I. De begrotingsevoluties m.b.t. de Federale Overheid en de Sociale Zekerheid 1996-1997.	45
1. De begrotingsevoluties voor de Federale Overheid.	45
1.1 De evolutie van de ontvangsten en de uitgaven in 1996.	45
1.1.1 De ontvangsten van de Federale Overheid.	45
1.1.2 De geordonnanceerde uitgaven voor 1996.	49
1.1.3 Het netto te financieren saldo in 1996.	50
1.2 De evolutie van de ontvangsten en de uitgaven 1997.	52
1.2.1 De evolutie van de ontvangsten in 1997.	52
1.2.2 De evolutie van de uitgavenkredieten in 1997.	55
1.2.3 De evolutie van het netto te financieren saldo in 1997.	56
1.3 Besluiten.	58
2. De evoluties in de sector van de Sociale Zekerheid	59
2.1 De evoluties in de Sociale Zekerheid voor werknemers 1995-1997.	59
2.1.1 De grote tendensen 1995-1996	59
2.1.2 De grote tendensen 1996-1997	60
2.1.3 Besluiten	61
2.2 De evoluties in de sector van de Sociale Zekerheid voor zelfstandigen 1995-1997.	62
2.2.1 De grote tendensen 1995-1996	62
2.2.2 De grote tendensen 1996-1997	63
2.2.3 Besluiten	65

HOOFDSTUK II. Begrotingsevoluties m.b.t. de Gemeenschappen en de Gewesten 1995-1997 en detailobjectieven m.b.t. 1998-2000.	67
1. Inleiding en methodologische verwijzingen bij de evaluatie van realisaties en begrotingsramingen t.o.v. de normen van de Afdeling.	67
2. Methodologische beschouwingen bij de normatieve simulaties.	69
2.1 Algemene uitgangspunten	69
2.2 Macro-economische parameters	70
2.3 Indicatieve geconsolideerde rekening van de Gemeenschappen en de Gewesten.	71
2.4 Raming van de interestlasten	71
2.5 De totale schuld	72
2.6 Raming van de ontvangsten	72
2.6.1 Raming van de toegewezen middelen	72
2.6.2 Raming van de andere ontvangsten.	74
3. Overzicht van de normnaleving 1992-1997.	74
4. De Vlaamse Gemeenschap.	78
4.1 De uitvoering van de begrotingen 1995 - 1996 en de normnaleving.	78
4.2 De begroting 1997.	81
4.3 De aanbevelingen voor 1998-2000.	83
4.4 Besluiten.	84
5. De Franse Gemeenschap.	85
5.1 De uitvoering van de begrotingen 1995-1996 en de normnaleving.	85
5.2 De begroting 1997.	88
5.3 De aanbevelingen voor 1998-2000.	90
5.4 Besluiten.	91
6. Het Waalse Gewest.	92
6.1 De uitvoering van de begrotingen 1995-1996 en de normnaleving.	92
6.2 De begroting 1997.	96
6.3 De aanbevelingen voor 1998-2000.	98
6.4 Besluiten.	99
7. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.	100
7.1 De uitvoering van de begrotingen 1995-1996 en de normnaleving.	100
7.2 De begroting 1997.	104
7.3 De aanbevelingen voor 1998-2000.	106
7.4 Besluiten.	107
8. De Duitstalige Gemeenschap.	108
8.1 De uitvoering van de begrotingen 1995-1996 en de normnaleving.	108
8.2 De begroting 1997.	109
8.3 De aanbevelingen voor 1998-2000.	110
8.4 Besluiten.	111
9. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.	112
9.1 De uitvoering van de begrotingen 1995-1996 en de normnaleving.	112
9.2 De begroting 1997.	113
9.3 De aanbevelingen 1998-2000.	114
9.4 Besluiten.	115
10. De Franse Gemeenschapscommissie.	116
10.1 De uitvoering van de begrotingen 1995 - 1996 en de normnaleving.	116
10.2 De begroting 1997.	117
10.3 De aanbevelingen voor 1998-2000.	118
10.4 Besluiten.	118

LIJST VAN DE AFKORTINGEN

ALESH	Amortisatiefonds van de leningen voor de Sociale Huisvesting
BBP	Bruto Binnenlands Produkt
BFW	Bijzondere Financieringswet
BGHGT	Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesauriën
BNP	Bruto Nationaal Produkt
BS	Belgisch Staatsblad
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
CO	Centrale Overheid (= FO + G&G)
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
EG	Europese Gemeenschappen
EMS	Europees Monetair Stelsel
EMU	Economische en Monetaire Unie
ESER	Europees Stelsel van Economische Rekeningen
EU	Europese Unie
FFE	Fonds voor Financieel Evenwicht - Werknemers
FFEZ	Fonds voor Financieel Evenwicht - Zelfstandigen
FGC	Franse Gemeenschapscommissie
FO	Federale Overheid
GEI	Gemeenschappelijke Europese Instellingen
G&G	Gemeenschappen en Gewesten
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
GO	Gezamenlijke Overheid
IMF	Internationaal Monetair Fonds
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
KVD	Kredietverleningen en deelnemingen
LO	Lagere Publiekrechtelijke Overheden
NCP	Nieuw Convergentieprogramma
NFB	Netto-financieringsbehoeften
NFS	Netto te financieren saldo
NR	Nationale Rekeningen
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PB	Personenbelasting
SOFICO	Société Wallone de Financement complémentaire des Infrastructures
SZ	Sociale Zekerheid

SYNTHESE

1. Inleiding.

Het voorliggend advies wordt geïnspireerd door de onverminderde bekommernis van de Afdeling om de schuldgraad van de Gezamenlijke Overheid op een duurzame wijze te verminderen. Bovendien is de Afdeling zich ervan bewust dat zowel de budgettaire realisaties voor 1997 als de doelstellingen voor 1998 een cruciale rol vervullen in de evaluatieprocedures die in het voorjaar 1998 zullen plaats vinden met het oog op het lidmaatschap van België in de toekomstige Monetaire Unie.

Sedert het advies dat de Afdeling in mei 1996 heeft geformuleerd, hebben zich volgende opmerkelijke feiten voorgedaan waarmee in de formulering van de aanbevelingen voor 1998 rekening dient te worden gehouden.

In de eerste plaats werd tussen de Federale Overheid en de Gemeenschappen en de Gewesten een samenwerkingsakkoord gesloten waarin de maximaal toelaatbare tekorten, zoals voor de periode 1997-1999 aanbevolen door de Afdeling, werden vastgesteld.

In de tweede plaats heeft de Regering eind 1996 het "Nieuwe Convergenceplan van België" (1997-2000) goedgekeurd. In dit plan worden overigens de aanbevelingen overgenomen die de Afdeling in 1995 heeft gedaan m.b.t. de noodzakelijk geachte evolutie van het primair overschot van de Gezamenlijke Overheid met het oog op de budgettaire consolidatie.

In de derde plaats hebben de budgettaire gegevens in de recent gepubliceerde Nationale Rekeningen het noodzakelijk gemaakt de voorlopige ramingen van de Afdeling, vervat in haar verslag van maart 1997, betreffende de uitvoering van het (eerste) Convergenceplan in 1996, te herzien. Zo bedragen de netto-financieringsbehoeften (NFB) van de Gezamenlijke Overheid in 1996 3,2% van het BBP i.p.v. de in maart ll. geraamde 3,4% en het primair saldo 5,3% van het BBP i.p.v. de geschatte 5,2%. (zie onderstaande tabel).

Indien vertaald volgens de methodologie van het Nieuwe Convergenceplan bedraagt het primair overschot van de Gezamenlijke Overheid in 1996 5,7% van het BBP (*).

- (*) Men stelt gemiddeld een jaarlijkse afwijking vast van ongeveer 0,4% van het BBP tussen de twee types van voorstelling ("ESER" en "NCP"). Iets meer dan de helft van deze afwijking is toe te schrijven aan de "consolidatie" van de intrestlasten tussen de diverse sub-sectoren van de Overheid (om rekening te houden met de financiële activa die aangehouden worden door bepaalde sub-sectoren van de Overheid - bv. de Sociale Zekerheid - ten laste van andere interne stromen van ontvangen en betaalde intresten). De andere component van deze afwijking heeft betrekking op niet-intrestuitgaven (en dus in feite primaire uitgaven) op de begroting van de Rijksschuld van de Federale Overheid (kapitaaltransfers aan andere overheidssectoren in de ruime betekenis om hun schuld af te lossen, beheerskosten en commissielonen, enz...). Tenslotte dient opgemerkt dat de optiek van het Nieuwe Convergenceplan uit begrotingsoogpunt een grote operationele waarde heeft.

Tabel 1.
Realisaties 1996 in de Nationale Rekeningen 1996 (ESER)

in %van het BBP

	1995	1996
Totaal (Entiteit I.+II.)		
- NFB	-3.9	-3.2
+Interesten	9.0	8.5
+Primair saldo	5.1	5.3
Entiteit I.		
- NFB	-3.6	-3.0
+Interesten	8.1	7.7
+Primair saldo	4.5	4.7
Entiteit II.		
- NFB	-0.3	-0.2
+Interesten	0.9	0.8
+Primair saldo	0.6	0.6

BRON : Nationale Rekeningen 1996 (INR)

2. De macro-economische omgeving in 1997 en 1998.

In tegenstelling tot de groeiverwachtingen voor 1997 die de Afdeling in haar advies van vorig jaar aanhield, m.n. een reële groei van 2,4%, laten de huidige vooruitzichten voor het lopend jaar niet toe een reële groei voorop te stellen die beduidend boven de 2% zou uitstijgen. Voor 1998 raamt de Afdeling de reële groei voorzichtigheidshalve op 2,4%, d.i. het gemiddelde van de ramingen van de OESO (2,6%) en het IMF (2,2%). Tegen de achtergrond van deze groeivoorzichten zou de inflatie, gemeten door de evolutie van de deflator van het BBP, slechts marginaal toenemen nl. van 1,8% in 1997 tot 2% in 1998.

De verwachte trendmatige groei van de Belgische economie in 1997 en de vooropgestelde matige herneming in 1998 laten op het vlak van de gemiddelde intrestvoet van de geconsolideerde bruto-overheidsschuld toe een lichte daling voorop te stellen in 1997 in vergelijking tot het vorige jaar, m.n. van 6,7% tot 6,5%, en een stabilisatie in 1998 op het gemiddeld peil van 1997.

3. De budgettaire aanbevelingen voor 1998.

3.1 De budgettaire verwachtingen voor 1997.

A. Op het vlak van Entiteit II.

De budgettaire realisaties van deze Entiteit in de Nationale Rekeningen-ESER 1996 worden gekenmerkt door methodologische aanpassingen die tot gevolg hebben dat haar financieringsbehoeften in 1996 worden geraamd op 0,2% van het BBP, hetgeen een verbetering impliceert van 0,3% in vergelijking tot de raming van de Afdeling in maart II. ter gelegenheid van haar evaluatie van de uitvoering van het Convergentieplan. Deze aanpassing wordt in gelijke mate verdeeld over de Gemeenschappen en Gewesten en de Lokale Overheden en heeft uiteraard gevolgen voor het toekomstig budgettair traject van Entiteit II.

Wat de Lokale Overheden betreft, gaat de Afdeling ervan uit dat zij dit en volgend jaar hun budgettair surplus van 0,2% van het BBP (in ESER-termen) onverminderd behouden.

T.a.v. de Gemeenschappen en de Gewesten gelden voor de periode 1997-1999 de maximaal toelaatbare tekorten die in het Samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 met de Federale Regering werden overeengekomen. Vertaald in termen van de Nationale Rekeningen-ESER komt dit neer op netto-financieringsbehoeften van 0,4 % van het BBP in 1997.

Globaal genomen voor Entiteit II beveelt de Afdeling voor 1997 netto-financieringsbehoeften aan van nagenoeg 0,2 % van het BBP en raamt zij de intrestlasten van deze Entiteit op 0,8 % van het BBP zodat het resulterende primair surplus 0,6 % van het BBP bedraagt.

B. Op het vlak van Entiteit I.

In de lijn van de aanbevelingen m.b.t. het primair surplus die de Afdeling voor Entiteit I in haar adviezen van 1995 en van 1996 heeft geformuleerd, en rekening houdend met de verwachting van een louter trendmatige groei van 2% van de Belgische economie dit jaar, is het noodzakelijk het in 1996 gerealiseerde primair surplus, m.n. 4,7% van het BBP (in termen van de Nationale Rekeningen-ESER), ook onverminderd dit jaar te behalen.

In de onderstelling dat de Sociale Zekerheid in 1997 een budgettair evenwicht realiseert in termen van de financieringsbehoeften en dat de intrestlasten van Entiteit I dit jaar 7,3% van het BBP bedragen, dan dienen de netto-financieringsbehoeften van deze Entiteit dit jaar beperkt te worden tot nagenoeg 2,6% van het BBP.

C. *Op het vlak van de Gezamenlijke Overheid.*

Voor de Gezamenlijke Overheid komen deze ramingen en aanbevelingen voor 1997 neer op netto-financieringsbehoeften van 2,8% van het BBP. Het globaal in 1997 te realiseren primair saldo bedraagt dan 5,3% van het BBP in de hypothese dat de intrestlasten 8,1% van het BBP omvatten.

3.2 De aanbevelingen voor 1998.

A. *Voor de Gemeenschappen en de Gewesten en de Lokale Overheden.*

Onderstaande tabel herneemt de maximaal toelaatbare tekorten voor 1998 voor elk deelgebied zoals die vorig jaar in het Samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 werden overeengekomen.

Tabel 2
Maximaal toelaatbare saldi voor de Gemeenschappen en de Gewesten 1998.

miljarden BEF

Samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996						
	Vlaamse Gemeenschap	Franse Gemeenschap	Waals Gewest	Brussels Hoofdsted. Gewest	Totaal	Franse Gem. incl. over- bruggings- krediet
1998	- 0.9	- 8.2	- 8.6	- 4.3	- 22.1	- 6.2

Deze tekortnormen zouden er evenwel kunnen toe leiden dat, omwille van de lagere intrestlasten die de deelgebieden in 1998 zouden dienen te dragen, er voor hen een bijkomende budgettaire marge tot stand komt. Uit het standpunt van een voorzichtig budgettair beleid en met het oog op de stabilisatie van hun schuldgraad met ingang van het jaar 2000 (2010 voor de Vlaamse Gemeenschap) raadt de Afdeling de deelgebieden aan deze eventuele beleidsmarginen niet te gebruiken voor recurrente uitgaven, maar wel de voorrang te geven aan een aanwending ten bate van hun schuldafbouw.

Omgezet in termen van netto-financieringsbehoeften (in ESER) zouden bovenstaande maximale tekorten in 1998 -0,2% van het BBP bedragen. Indien men hieraan het vooropgestelde overschot van 0,2% van het BBP van de Lokale Overheden aan toevoegt, worden de financieringsbehoeften van Entiteit II in 1998 tot nul herleid. Gegeven de voor volgend jaar geraamde intrestlasten van deze Entiteit van 0,8% van het BBP bedraagt haar primair overschot derhalve 0,8% van BBP in 1998.

B. Voor de Entiteit I.

1. Inzake het primair surplus.

In de onderstelling dat volgend jaar de reële groei van de Belgische economie 2,4% bedraagt, dient Entiteit I een primair surplus te realiseren van 4,9% van het BBP, d.i. een toename met 0,2% van het BBP in vergelijking met 1997. Deze toename vertolkt de "regel van de conjuncturele boni" aanbevolen door de Afdeling, d.w.z. dat bij ongewijzigd beleid, een reëel groeioverschot t.o.v. de historische trendgroei van 2% per jaar, een toename van het primair overschot van Entiteit I tot gevolg (in % van het BBP) heeft ten belope van ongeveer de helft van het groeioverschot. Toepassing van deze regel impliceert dat de budgettaire marge die door een conjuncturele heropleving wordt gecreëerd, bij voorrang wordt aangewend voor de vermindering van het tekort en bijgevolg van de schuldgraad.

Overigens weze er aan herinnerd dat volgens het Nieuw Convergentieplan het primair overschot van de Entiteit I tijdens de periode 1997-1999 ten minste gehandhaafd dient te worden op het peil dat voor eind 1996 werd vooropgesteld. Bovendien wordt voor conjunctureel gunstige jaren overeenkomstig de "regel van de conjuncturele boni", het primair surplus dat Entiteit I bij ongewijzigd beleid zou bereiken, als streefdoel aanbevolen.

De door de Afdeling aanbevolen doelstelling voor het primair surplus van de Federale Overheid en de Sociale Zekerheid als één geheel beschouwd, waarvan de toename door de verwachte groeiverbetering wordt geïnduceerd, impliceert uiteraard dat de niet-recurrente maatregelen die in het kader van de begroting 1997 werden genomen, volledig in de begroting 1998 worden gecompenseerd. Bovendien onderstelt de doelwaarde voor 1998 dat het uitgangspunt voor 1997, m.n. 4,7% van het BBP, effectief wordt gerealiseerd, overeenkomstig de stabilisatienorm die de Afdeling voor het primair surplus van Entiteit I heeft aanbevolen.

De voor 1998 vastgestelde doelstellingen inzake primair surplus voor Entiteit I werden vastgesteld in de hypothese dat de Overheden in 1998, de budgettaire overigens neutrale vermindering met 0,1% van het BBP van het primair surplus (en van de intrestlasten) van Entiteit I, voortvloeiend uit de verrichting van de goudverkoop van de N.B.B., niet zouden compenseren met ad hoc maatregelen. Dit gebeurde evenmin in het kader van de begroting 1997.

2. Inzake de financieringsbehoeften.

Uitgaande van het budgettaire evenwicht van de Sociale Zekerheid wat in ESER-termen overeenstemt met een financieringsoverschot (van 0,2% BBP) en voor zover de intrestlasten van Entiteit I in 1998 overeenstemmen met de raming (7,1% van het BBP), bedraagt de doelstelling voor de netto-financieringsbehoeften voor volgend jaar voor Entiteit I 2,3 % van het BBP en bijgevolg 2,5% van het BBP voor de Federale Overheid.

C. *Voor de Gezamenlijke Overheid.*

Bovenstaande aanbevelingen laten toe de budgettaire objectieven voor de Gezamenlijke Overheid voor 1998 te preciseren, m.n. netto-financieringsbehoeften van 2,3 % van het BBP en een primair saldo van 5,6 % van het BBP.

Deze doelstellingen laten een duurzame vermindering van de schuldgraad van de Gezamenlijke Overheid toe overeenkomstig het traject dat de Afdeling in haar Jaarverslag van 1995 heeft uitgetekend.

*Tabel 3.
Doelstellingen 1998 in ESER-definitie (a)*

	Raming	Doelstellingen
	1997	1998
Totaal (I.+II.)		
NFB	-2.8%	-2.3%
+ Interesten	8.1%	7.9%
+ Primair saldo	5.3% (°)	5.6% (°)
Entiteit I.		
NFB	-2.6%	-2.3%
+ Interesten	7.3%	7.1%
+ Primair saldo	4.7% (°)	4.9% (°)
Entiteit II.		
NFB	-0.2%	0.0%
+ Interesten	0.8%	0.8%
+ Primair saldo	0.6%	0.8%

(a) *Ingevolge afrondingen kan de som verschillen van het totaal van de elementen.*

(°) *De primaire overschotten voor 1997-1998 moeten verhoogd worden met 0,1% van het BBP om de vergelijkbaarheid met de twee vorige jaren mogelijk te maken. Deze correctie houdt verband met de verlaging van de intrestlasten (en van de niet-fiscale ontvangsten) ten belope van ongeveer 0,1% van het BBP als gevolg van de vermindering doorgevoerd door de aanwending van de gerealiseerde meerwaarden op de goudverkopen door de NBB.*

De doelwaarden voor het primair overschot van Entiteit I voor 1998 zijn afgeleid in de onderstelling dat de gevolgen van de hogervermelde schuldoperatie op het primair surplus in 1998 niet worden gecompenseerd, hetgeen overigens het geval was bij de budgettaire beslissingen voor 1997.

DEEL I.
ADVIES EN AANBEVELINGEN

HOOFDSTUK I.

De context van het nieuwe Convergentieplan en traject van de schuldafbouw

1. Inleiding

Twee belangrijke feiten inzake openbare financiën kenmerken het sinds het vorige Jaarverslag (mei 1996) van de Afdeling "Financieringsbehoeften van de Overheid" van de Raad verlopen jaar :

- ten einde de normen van het Verdrag van Maastricht na te leven en zo de voorwaarden te scheppen die nodig zijn om de overgang naar de éénheidsmunt (derde fase) op 1 januari 1999 op een geordende en geslaagde manier te laten verlopen hebben zowel op het Belgische als op het Europese vlak de Regeringen de budgettaire convergentie nog krachtiger nagestreefd. De inspanningen werden echter geleverd in een conjuncturele omgeving die eens te meer minder gunstig was dan vorig jaar werd gehoopt. Dat belet niet dat er een reeks voorwaarden geschapen zijn - noodzakelijk maar niet voldoende - die in principe de economische groei in Europa in 1998 kunnen ondersteunen (blijvende monetaire ontspanning, lage nominale lange termijnrente, wezenlijke appreciatie van de dollar).
- in België heeft de Regering eind 1996 een "Nieuw Convergentieprogramma van België" (1997-2000) aangenomen, dat trouwens volledig in de lijn ligt van het Stabiliteitspact dat op Europees vlak, in een post-Maastrichtperspectief, opgemaakt werd.

Tenslotte maakt de recente publicatie van de Nationale Rekeningen 1996 nieuwe verduidelijkingen mogelijk inzake de onderliggende ontwikkelingen met betrekking tot de Belgische openbare financiën in de loop van het eerste Convergentieplan (1993-1996). Daardoor is het mogelijk geworden enkele bijkomende inlichtingen te verschaffen en zelfs verbeteringen aan te brengen aan de voorlopige evaluaties die door de Afdeling in februari 1997 werden gemaakt inzake de uitvoering van het Convergentieplan.

Onderhavig hoofdstuk van het Jaarverslag van de Afdeling heeft tot doel deze diverse elementen op het vlak van het begrotingsbeleid en de economische informatie in aanmerking te nemen ten einde de trajecten van het Nieuw Convergentieplan van België juist uit te tekenen en de degelijkheid van het door de Afdeling vooropgestelde traject inzake schuldafbouw te evalueren.

In wat volgt gaat het er dus om de vroegere budgettaire aanbevelingen aan te passen aan de nieuwe Europese macro-economische context en aan de herraamde uitgangspunten 1996 (Nationale Rekeningen 1996).

2. De geactualiseerde macro-financiële context

Men zal opnieuw iets minder optimistisch moeten zijn wat betreft de reële groeiperspectieven voor België en Europa in 1997, met de gevolgen daarvan op het beheer van de budgettaire convergentie. Een jaar geleden nam de Afdeling als vertrekbasis voor haar simulaties voor 1997, een hypothese van een reële groei met 2,4%, wat toen als voorzichtig en behoudend werd beschouwd.

Vandaag dient te worden vastgesteld dat de meest recente vooruitzichten, zelfs indien zij globaal genomen in de lijn liggen van de voorzichtige hypothesen die door de Federale Regering in het kader van de begroting 1997, niet toelaten voor het lopende jaar een reële groei te weerhouden die betekenisvol hoger ligt dan 2%, en dit niettegenstaande een macro-financiële context (rentevoeten, wisselkoersen) die sinds kort op menig punt aanzienlijk gunstiger is.

De aard van deze, overigens gematigde groei, (vooral uitvoer en productieve investeringen) brengt slechts een beperkte ondersteuning met zich mee op het vlak van de overheidsontvangsten en van de afbouw van het overheidstekort. Dit geldt zowel voor België als voor de meeste landen van het Europese continent.

In het geval van België werden de negatieve budgettaire gevolgen van deze in reële termen uitgedrukt weinig ondersteunende conjunctuur, meer dan in andere landen, minstens gedeeltelijk geneutraliseerd door een gunstige financiële ontwikkeling : de aanhoudende daling van de lange- en korte termijnrentevoeten versterken een omgekeerd "sneeuwbaaleffect" dat de neiging heeft om toe te nemen.

Het blijft een open vraag in welke mate de afwachtende houding van de verbruikers en zelfs van de investeerders een voedingsbodem vindt in de onzekerheden die blijven bestaan omtrent de exacte voorwaarden (aantal en identiteit van de deelnemers, monetaire omzettingskoers, enz...) waaronder de eenheidsmunt zal worden gelanceerd.

De eerste vooruitzichten voor 1998, de zogenaamde lenteprognoses (2) van de Europese Commissie, die over het algemeen bewust optimistischer zijn, hernemen voor 1998 de voorheen op 1997 gevestigde hoop op een gunstiger conjunctuur; het verdwijnen van de monetaire onzekerheden zou het vertrouwen van de verbruikers en de investeerders dynamiseren en de interne Europese vraag eindelijk toelaten in te spelen op de vooral exogene of ingevoerde groeifactoren. De Afdeling wenste zich evenwel niet te vlug in te schrijven in een "volontaristisch" scenario dat in het verleden al te dikwijls niet werd bewaarheid. Zij heeft dus voorlopig een hypothese van een reële groei met 2,4% in 1998 weerhouden, wat dus iets meer is dan de groei in 1997 en het midden houdt tussen de vooruitzichten voor de Belgische economie in 1998 van het IMF (2,2%) en van de OESO (2,6%).

Op langere termijn (na 1998) heeft zij haar voorzichtige hypothese behouden van een reële trendmatige groei van de Belgische economie met 2% - wat in de lijn ligt van de waarnemingen gedurende de voorbije 16 jaar - en van het uitblijven van inflationistische druk.

De tegenhanger van dit scenario is vanzelfsprekend de veronderstelde afwezigheid van monetaire en financiële spanningen - afgezien misschien van enkele tijdelijke spanningen voorafgaand aan de evaluatie van de convergentiecriteria - en dus van een zonder twijfel vertraagd dalingsritme van de gemiddelde impliciete intrestvoet van de Belgische openbare schuld.

Deze gemiddelde intrestvoet, die voor de geconsolideerde globale bruto-overheidsschuld op 6,7% in 1996 en op 6,5% in 1997 wordt geraamd, zou zich in 1998 op dit niveau stabiliseren ten gevolge van een zekere veronderstelde stijging van de korte termijn rentevoeten (alsmede ten gevolge van zekere punctuele en/of methodologische technische factoren), alvorens trendmatig te dalen tot ongeveer 6,25% vanaf 2000-2001.

Het trendmatig differentieel tussen de gemiddelde impliciete rentevoet van de openbare schuld (i) enerzijds en de trendmatige nominale groei (g) van het BBP (3), anderzijds, is hier aldus op deze basis bepaald op 2,3% en dit in een context van veronderstelde naleving van het stabiliteitspact, van Europese overheidstekorten die progressief blijven afnemen en van het op kruissnelheid komen van het proces van Belgische schuldafbouw bij een snelheid van gemiddeld 2,5 à 3,5% van het BBP per jaar.

Op basis van een voorstelling of van een definitie "Nieuw Convergentieprogramma" (NCP) (4) en dus niet meer in termen van de ESER-rekeningen, zou de impliciete kost van het schuldbeheer dalen van 7,0% in 1996 tot 6,6% vanaf 2000-2001, zijnde een trendmatig differentieel van 2,6% ten opzichte van een geraamde trendmatige nominale groei van het BBP met 4%.

Er dient aangestipt dat voor de NFB, die per definitie gelijk zijn in de twee optieken, de voorstelling "NCP" zonder twijfel meer operationeel is daar zij nauwer aansluit bij de budgettaire definities.

3 Deze trendmatige nominale groei van het BBP wordt hier iets hoger dan 4% verondersteld, met gemiddeld een reële groei van 2% en een gemiddelde inflatie (BBP-deflator) van 2%.

4 Waar de intrestlasten van de Overheden niet zijn geconsolideerd en waar de post "Intresten", naast de intresten in de betekenis van de nationale boekhouding, andere (primaire) uitgaven bevat, die betrekking hebben op het schuldbeheer. Deze beide posten worden samen geraamd op bijna 0,4% van het BBP gedurende de periode 1997-2000, wat overeenkomt met 0,3% van de geconsolideerde schuld in t-1.

3. Herevaluatie van de overheidstekorten 1993-1996 op basis van de Nationale Rekeningen.

De recente publicatie van de Nationale Rekeningen 1996, in combinatie met een aantal andere inlichtingen, laat ons toe de onderliggende ontwikkelingen van de Belgische openbare financiën beter af te bakenen en de vertrekbasis voor de trajecten inzake de openbare schuldafbouw op korte, middellange en lange termijn, te actualiseren.

De recente gegevens betreffende de Nationale Rekeningen laten een herevaluatie toe van de evolutie van de overheidstekorten, alsmede van hun verdeling, tussen enerzijds intrestlasten-ESER en primaire overschotten, en tussen anderzijds de grote Entiteiten onderling.

De volgende tabel geeft een dergelijke herevaluering weer; het linkse deel betreft de gegevens van de Nationale Rekeningen 1995 en de voorlopige ramingen van de Afdeling voor 1996 (5) daterend van februari 1997, het rechtse deel betreft dezelfde gegevens herraamd in het kader van de Nationale Rekeningen 1996.

Tabel I. 1

Vergelijking van de overheidssaldi volgens de Nationale Rekeningen 1995 en 1996

	<i>in % BBP</i>					
	Nat. Rck. 1995 en Ram. 02/97		Nat. Rck. 1996		Verschillen 96-95	
	1995	1996	1995	1996	1995	1996
Totaal (Entit.I.+II.)						
- NFB	-4.1	-3.4	-3.9	-3.2	0.2	0.2
+ Intresten	9.1	8.6	9.0	8.5	-0.1	-0.1
+ Primair saldo	5.0	5.2	5.1	5.3	0.1	0.1
Entiteit I.						
- NFB	-3.7	-2.9	-3.6	-3.0	0.1	-0.1
+ Intresten	8.2	7.7	8.1	7.7	-0.1	-0.0
+ Primair saldo	4.5	4.8	4.5	4.7	0.0	-0.1
Entiteit II.						
- NFB	-0.4	-0.5	-0.3	-0.2	0.1	0.3
+ Intresten	0.9	0.9	0.9	0.8	0.0	-0.1
+ Primair saldo	0.5	0.4	0.6	0.6	0.1	0.2

Bron : Nationale Rekeningen 1995, NBB, Nationale Rekeningen 1996 (INR).

5 Deze cijfers kunnen teruggevonden worden in het "Advies betreffende de uitvoering van het Convergenceplan in 1996", Afdeling "Financieringsbehoeften van de Overheid", maart 1997.

De helft van de neerwaartse herziening (met 0,2% van het BBP) van de ratio van het overheidstekort in 1996 mag grosso modo toegeschreven worden aan de gevoelige herziening naar boven toe van het BBP (noemer-effect) (6) en dit niet enkel in 1996 maar eveneens in de voorgaande jaren; de andere helft (0,1% van het BBP) mag toegeschreven worden aan de herziening naar beneden toe (met ongeveer 12 miljard BEF) van het tekort (NFB) zelf.

Globaal genomen betreft deze neerwaartse herziening van het tekort (NFB) met 0,2% van het BBP in 1996 voor de helft een neerwaartse herziening in ESER-termen van het gewicht van de interestlasten en voor ongeveer de andere helft een verbetering van het primair overschot (op zijn beurt voor de helft toe te schrijven aan een neerwaartse herziening van de overheidsinvesteringen en meer in het bijzonder die van de Lokale Overheden).

De herzieningen van de Nationale Rekeningen, vooral in 1996 (in vergelijking met de voorlopige ramingen van de Afdeling in februari 1997) treffen op asymmetrische wijze de twee voornaamste Entiteiten.

Voor Entiteit I is het deficit 1995 naar beneden herzien met 0,1% van het BBP (noemer-effect) maar het deficit 1996 is gelijktijdig naar boven herzien met 0,1% van het BBP (een nadelig teller-effect met 0,2% van het BBP, voor de helft gecompenseerd door een voordelig noemer-effect met 0,1% van het BBP).

Omgekeerd werd voor Entiteit II het deficit 1995 naar beneden toe herzien met 0,1% van het BBP (zoals voor Entiteit I), terwijl het deficit voor 1996 neerwaarts werd herzien met niet minder dan 0,3% van het BBP (die afwijking wordt verdeeld over de Gemeenschappen en de Gewesten en de Lokale Overheden, elk voor ongeveer de helft).

In totaal is de verbetering van de NFB van Entiteit I in 1996 in vergelijking met 1995 teruggebracht van 0,8% (voorlopige versie februari 1997) tot 0,6% van het BBP (versie NR96), terwijl op het niveau van Entiteit II de oorspronkelijk geraamde verslechtering met 0,1% van het BBP (februari 1997) werd omgebogen in een verbetering met 0,1% van het BBP (NR96).

De verbetering van het primair saldo (overschot) van de Belgische openbare financiën blijft evenwel, in de twee versies op 0,2% van het BBP in 1996 in vergelijking met 1995. Die verbetering blijft uitsluitend gelokaliseerd op het niveau van Entiteit I (en de oorspronkelijk geraamde verslechtering met 0,1% van het BBP voor Entiteit II wordt omgezet in een status quo).

Men zal eveneens opmerken dat in vergelijking met de vroegere doelstellingen van het Convergentieplan 1993-1996 (een NFB beperkt tot 3% van het BBP in 1996) en met de verdeling van deze doelstellingen over de Entiteiten (een NFB van -2,6% van het BBP voor Entiteit I en van -0,4% van het BBP voor Entiteit II), de vastgestelde vermindering van de afwijking zich meer dan volledig lokaliseert op het vlak van Entiteit II, terwijl Entiteit I zich iets meer verwijderd van haar oorspronkelijke doelstelling (-3,0% van het BBP in plaats van -2,6%).

6 In het kader van de Nationale Rekeningen 1996 en van de lopende methodologische aanpassingen met het oog op de invoering in 1999 (Nationale Rekeningen 1998) van het SER95-stelsel, werd het BBP naar boven toe herzien met 120 miljard of ongeveer 1,5%; herzieningen met een globaal vergelijkbare omvang (of iets lager) werden eveneens doorgevoerd voor de voorgaande jaren.

De helft van deze ongunstige afwijking binnen Entiteit I situeert zich op het niveau van de Sociale Zekerheid (7), terwijl op het niveau van Entiteit II de gunstige afwijking (+0,2% van het BBP) zich integraal lokaliseert bij de Lokale Overheden (in ESER-termen verslechteren de Gemeenschappen en de Gewesten globaal genomen met iets minder dan 0,1% van het BBP in vergelijking met de officiële doelstelling die een NFB vooropstelde van -0,4% van het BBP).

7 Een NFB nagenoeg gelijk aan nul in plaats van een beoogd overschot in ESER-termen ten belope van 0,2% van het BBP, wat een afwijking betekent met 0,2% van het BBP.

4. De implicaties van deze herzieningen voor de trajecten inzake NFB, inzonderheid op het niveau van Entiteit II

Benevens een aantal correcties van eerder gering belang waarmee reeds gedeeltelijk rekening werd gehouden in het begin van het jaar bij de opmaak van het Verslag van de Afdeling betreffende de uitvoering van het Belgisch Convergenceplan, worden de Nationale Rekeningen 1996 gekarakteriseerd door een betekenisvolle en structurele methodologische correctie van de rekening van de Lokale Overheden (LO) (8), waardoor hun rekening structureel wordt verbeterd met ongeveer 0,2% van het BBP.

Tabel I. 2

Vergelijkende saldi (NFB) van Entiteit II en haar samenstellende delen

	Vergelijkingen van de NFB van Entiteit II			<i>In % van het BBP</i>
	1994	1995	1996	Gem. 94-96
NR95 & Ramingen. HRF (96)				
Entiteit II.	-0,9%	-0,4%	-0,5%	-0,6%
+ G&G	-0,7%	-0,6%	-0,6%	-0,6%
+ LO	-0,2%	0,2%	0,1%	0,0%
NR96				
Entiteit II.	-0,7%	-0,3%	-0,2%	-0,4%
+ G&G	-0,7%	-0,7%	-0,5%	-0,6%
+ LO	0,0%	0,4%	0,2%	0,2%
Afwijkingen (Tot. II)	0,2%	0,1%	0,3%	0,2%
+ G&G	0,0%	-0,1%	0,1%	0,0%
+ LO	0,2%	0,2%	0,1%	0,2%

Hieruit volgt logischerwijze dat men enerzijds het voor de periode 1997-2000 overeengekomen traject op het niveau van de Gemeenschappen en de Gewesten integraal behoudt en dat men tegelijkertijd het begrotingstraject van Entiteit II in haar geheel genomen, dientengevolge aanpast.

8 Het betreft de opname binnen de lopende transfers door de Lokale Overheden (en afkomstig van de Federale en Centrale Overheid) van (vooral) transfers in hoofde van hulp aan minder begoeden die voorheen (en ten onrechte) aangerekend werden als lopende transfers van de Federale Overheid aan gezinnen (en niet als lopende transfers aan de Lokale Overheden) en aldus tweemaal geboekt werden als finale primaire uitgaven.

Dit traject werd hier aangepast ten einde rekening te houden niet alleen met een NFB-vertrekbasis die gevoelig beter is dan oorspronkelijk geraamd in het Nieuwe Convergentieprogramma van België, maar eveneens met de zeer cyclische bijzonderheden van het profiel van de uitgaven van de Lokale Overheden, vooral dan op het vlak van de overheidsinvesteringen. Deze worden verondersteld een zeer gevoelige stijging te kennen - met ongeveer 0,1 à 0,2% van het BBP in 1999-2000 - vooraleer ze opnieuw een normaal niveau bereiken, en aldus in ESER-termen uitmonden in een cyclisch gemiddeld overschot (positieve NFB) van 0,1% van het BBP vanaf 2001. Aldus ziet het referentietraject voor Entiteit II er als volgt uit :

Tabel I. 3
Nieuw referentietraject voor Entiteit II inzake NFB

	1996	1997	1998	1999	2000
NBF Entiteit II.	-0.2%	-0.2%	0.0%	0.0%	0.0%
+ G&G	-0.5%	-0.4%	-0.2%	0.0%	0.0%
+ LO	0.2%	0.2%	0.2%	0.0%	0.0%
+ Intresten	0.8%	0.8%	0.8%	0.8%	0.7%
+ Primair saldo	0.6%	0.7%	0.8%	0.8%	0.8%

5. Basisgegevens voor 1997 voor de Gezamenlijke Overheid en voor Entiteit I

Op basis van de actueel beschikbare gegevens acht de Afdeling het vrijwel verworven dat de NFB-doelstelling voor 1997, te weten een NFB beneden de 3% van het BBP, zal worden bereikt en zelfs overtroffen en dit vooral, zoniet uitsluitend, dankzij een nieuwe en gevoelige daling van het gewicht van de intrestlasten, die in 1997 0,4% van het BBP zou bereiken. De Afdeling acht het aldus waarschijnlijk dat, op basis van de nieuwe ramingen van het BBP die voor 1997 kunnen afgeleid worden uit de Nationale Rekeningen 1996, het globaal tekort van de Belgische Overheden in 1997 kan verlaagd worden tot 2,8% of minder van het BBP. Op basis van de vroegere (veel lagere) ramingen van het nominaal BBP zou dit overeenkomen met de officiële doelstelling, die een NFB beoogde van 2,9% voor de Gezamenlijke Overheid.

Deze raming van de NFB van 2,8% van het BBP voor 1997, die in de lijn ligt van de aanbevelingen die de Afdeling formuleerde in het kader van haar Jaarverslag 1996, zou evenwel op het niveau van de Entiteiten verdeeld zijn in een NFB van 2,6% van het BBP voor Entiteit I, wat 0,1% van het BBP slechter is dan de officiële doelstelling, en een NFB voorzichtig geraamd op 0,2% van het BBP voor het geheel van Entiteit II, wat 0,2% beter is dan de officiële doelstelling, die een NFB beoogde van 0,4% van het BBP in 1997 (deze gunstige afwijking lokaliseert zich opnieuw integraal op het niveau van de Lokale Overheden).

De volgende tabel geeft een voorstelling van de verschillende trajecten 1996-97, hetzij in termen van geraamde realisaties (juni 1997), hetzij in termen van vroegere aanbevelingen (Jaarverslag van de Hoge Raad van Financiën van mei 1996 en Nieuw Convergentieprogramma van december 1996).

Tabel I. 4

Vergelijking voor 1996-1997 van de geraamde verwezenlijkingen (juni 1997), met de objectieven van de HRF (Verslag 1996) en met het NCP (december 1996)

	Realis. raming juni 1997		Advies HRF mei 1996		NPC december 1996	
	1996	1997	1996	1997	1996	1997
Totaal I.+II.						
+ NFB	-3.2%	-2.8%	-3.0%	-2.8%	-3.4%	-2.9%
* Primair saldo	+5.7%	+5.7%	+6.1%	+6.1% (°)	+5.4%	+5.8%
Entiteit I.						
+ NFB	-3.0%	-2.6%	-2.6%	-2.4%	-2.9%	-2.5%
* Primair saldo	+5.1%	+5.1%	+5.6%	+5.5% (°)	+5.1%	+5.3%
* Intresten	+8.1%	+7.7%	+8.2%	+7.9% (°)	+8.0%	+7.8%
Entiteit II.						
+ NFB	-0.2%	-0.2%	-0.5%	-0.4%	-0.5%	-0.4%
* Primair saldo	+0.6%	+0.7%	+0.4%	+0.5%	+0.4%	+0.5%

(°) Om de vergelijkbaarheid van de gegevens en de homogeniteit van de weerhouden methodologieën te verzekeren werden de "Doelstellingen van de HRF" in ESER-termen, van het Verslag van mei 1996 hier omgezet in de NCP-voorstelling; bovendien werden in de kolom "Advies Hoge Raad van Financiën" voor 1997 de boekhoudkundige gevolgen van de goudverkoop geïntegreerd (0,1% van het BBP) om deze kolom vergelijkbaar te maken met de andere kolommen betreffende 1997.

Op het niveau van de Gezamenlijke Overheid zou men in 1997 dus een stabilisatie vaststellen van het globaal primair overschot, ten belope van 5,3% van het BBP in geconsolideerde ESER-termen (5,7% van het BBP in de NCP-voorstelling).

Men stelt dus inderdaad gemiddeld een jaarlijkse afwijking vast van ongeveer 0,4% van het BBP tussen de twee types van voorstelling ("ESER" en "NCP"). Iets meer dan de helft van deze afwijking is toe te schrijven aan de "consolidatie" van de intrestlasten tussen de diverse sub-sectoren van de Overheid (om rekening te houden met de financiële activa die aangehouden worden door bepaalde sub-sectoren van de Overheid - bv. de Sociale Zekerheid - ten laste van andere interne stromen van ontvangen en betaalde intresten). De andere component van deze afwijking heeft betrekking op niet-intrestuitgaven (en dus in feite primaire uitgaven) op de begroting van de Rijksschuld van de Federale Overheid (kapitaaltransfers aan andere overheidssectoren in de ruime betekenis om hun schuld af te lossen, beheerskosten en commissielonen, enz...).

De (geconsolideerde) intrestlasten dalen van 8,5% van het BBP in 1996 tot ongeveer 8,1% van het BBP in 1997 (respectievelijk 8,9% en 8,5% van het BBP in de NCP-voorstelling).

Men zou aldus voor de Gezamenlijke Overheid een NFB terugvinden die globaal genomen overeenstemt met de voor 1997 beoogde doelstellingen, maar dit op basis van intrestlasten en van een primair overschot *die beiden met ongeveer 0,1% van het BBP lager liggen dan de ramingen van december 1996* (NCP).

Wat meer in het bijzonder Entiteit I betreft, zou het primair overschot op deze basis zowel in 1997 als in 1996 4,7% van het BBP bereiken in ESER-termen (ongeveer 5,1% van het BBP in de NCP-definitie); het zou aldus op deze ramingsbasis 0,2% van het BBP lager liggen dan het op vergelijkbare basis beoogde niveau van het "Nieuw Convergentieprogramma van België". Op deze basis zou het eveneens met 0,2% van het BBP afwijken van de in het "Nieuw Convergentieprogramma" beoogde beperkte verbetering (0,2% van het BBP) in het jaar 1997.

In termen van geraamde ontwikkelingen 1996-1997 (en niet in termen van absolute niveaus) zou dit op deze basis voor Entiteit I geraamde primair overschot in 1997 voldoen aan de stabilisatie-consolidatie-doelstelling zoals die door de Afdeling een jaar geleden werd bepaald (9).

Men moet inderdaad aanstippen dat deze stabilisatie-doelstelling inzake het primair overschot van Entiteit I in 1997 (in vergelijking met 1996), zoals ze werd gedefinieerd in het laatste Jaarverslag van de Afdeling, geen rekening hield met de verschuiving met meer dan 0,1% van het BBP tussen de intrestlasten en het primair saldo (ten laste van dit laatste) als gevolg van de door de NBB gerealiseerde goudverkoop (10).

9 Jaarverslag 1996, Synthèse, p. 10. "De verwezenlijking van die doelstelling (een NFB van 2,8% van het BBP voor de Gezamenlijke Overheid) brengt met zich de stabilisatie van het primair overschot van Entiteit I in 1996-97".

10 Deze goudverkoop, die leidde tot de terugbetaling van een belangrijk deel van de overheidsschuld in deviezen, heeft de vermindering van de intrestlasten van de Belgische overheidsschuld mogelijk gemaakt met meer dan 10 miljard, maar had eveneens voor gevolg dat de stortingen gedaan door de NBB ten gunste van de Schatkist die als niet-fiscale ontvangsten worden geboekt verminderden. Deze operatie van overheidsschuldvermindering, die budgettair neutraal was (zonder effect op de NFB in ESER-termen), heeft dus in 1997 gelijktijdig het niveau van de intrestlasten en het niveau van het primaire overschot van Entiteit I (en van de Gezamenlijke Overheid) met meer dan 0,1% van het BBP verminderd.

6. De vooruitzichten bij ongewijzigd beleid en hun implicaties in het licht van de doelstellingen van het Nieuw Convergentieprogramma

Wat de implicaties betreft van deze ramingen inzake de vertrekbasis voor de begrotingsdoelstellingen voor het jaar 1998 mag men bovendien niet uit het oog verliezen dat, zoals recente onderzoeken van het Federaal Planbureau duidelijk hebben aangetoond (11), bij ongewijzigd beleid (en wetgeving) een aantal factoren negatief zullen inwerken op de begroting 1998 van Entiteit I.

Het betreft vooral de niet-automatische hernieuwing van een aantal niet-recurrente maatregelen die genomen werd om het “toelatingsexamen voor de Euro” maximaal te waarborgen (minimum 0,2% van het BBP), maar eveneens de budgettaire gevolgen in 1997-1998 van de hervorming van het dekkingssysteem van de pensioenen van de Post (ongeveer 0,1% van het BBP) en de voorspelbare versnelling van de fiscale transfers ten behoeve van de Gemeenschappen en de Gewesten (12) (ongeveer 0,1% van het BBP).

Het Nieuw Convergentieprogramma dat door de Federale Overheid eind 1996 werd aangenomen, voorziet evenwel niet expliciet de automatische toepassing van de “regel van de conjuncturele boni” zoals die werd voorgesteld door de Afdeling. Het terzake door het NCP aangenomen uitgangspunt is : “ in het kader van de voorbereiding van de begrotingen voor de komende jaren en indien de reële groei met meer dan 2% van het BBP toeneemt, zal de Regering het niveau van het primair overschot, dat bij ongewijzigd begrotingsbeleid kan worden verwacht, in aanmerking nemen als doelstelling voor Entiteit I. Dit geldt voor zover dit niveau niet hoger ligt dan 5,7% van het BBP” (13).

Maar tegelijk stipuleert dat zelfde NCP : “Voor de periode 1998-2000 verbindt de Regering er zich toe het primair overschot van Entiteit I minstens te stabiliseren op het niveau dat voor 1997 wordt vooropgesteld (5,3% van het BBP)” (p. 20).

In de hiërarchie van de normen en de toepassingsregels van het NCP lijkt dit laatste te overwegen in 1998 en te leiden tot een doelstelling inzake minimaal primair saldo van 5,3% van het BBP voor Entiteit I in 1998; hierbij moet in aanmerking genomen worden dat de eerste ramingen voor 1998 inzake primair overschot “bij ongewijzigd beleid” voor Entiteit I een “spontaan” primair saldo laten voorzien dat hoogst waarschijnlijk lager is dan dit niveau.

11 Economische Vooruitzichten 1997-2001, april 1997.

12 Voornamelijk in het kader van de uitvoering van de zogenaamde “Sint-Michielsakkoorden”, in verband met de herziening van de Bijzondere Financieringswet en dan meer bepaald de groeiende binding aan het BNP van het getransfereerde gedeelte van de personenbelasting.

13 Zie “Het Nieuw Convergentieprogramma van België”, p. 23.

7. De macro-financiële context voor 1998 en de implicaties ervan in termen van begrotingsdoelstellingen

Rekening houdend met het duurzaam karakter van de huidige desinflatie en met de geringe waarschijnlijkheid van een gevoelige en vooral duurzame stijging in 1998-1999 van de jaarlijkse gemiddelde impliciete rentevoet van de totale overheidsschuld, acht de Afdeling het coherent deze raming van het primair overschot van Entiteit I voor 1997 als nieuwe vertrekbasis te nemen voor de toepassing in 1998 van het principe van de norm voor het primair overschot en van de regel van de conjuncturele boni; die raming is qua niveau wel lager dan de hypothese weerhouden door "het Nieuw Convergentieprogramma van België, maar ze is volledig in overeenstemming met de stabilisatiedoelstelling 1996-1997 die door de Afdeling een jaar geleden werd weerhouden -

Bovendien moet het budgettaire consolidatiebeleid opnieuw gesitueerd worden in haar globale context en in verband gebracht worden met de elkaar beïnvloedende doelstellingen en verbintenissen op het vlak van het economisch en sociaal beleid van de Overheden, meer bepaald de vermindering van de werkloosheid en de bevordering van de werkgelegenheid, voornamelijk via een geleidelijke vermindering van de sociale lasten.

Hoe belangrijk het ook is om de doelstelling van de budgettaire consolidatie- en schuldafbouw op middellange termijn hardnekkig te blijven nastreven, het is even belangrijk dat op korte termijn het gevoerde begrotingsbeleid de consolidatie van de momenteel ontluikende conjuncturele herneming niet verhindert en de terugkeer van het vertrouwen van de consumenten en de investeerders niet belemmert; zonder dit herwonnen vertrouwen, dat ongetwijfeld nog maar gedeeltelijk is, dreigt de budgettaire consolidatie zelf broos te zijn.

Uit het weerhouden van een voorzichtige hypothese inzake de reële groei (van het BBP) in 1998 ten belope van 2,4% en uit de toepassing van de regel van de conjuncturele boni, zoals dit als basisprincipe twee jaar geleden werd geformuleerd door de Afdeling in het perspectief van budgettaire consolidatie en structurele schuldafbouw, vloeit uit deze optiek voort dat Entiteit I als doelstelling een verbetering van haar primair overschot met 0,2% van het BBP zou moeten vooropstellen ten opzichte van de geraamde 5,1% van het BBP in 1997 (in NCP-voorstelling).

In een context van een nog onzekere reële groei in 1998 en van talrijke beperkingen die wegen op de evolutie van de fiscale en parafiscale ontvangsten (groei van de totale vraag en van inkomens die weinig ondersteunend zijn voor de fiscale ontvangsten, het behoud en zelfs de uitbreiding van stelsels waarbij de sociale lasten worden verlicht, enz...) is fundamenteel gezien, de op het niveau van Entiteit I beoogde doelstelling voor 1998, de voortzetting van de consolidatie van het in 1996 globaal vastgesteld primair overschot (Entiteit I + II) van 5,3% van het BBP, (5,7% van het BBP in de definitie van het Nieuw Convergentieprogramma).

De benadering van de “HRF”, die verschilt van de “NCP”-benadering wat betreft de toepassingsmodaliteiten van de regel van de conjuncturele boni in een context van verwachte reële groei met 2,4% of meer in 1998, sluit via andere kanalen aan bij het in het NCP aanbevolen streefcijfer van 5,3% van het BBP voor Entiteit I in 1998 inzake minimaal primair overschot (in de NCP-voorstelling, en 4,9% van het BBP in ESER-termen).

Op die wijze gaat het er zowel om de processus van omkering van het “sneeuwbaaleffect” en van afbouw van de Belgische overheidsschuld te versterken als om de budgettaire veiligheidsmarge te verhogen door het Belgisch tekort te doen dalen onder het plafond van 3% dat bepaald is in het kader van het nieuw stabiliteitspact.

In het licht van deze doelstellingen is het van belang dat, zoals voorzien in het kader van het Convergentieprogramma 1997-2000, het Belgisch overheidstekort vrij vlug binnen een veiligheidsmarge zou worden gebracht, en dit om het hoofd te kunnen bieden aan een eventuele “normale” recessie zonder het risico te lopen het plafond van 3% te overschrijden of pro-cyclische en dus restrictieve budgettaire of fiscale maatregelen te moeten nemen.

In het kader van de weerhouden groeiperspectieven wordt 1998 geacht eveneens gekenmerkt te worden door een tijdelijke pauze in de daling van de gemiddelde impliciete rentevoet van de openbare schuld; in de loop van het jaar wordt een stijging verwacht van de korte termijnrentevoeten (en in beperkter mate een stijging van de lange termijnrentevoeten) die van aard kan zijn de voortzetting van de trendmatige daling van de impliciete rentevoet van de geconsolideerde schuld (essentieel door de herfinanciering van leningen op vervaldag tegen lagere rentevoeten) te neutraliseren. In deze context zou de daling van het relatief gewicht van de intrestlasten (in % van het BBP) zich in 1998 in een vertraagd tempo (minder dan 0,2% van het BBP) moeten verderzetten; de daling zou alleen nog voortvloeien uit de afbouw van de schuldquote (met iets minder dan 3% van het BBP per jaar).

De verwachte verbetering van het NFB van Entiteit II zou zich in 1998 beperken tot iets minder dan 0,2% van het BBP (meer dan volledig gelokaliseerd op het niveau van het primair overschot van de Gemeenschappen en de Gewesten) en dit niettegenstaande een zeer lichte verslechtering die verwacht wordt in 1997 en 1998 op het niveau van de Lokale Overheden in ESER-termen.

De hiernavolgende synthetische tabel herneemt voor de verschillende overheidsniveaus en voor respectievelijk de jaren 1996, 1997 en 1998 de vastgestelde budgettaire resultaten (Nationale Rekeningen 1996), de geraamde of verwachte resultaten (1997) en de doelstellingen (1998), op basis van de ESER-definities (Nationale Rekeningen, geconsolideerd).

Tabel I. 5
Realisaties en objectieven 1998* in ESER-definities

in % van het BBP

	1996	1997	1998	Evoluties 98-97
Totaal (I.+II.)				
NFB	-3.2%	-2.8%	-2.3%	0.5%
+ Intresten	8.5%	8.1%	7.9%	-0.2%
+ Primair saldo	5.3%	5.3% ^(°)	5,6% ^(°)	0,3%
Entiteit I.				
NFB	-3.0%	-2.6%	-2.3%	0,4%
+ Intresten	7,7%	7,3%	7,1%	-0,2%
+ Primair saldo	4,7%	4,7% ^(°)	4,9% ^(°)	0,2%
Entiteit II.				
NFB	-0.2%	-0.2%	0.0%	0.2%
+ Intresten	0.8%	0.8%	0.8%	0,0%
+ Primair saldo	0.6%	0.6%	0.8%	0.2%

* Om reden van afrondingen kan de som van de componenten met 0,1% afwijken van de overeenkomstige totalen.

^(°) De "ESER"-voorstelling zoals hierboven weergegeven, wijkt af van de meer operationele voorstelling die in het "Nieuw Convergentieplan" (NCP) werd weerhouden. Deze afwijking situeert zich op het vlak van de verdeling van die netto-financieringsbehoeften in intresten en primaire saldi. Over de hier weerhouden periode 1996-1998, liggen zowel de intrestlasten als het primair surplus van Entiteit I en dus ook van de Gezamenlijke Overheid ongeveer 0,4% van het BBP lager in (geconsolideerde) ESER-definitie dan in definitie van het Nieuwe Convergentieplan.

De hier weergegeven primaire saldi zijn niet onderling vergelijkbaar zonder correctie. Inderdaad, de cijfers voor de jaren 1997-1998 zijn negatief beïnvloed ten belope van meer dan 0,1% van het BBP door de gevolgen (louter boekhoudkundig en budgettair strikt neutraal) van de vermindering van de openbare schuld in deviezen gefinancierd door de meerwaarde die werd gerealiseerd door de verkoop van een deel van de goudvoorraad van de NBB. Deze verrichting heeft inderdaad geleid tot een gelijktijdige vermindering, ten belope van een tiental miljard, van de intrestlasten en van de niet-fiscale ontvangsten (en dus ook van het primair overschot) van de Federale Overheid.

De primaire overschotten 1997-98 moeten dus symmetrisch worden gecorrigeerd (verhoogd) met hetzelfde bedrag om vergelijkbaar te zijn met die van de voorgaande jaren (in het bijzonder 1996).

De voor 1998 weerhouden objectieven op het vlak van het primair overschot van Entiteit I (en van de Gezamenlijke Overheid) gaan dus expliciet uit van de veronderstelling dat de Overheden de gevolgen van deze louter boekhoudkundige en budgettair neutrale verschuiving in de samenstelling van het tekort niet zouden compenseren in 1998 door ad hoc maatregelen, net zo min als dat voorzien was in de begroting 1997.

Rekening houdend met de weerhouden hypothese in verband met de intrestlasten, zou de globaal beoogde doelstelling een verbetering van de NFB zijn met ongeveer 0,5% van het BBP. Deze verbetering van de globale NFB met 0,5% van het BBP zou aldus in principe bereikt worden door een verbetering van het primair overschot met iets meer dan 0,3% van het BBP (waarvan 0,2% op het niveau van Entiteit I), alsmede door de zelfvoedende vermindering van het relatief gewicht van de intrestlasten (iets minder dan 0,2% van het BBP).

De verdeling over de Entiteiten van de doelstellingen inzake NFB houdt vanzelfsprekend rekening met de nieuwe voor 1996 gekende en voor 1997 geraamde gegevens die als vertrekbasis dienen, met een NFB die het evenwicht benadert voor Entiteit II (en een overeengekomen NFB van 0,2% van het BBP voor de Gemeenschappen en de Gewesten als geheel genomen), en een beoogde NFB van 2,3% van het BBP voor Entiteit I (waarvan ongeveer 2,5% voor de Federale Overheid en een overschot van 0,2% van het BBP voor de Sociale Zekerheid (in ESER-termen) wat overeenstemt met een evenwicht in traditionele begrotingstermen).

Tenslotte ziet het illustratief traject eruit als volgt :

Tabel I. 6
NFB-doelstellingen in NCP-definitie

in % van het BBP

	Raming	Objectieven		
	1997	1998	1999	2000
Totaal	-2.8%	-2.3%	-1.9%	-1.6%
+ Federale Overheid	-2.7%	-2.5%	-2.2%	-1.9%
+ Sociale Zekerheid	+0.0%	+0.2%	+0.2%	+0.2%
+ Gemeenschappen en Gewesten	-0.4%	-0.2%	+0.0%	+0.0%
+ Lokale Overheden	+0.3%	+0.2%	+0.0%	+0.0%

8. Stevigheid van schuldafbouwscenario

Tenslotte dient onderzocht te worden of op deze basis en vertrekkend van deze norm inzake het primair overschot, de voorgestelde strategie er wel degelijk toe leidt dat de proces van schuldafbouw het einddoel bereikt, dit is de verlaging van de ratio van de overheidsschuld tot 60% of minder van het BBP vóór het jaar 2020.

Diverse uitgevoerde simulaties wijzen erop dat in het kader van de weerhouden reële groei (2%) én macro-financiële (differentieel van 2,3% in ESER-termen) hypothesen, een globaal primair overschot van 6,2% van het BBP (voorstelling “Nieuw Convergentieplan”) zoals het verondersteld wordt bereikt te zijn in 2000-2001 (14), **juist genoeg** is om het traject en de “timing” van de schuldafbouw te eerbiedigen zoals die door de Afdeling twee jaar geleden werden voorgesteld.

Het uitgewerkte illustratieve scenario toont duidelijk dat het schuldafbouwtraject goed wordt geëerbiedigd in dit scenario met een gematigde reële groei, voor zover, bij de gegeven trendmatige nominale groei van het BBP (4%), een globaal primair overschot van 6,2% van het BBP (in NCP-definitie) wordt aangehouden tot minstens het midden van het volgende decennium en dat zich na 1997-1998 drie a vier jaar lang een zekere daling van de impliciete of gemiddelde rentevoet zou verderzetten ten belope van ongeveer 0,3% (30 basispunten).

14 Ter herinnering, dit houdt rekening met de hypothese van een cyclische verslechtering met 0,2% van het BBP van het begrotingssaldo van de Lokale Overheden in 1999-2000, en dus met de neutralisatie in 1999 van de voor 1999 beoogde verbetering met 0,2% van het BBP van het geconslideerde saldo van de Gemeenschappen en de Gewesten: eveneens wordt voor de Lokale Overheden de hypothese geïntegreerd enerzijds van een terugkeer naar een overschot in ESER-termen van 0,2% van het BBP in 2001, en anderzijds van het aanhouden door de Lokale Overheden als cyclisch gemiddelde van een overschot in ESER-termen van 0,1% van het BBP in de daarop volgende jaren.

Tabel I. 7
Traject van de openbare financiën en van de schuldafbouw
Definitie "NCP"

in % van het BBP

	Raming	Doelstellingen							
	1997	1998	1999	2000	2001	2005	2010	2015	2018
Totaal (I.+II.)									
NFB	-2,8%	-2,3%	-1,9%	-1,6%	-1,2%	-0,3%	-0,1%	-0,1%	-0,3%
+ Intresten	8,5%	8,3%	7,9%	7,7%	7,4%	6,5%	5,3%	4,4%	3,9%
+ Primair saldo	5,7%	6,0%	6,0%	6,1%	6,2%	6,2%	5,3%	4,3%	3,6%
Entiteit I.									
NFB	-2,6%	-2,3%	-1,9%	-1,6%					
+ Intresten	7,6%	7,4%	7,2%	6,9%					
+ Primair saldo	5,1%	5,3%	5,3%	5,3%					
Entiteit II.									
NFB	-0,2%	0,0%	0,0%	0,0%					
+ Intresten	0,8%	0,8%	0,8%	0,7%					
+ Primair saldo	0,7%	0,8%	0,8%	0,8%					
waarvan : G&G									
NFB	-0,4%	-0,2%	0,0%	0,0%					
+ Intresten	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%					
+ Primair saldo	0,0%	0,1%	0,3%	0,3%					
Schuldquote	125,5%	122,4%	119,6%	116,5%	113,0%	98,4%	81,0%	66,7%	60,0%
Id., jaarl. afwijking	-2,8%	-2,9%	-2,7%	-3,0%	-3,4%	-3,5%	-3,5%	-2,9%	-2,4%
Nom. groei BBP	3,7%	4,4%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%
Bruto intrestvoet	6,8%	6,9%	6,8%	6,7%	6,6%	6,6%	6,6%	6,6%	6,6%
Different. (i-g)	3,1%	2,4%	2,8%	2,7%	2,6%	2,6%	2,6%	2,6%	2,6%
Different. (defin.ESER)	2,8%	2,1%	2,4%	2,4%	2,3%	2,3%	2,3%	2,3%	2,3%
Id., Mob. gemid. 3 jaar		2,4%	2,4%	2,3%	2,4%	2,3%	2,3%	2,3%	

Anders uitgedrukt : het traject inzake schuldafbouw kan slechts worden geëerbiedigd met een globaal primair overschot van ongeveer 5,9% (in geconsolideerde ESER-termen) of 6,2% (in begrotings- of NCP-termen) voor zover het trendmatig of gemiddeld differentieel (i-g) zou teruggebracht worden tot 2,3% vanaf het jaar 2001 (2,6% in de NCP-optiek), wat in onze hypothese van nominale groei (4%) overeenstemt met een impliciete rentevoet van 6,3% vanaf ongeveer het jaar 2001 (6,6% in de optiek van het NCP wanneer de niet-geconsolideerde budgettaire kost van het beheer van de overheidsschuld in rekening wordt genomen).

Een dergelijk impliciet renteniveau lijkt realistisch en aanneembaar in een context van een gematigde Europese economische groei, van een uitblijven van inflatoire spanningen en van een Europese en Belgische consolidatie van de budgettaire resultaten die bereikt werden in het kader van de eenheidsmunt en van het stabiliteitspact.

Hier moet opnieuw gewezen worden op het feit dat in dit scenario, na de huidige legislatuur men nog gedurende twee legislaturen een dergelijk hoog primair overschot zou moeten aanhouden.

Op die voorwaarde zou de processus van relatieve schuldafbouw en van zelfvoedende vermindering van het relatief gewicht van de intrestlasten voldoende omvang hebben gekregen om rond het midden van het volgende decennium manoeuvreerruimte vrij te maken die het in gunstige budgettaire en financiële context mogelijk moet maken het hoofd te bieden aan de groeiende financiële en budgettaire kost die gepaard gaat met de vergrijzing van de bevolking.

Op dat ogenblik zou inderdaad in ESER-termen een quasi-evenwicht in de openbare financiën worden bereikt, en bij het gegeven begrotingssaldo, zou de aanhoudende zelfvoedende vermindering van het gewicht van de intrestlasten kunnen worden gemobiliseerd, niet langer meer om het deficit te verminderen, maar om een progressieve vermindering van het primair overschot (met gemiddeld 0,2% van het BBP per jaar) toe te laten; dit komt neer op een trendmatige groei van de primaire uitgaven per jaar die gemiddeld 0,5% hoger ligt dan het groeiritme van de totale ontvangsten (fiscale en parafiscale).

Een dergelijk scenario zou bijvoorbeeld tussen 2006 en 2018 toelaten, zonder verslechtering van de openbare financiën, budgettaire marges vrij te maken ten belope van minimum 2,5% van het BBP, dit is cumulatief 0,2% per jaar van het BBP.

HOOFDSTUK II.

Globale aanbevelingen voor het geheel van de Gemeenschappen en de Gewesten.

1. Geconsolideerde aanbevelingen voor de Gemeenschappen en de Gewesten.

De aanbevelingen voor de Gemeenschappen en de Gewesten worden uitgedrukt in maximaal toelaatbare tekorten (of desgevallend aanbevolen boni) die afgeleid worden uit de normatieve simulaties.

Om methodologische redenen kunnen deze genormeerde tekorten afwijken van de netto-financieringsbehoeften uitgedrukt in ESER-termen.

De normatieve simulaties voor de Gemeenschappen en de Gewesten vormen de basis voor de verdeling, binnen Entiteit II, van de vereiste budgettaire verbeteringen tussen de Gemeenschappen en de Gewesten enerzijds en de Lokale Overheden anderzijds.

Deze normatieve simulaties vertrekken van het principe van schuldrationabilisatie vanaf het jaar 2000 voor elk deelgebied, behalve voor de Vlaamse Gemeenschap die zoals de Afdeling opteerde voor de horizon 2010.

Voor de periode 1997-1999 stemmen de geconsolideerde aanbevelingen voor de Gemeenschappen en de Gewesten overeen met de normen die werden vastgelegd in het door de Gemeenschappen en de Gewesten ondertekende samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 (B.S. van 19 maart 1997) betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 1996-1999, zoals weergegeven in de tabel hierna.

Dit akkoord impliceert een verbetering van de in ESER-termen uitgedrukte NFB van de Gemeenschappen en de Gewesten op geconsolideerde basis met 0,4% BBP over de periode 1997-1999. Vertrekkende van een geconsolideerde NFB van 0,4% van het BBP in 1997, betekent dit een verbetering met 0,2% BBP op jaarbasis. Deze geleidelijke afbouw van de NFB dient de Gemeenschappen en de Gewesten in staat te stellen een globaal budgettair evenwicht (geconsolideerde netto financieringsbehoefte gelijk aan nul) te bereiken in 1999, het einde van de in de bijzondere financieringswet bedoelde overgangsfase.

Voor het jaar 2000 bedraagt de door de Afdeling aanbevolen geconsolideerde norm +6,0 miljard BEF. Deze aanbeveling impliceert een stabilisering van de in ESER-termen uitgedrukte NFB op het reeds voor het voorgaande jaar aanbevolen budgettair evenwicht.

De aanbevolen norm voor het jaar 2000 werd bepaald op basis van de geactualiseerde normatieve simulaties die in eerste instantie rekening houden met de nieuwe macro-economische vooruitzichten, zoals ondermeer het lagere rentepeil met een neerwaartse herziening van de tekortnormen of een verhoging van de surplusnormen tot gevolg, en die in tweede instantie vertrekken van de uitdrukkelijke hypothese dat inzake schuldevolutie de voor 1997 vooropgestelde tekortnormen per deelgebied en bijgevolg de geconsolideerde tekortnorm van 38,1 miljard BEF niet worden overschreden.

Tabel I. 8
Geconsolideerde aanbevelingen
voor de Gemeenschappen en de Gewesten.

	H.R.F.-norm (a)	Overgangs-correcties (b)	NFB	<i>miljarden BEF</i>
				NFB ESER in % BBP
<i>Samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 :</i>				
1997	- 38.1	+ 3,0	- 35,1	- 0,4%
1998	- 22,1	+ 2,1	- 20,0	- 0,2%
1999	- 0,8	0,0	- 0,8	0,0%
<i>Actualisering 1997 (c) :</i>				
2000	+ 6,0	0,0	+ 6,0	0,0%

- (a) *Maximaal toelaatbaar tekort en/of minimaal surplus, overeenkomstig de methodologie van de Afdeling.*
- (b) *Gedebudgetteerde ontvangsten uit de verkoop van schoolgebouwen door de Franse Gemeenschap.*
- (c) *De aanbevelingen voor het jaar 2000 verschillen van die die in 1996 gedaan werden, omwille van de wijzigingen die sindsdien zijn opgetreden in verband met de vooruitzichten van de macro-economische parameters en van de parameters inzake ontvangsten van de verschillende Gewesten en Gemeenschappen tussen nu en het jaar 2000. Dergelijke gelijkaardige wijzigingen van de aanbevelingen voor het jaar 2000 kunnen natuurlijk opnieuw voorkomen in 1998 of in 1999, en dit om dezelfde redenen.*

Vertrekkende van de bezorgdheid voor het veiligstellen van de financiële leefbaarheid van de Gemeenschappen en de Gewesten op middellange en lange termijn wenst de Afdeling erop te wijzen dat het vanuit een voorzichtige budgettaire beleidsoptiek, die rekening houdt met de groeivertraging van de krachtens de bijzondere financieringswet toegewezen middelen in de definitieve fase (ten belope van 0,1% BBP op jaarbasis in vergelijking met 1999), aangewezen is om de eventuele marges die door de tekortnormen van voornoemd samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 zouden geboden worden, ingevolge de lagere inschatting van de interestlasten (verwachte daling van het rentepeil ten opzichte van de rentehypothesen weerhouden in het Jaarverslag van mei 1996), niet te benutten voor structureel recurrente uitgaven.

In de geactualiseerde versie van de normatieve simulaties ligt de gewogen gemiddelde reële groeinorm van de primaire uitgaven (+1,0%) iets lager dan vooropgesteld in het Jaarverslag 1996 (+1,1%). De nieuwe groeinorm geeft een indicatie voor het groeipad van de gecorrigeerde primaire uitgaven vanaf begrotingsjaar 1998.

Overeenkomstig deze geactualiseerde aanbevelingen stemt de doelstelling van schuldrationabilisatie vanaf het jaar 2000, respectievelijk 2010 voor de Vlaamse Gemeenschap, overeen met een verbetering van het geconsolideerd primair saldo (15) met 0,2% van het BBP over de periode 1998-2000; deze verbetering zou echter nog voor het einde van de overgangsfase dienen gerealiseerd te worden, om vervolgens het primair saldo in 2000 te stabiliseren op een niveau van 0,5% BBP.

15 Primair saldo bepaald vóór toepassing van ESER-correcties.

DEEL II
DE EVALUATIE VAN DE BEGROTINGSEVOLUTIES
1996-1997 EN DETAILOBJECTIEVEN M.B.T. 1998-2000

HOOFDSTUK I.

De begrotingsevoluties m.b.t. de Federale Overheid en de Sociale Zekerheid 1996-1997.

1. De begrotingsevoluties voor de Federale Overheid.

1.1 De evolutie van de ontvangsten en de uitgaven in 1996.

1.1.1 De ontvangsten van de Federale Overheid.

De analyse van de evolutie van de ontvangsten kan, gezien de belangrijke transfers naar de andere (16) overheidssectoren, het best gebeuren op basis van de totale ontvangsten zoals die door de Federale Overheid worden geïnd.

De evolutie op het vlak van de rijksmiddelen, dit zijn de ontvangsten die relevant zijn voor de bepaling van het netto te financieren saldo van de Federale Overheid, wordt immers in sterke mate bepaald door die transfers.

In de navolgende tabel worden naast de initiële begrotingsramingen voor 1996 ook de ramingen van de begrotingscontrole, de vermoedelijke en de werkelijk gerealiseerde totale ontvangsten weergegeven. Het detail van deze cijfers wordt in bijlage II.1. gegeven.

16 Dit zijn de op de totale ontvangsten voorafgenomen middelen t.b.v. de Gemeenschappen en de Gewesten, de Sociale Zekerheid en de Europese Unie. De totale begrotingsinspanning t.o.v. die overheden is ruimer aangezien de uitgavenbegroting ook nog dotaties ten gunste van die instellingen bevat.

Tabel II. 1.

*De totale ontvangsten geïnd door de Federale Overheid
Evolutie 1995-1996.*

miljarden BEF

	1995	1996			Realisaties (5)	% variatie (5)/(1)
	Realisaties (1)	Initiële raming (2)	Begrotings- controle (3)	Vermoedelijk (4)		
<i>LOPENDE ONTVANGSTEN</i>	2288,6	2425,3	2423,7	2398,8	2379,8	4,0%
Fiscale ontvangsten	2172,3	2305,2	2292,6	2267,0	2250,1	3,6%
- Directe belastingen	1281,6	1357,7	1350,6	1329,1	1316,9	2,8%
- Douane	40,0	39,0	41,0	41,0	39,4	-1,6%
- Accijnzen	194,6	203,4	204,7	203,3	204,0	4,8%
- BTW	589,3	635,2	626,5	618,8	614,3	4,2%
- Registratie	66,8	69,9	69,9	74,9	75,4	12,9%
Niet-fiscale ontvangsten	116,3	120,1	131,1	131,8	129,7	11,5%
<i>KAPITAALONTVANGSTEN</i>	97,0	55,6	46,2	49,2	50,8	-47,7%
Fiscaal	25,6	26,2	26,2	25,9	29,3	14,5%
Niet-fiscaal	71,4	29,4	20,0	23,3	21,4	-70,0%
TOTAAL	2385,6	2480,9	2469,9	2448,0	2430,5	1,9%
waarvan						
Overgedragen	982,2	1019,6	1025,0	1026,4	1026,2	4,5%
Aan Gemeenschappen en Gewesten	808,6	834,1	831,5	833,7	836,6	3,5%
Aan de Sociale Zekerheid	88,4	102,4	111,5	110,8	109,3	23,7%
Aan de Europese Unie	85,2	83,1	81,9	81,9	80,3	-5,7%
<i>Rijksmiddelen</i>	1403,4	1461,3	1444,9	1421,6	1404,3	0,1%

BRON : Conjunctuurnota, Ministerie van Financiën, Studie- en Documentatiedienst.

In de loop van 1996 zijn *de totale ontvangsten* in vergelijking met 1995 in nominale termen met 1,9% toegenomen. De opgetekende groeivoet bleef daardoor duidelijk onder de in de diverse begrotingsstadia geraamde ontwikkelingen.

De totale lopende fiscale ontvangsten lagen uiteindelijk 17,0 miljard BEF onder de ramingen van de vermoedelijke ontvangsten die dateren van juli 1996. In vergelijking met de realisaties in 1995 werd een nominale stijging met 3,6% opgetekend. De bij de lopende fiscale ontvangsten opgetekende minwaarde, in vergelijking met de ramingen, is hoofdzakelijk het gevolg van het trager dan voorzien op gang komen van de economische groei. Bovendien bleef tijdens het afgelopen jaar het loonaandeel in het BBP verder teruglopen, waardoor de basis voor de belangrijkste belastingen verder werd uitgehold. Deze negatieve elementen werden evenwel gedeeltelijk gecompenseerd door de niet-indexering van de belastingschalen en door de versnelling van de inning van de belastingen op pensioenen.

Bij de *directe belastingen*, die een groei kenden van 2,8%, kon een vrij belangrijke stijging genoteerd worden voor de verkeersbelasting (+10,0%). De belasting op de inverkeerstelling (+5,9%), maar meer nog het eurovignet (+2,7%) kenden een minder sterke toename. De in 1996 ingevoerde compenserende heffing op de accijnzen haalde een opbrengst van 6,7 miljard BEF.

De verschillende gewestbelastingen die door deze administratie geïnd worden, benaderden in globo de ramingen zoals die in september 1996 werden vastgelegd.

De opbrengst van de roerende voorheffing ligt substantieel lager dan de ramingen die in de diverse begrotingsstadia werden opgesteld. In vergelijking met 1995 wordt een daling genoteerd van 12,8%. Aangezien de roerende voorheffing op dividenden nog een lichte groei kende, is de daling volledig gelokaliseerd bij de overige beleggingsvormen waarop roerende voorheffing verschuldigd is. Die daling is het gevolg van :

- de verhoging van de aanslagvoet van 13,39% naar 15,0%;
- de verdere daling van de intrestvoeten op korte en lange termijn;
- de terugvloeï van een belangrijk deel van het sparen naar fiscaal vrijgestelde produkten.

Op het vlak van de voorafbetalingen kon de doelstelling die vooropgezet werd naar aanleiding van de raming van de vermoedelijke ontvangsten, gehaald worden. De stijging van 4,5% t.o.v. de realisaties 1995 zou volledig toe te schrijven zijn aan de voorafbetalingen door de vennootschappen, terwijl de voorafbetalingen door de natuurlijke personen zich stabiliseerden. Bij de vennootschappen is die stijging enerzijds toe te schrijven aan de verbetering van het economisch klimaat en anderzijds aan het effect van de maatregelen die de laatste jaren getroffen werden met het oog op het tegengaan van het oneigenlijk gebruik van de fiscale wetgeving en de aangekondigde uitbreiding van de fiscale controles. Ook zou de rentevoluitie het voor de bedrijven interessant gemaakt hebben, net als in 1995, om vooraf te betalen.

De kohieren vennootschappen en niet-inwoners zijn in 1996 minder positief uitgevallen dan in de ramingen van de vermoedelijke ontvangsten werd vooropgesteld. Ingevolge de evolutie bij de kohieren natuurlijke personen diende er in 1996 bijna 9,0 miljard BEF meer terugbetaald te worden dan het jaar voordien.

De aan de bron ingehouden bedrijfsvoorheffing t.o.v. 1995 steeg met 33,4 miljard BEF of 3,9%. Deze stijging is gedeeltelijk te verklaren door de maatregelen die getroffen werden met betrekking tot de inhoudingen op de pensioenen (7,3 miljard BEF).

De invoerrechten, die volledig aan de EU worden afgestaan, kenden t.o.v. 1995 een daling met 1,6% in nominale termen.

De accijnzen en diversen namen vooral toe (+4,8%) onder invloed van de verhoging van de heffing op benzine die in 1996 werd doorgevoerd.

De stijging van de *BTW-ontvangsten* beliep 4,2% of 25,0 miljard BEF. Deze ontvangsten bleven beneden de ramingen van de vermoedelijke ontvangsten. Er werd vastgesteld dat, in vergelijking met de vorige jaren, het stijgingsritme van de bruto-inningen gedaald is. Die evolutie kwam er ondanks de verhoging van het BTW-percentage, van 20,5% naar 21%, vanaf 1 januari 1996. Terzelfdertijd handhaafden de BTW-teruggaven zich op het relatief hoge niveau van 1995. Die ontwikkelingen wijzen erop dat de bruto-ontvangsten vooral ondersteund blijven door de investeringen en de uitvoer. Daarentegen werden de ontvangsten negatief beïnvloed door de weerslag van de vermindering van de heffingsvoet van 21% naar 12% voor de woningbouw (geraamde kostprijs 5,0 miljard BEF), terwijl de private consumptie bovendien bleef stagneren.

In hoofdzaak ingevolge de ontwikkelingen op de markt van de onroerende goederen zijn de *registratierechten* sterk toegenomen (+12,9%).

De lopende niet-fiscale ontvangsten namen met 11,5% toe. Daarmee werden de vermoedelijke ontvangsten ongeveer volledig gerealiseerd. De stijging is in hoofdzaak toe te schrijven aan de ontvangsten die voortvloeien uit de verrichtingen met de NBB.

Bij de *kapitaalontvangsten* werd t.o.v. 1995 een significante daling, zoals die in de ramingen was vooropgesteld, genoteerd. Die daling komt volledig voor rekening van de niet-fiscale kapitaalontvangsten. De *fiscale kapitaalontvangsten* daarentegen lagen duidelijk boven de ramingen. De toename van de successierechten kan o.a. verklaard worden door het openvallen van een aantal zeer belangrijke nalatenschappen en tevens door de relatief goede conjunctuur in de immobiëlesector. Bij de *niet-fiscale kapitaalontvangsten* kan een daling vastgesteld worden ingevolge de uitzonderlijke imputatie in 1995 van de vervroegde terugstortingen van leningen door de Gewesten (57,5 miljard BEF). Indien deze verrichting uitgesloten wordt dan kan de toename t.o.v. vorig jaar in hoofdzaak verklaard worden door de aanrekening op de rijksmiddelenbegroting van de inbreng in natura van onroerende activa in de onroerend goedvennootschap.

Men mag ervan uitgaan dat, op basis van voorgaande cijfers, de door de regering vooropgestelde éénheidselasticiteit van de ontvangsten in de loop van het jaar niet gehaald werd, gezien de groei van de totale ontvangsten slechts 1,9% zou belopen hebben, terwijl de nominale groei van het BBP in het Jaarverslag van de Nationale Bank (17) op 3,3% geraamd werd.

Zoals uit de voorgaande tabel kan afgeleid worden, gaat een belangrijk deel van de totale middelen naar andere overheidsgeledingen. De principes die aan de basis liggen van de bepaling van de over te dragen middelen maken dat die relatief ongevoelig zijn voor de economische ontwikkelingen in een bepaald jaar. Tussen 1995 en 1996 groeiden deze ontvangsten dan ook met 4,5%. Daarbij namen de aan de Sociale Zekerheid overgedragen middelen, op basis van de specifieke regeringsbeslissingen desbetreffend, het sterkst toe (+23,7%), de aan de Gemeenschappen en de Gewesten te storten middelen stegen met 3,5% (18), terwijl de aan de EU over te dragen ontvangsten met 5,7% daalden.

17 Nationale Bank van België, Jaarverslag 1996.

18 De groei van de middelen die in 1996 gestort werden aan de Gemeenschappen en de Gewesten onderging de negatieve weerslag van de afrekening van de middelen 1995. Die afrekening was, ingevolge het verschil tussen de geraamde inflatie en de uiteindelijke realisaties, sterk negatief voor de deelgebieden.

Op basis van de evoluties van de totale ontvangsten, verminderd met de overgedragen middelen, blijkt dat de rijksmiddelen (bijlage II.2.) in 1996 nauwelijks zijn toegenomen in vergelijking met 1995 (+0,06%).

1.1.2 De geordonnanceerde uitgaven voor 1996.

De navolgende tabel geeft een overzicht van de uitgavenkredieten en de aanrekeningen erop.

De realisatiegraad (96,1%) van de op de begroting aangerekende uitgaven ligt iets hoger dan het niveau van de voorgaande jaren. De rijksschuldbegroting werd tot op 98,8% uitgevoerd, terwijl voor de overige uitgaven een realisatiepercentage van 94,4% werd bekomen.

De groei van de primaire uitgaven (exclusief de aanrekeningen m.b.t. de EU) beliep 1,8%. Inclusief die aanrekeningen, beliep de groeivoet van de totale primaire uitgaven 2,8% (bijlage II.3.).

*Tabel II. 2.
De uitgavenkredieten en de aanrekeningen 1995-1996.*

miljarden BEF

	1995	1996			Aanrekeningen op :			% variatie
	Aan- rekeningen (1)	Kredieten aangepast (2)	Gewone transporten (3)	Beschik- baar (4) = (2)+(3)	Kredieten 1996 (5)	Gewone transporten (6)	Beschik- baar (7) = (5)+(6)	1996/1995 (8) = (7)/(1)
<i>Rijksschuld</i>	607,2	648,5	1,5	650,0	642,4	1,5	643,8	6,0%
<i>Primaire uitgaven</i>	988,3	1019,9	43,3	1063,2	967,0	38,7	1005,6	1,8%
- Gezagsceel	283,6	305,6	28,1	333,7	270,6	24,9	295,5	4,2%
- Sociale ceel	562,2	578,5	9,2	587,7	565,9	9,1	575,0	2,3%
- Economische ceel	142,6	134,5	6,0	140,5	130,5	4,7	135,2	-5,2%
- Diversen		1,3		1,3				
<i>Europese Unie</i>	18,5	33,5	0,0	33,5	29,8	0,0	29,8	61,1%
Algemeen Totaal	1614,0	1701,8	44,7	1746,6	1639,1	40,1	1679,2	4,0%

BRON : Administratie van de Begroting.

Op basis van de realisaties 1996 (excl. transfers aan EU) kan bepaald worden dat de geordonnanceerde primaire uitgaven tussen 1995 en 1996 met ongeveer 1,8% zijn toegenomen. Die groeivoet ligt dus iets beneden de in dat jaar opgetekende stijging van de index van de consumptiepijzen, die 2,06% beliep. Op dit vlak zou dus voldaan zijn aan de reële nulgroeinorm van het regeerakkoord.

1.1.3 Het netto te financieren saldo in 1996.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de evoluties van het gerealiseerde netto te financieren saldo die in de verschillende etappes van de begrotingsopstelling en -uitvoering werden opgetekend. De cijfers die in de navolgende tabel zijn opgenomen kunnen op het vlak van de realisaties afwijken van de hiervoor gehanteerde cijfers, aangezien ze gebaseerd zijn op de kasverrichtingen, terwijl de vorige gegevens gebaseerd zijn op aanrekeningen en ordonnanceringen.

Tabel II. 3.

Het netto te financieren saldo van de Federale Overheid 1995-1996.

	Kasresultaten		Kredieten	
	1995 rea	1996 i	1996 a	1996rea
<i>miljarden BEF</i>				
Ontvangsten :				
Lopende ontvangsten :				
- fiscale	1215,9	1311,8	1293,9	1252,7
- niet-fiscale	111,6	120,1	125,3	120,7
Kapitaalontvangsten	70,2	29,4	25,7	27,4
Totale ontvangsten	1397,6	1461,3	1444,9	1400,8
Uitgaven :				
Totaal uitgaven	1645,0	1678,7	1667,2	1645,5
Saldo begrotingsverrichtingen	-247,4	-217,4	-222,3	-244,7
Schatkistverrichtingen	-42,7	-22,5	-17,6	1,8
Netto te financieren saldo	-290,1	-239,9	-239,9	-242,8
B.B.P. (a)	7965,2	8317,4	8225,1	8195,8
Netto te financieren saldo in % B.B.P.	3,6 %	2,9 %	2,9 %	3,0 %
Herfinanciering van de Rijksschuld	293,8	776,0	768,3	351,8
Bruto te financieren saldo van de Staat	-583,9	-1015,9	-1008,2	-594,6

BRON : Algemene Toelichtingen.

Schatkisttoestand, Administratie van de Thesaurie.

(a) Laatste gekende realisatie voor 1995, voor 1996 vooruitzichten op het ogenblik van de begrotingsopstelling.

Uit de beschikbare gegevens blijkt dat de begrotingsverrichtingen op kasbasis een saldo vertoonden dat iets lager lag dan het saldo dat in 1995 werd opgetekend. Er kan evenwel op gewezen worden dat de niet-fiscale ontvangsten in 1995 beïnvloed waren door de éénmalige terugbetaling (57,5 miljard BEF) van schulden die aangegaan werden ten behoeve van de grote steden.

Op het vlak van de eigenlijke schatkistverrichtingen kon evenwel een aanzienlijk verschil vastgesteld worden. In 1995 was het saldo nog negatief ten belope van 42,7 miljard BEF tegenover een positief saldo van 1,8 miljard BEF in 1996. De belangrijkste factor die deze ontwikkeling kan verklaren vloeit voort uit de verrichtingen met de lokale overheden. In 1995 was er een netto-kastekort op die verrichtingen van 18,7 miljard BEF, tegenover een kasoverschot van 18,8 miljard BEF in 1996.

1.2 De evolutie van de ontvangsten en de uitgaven 1997.

1.2.1 De evolutie van de ontvangsten in 1997.

De navolgende tabel geeft een overzicht van de na begrotingscontrole weerhouden totale ontvangsten. In bijlage II.4 wordt een meer gedetailleerd overzicht gegeven. De in de verschillende begrotingsetappes weerhouden macro-economische parameters worden in detail weergegeven in bijlage II.5.

Tabel II. 4

Ramingen van de totale ontvangsten van de Federale Overheid - 1997 - begrotingscontrole.

	1996 Verwezen- lijking (1)	1997 Initieel (2)	1997 Begrotings- controle (3)	% variatie 1997/1996 (4)=(3)/(1)
<i>miljarden BEF</i>				
LOPENDE ONTVANGSTEN	2379,8	2497,0	2484,2	4,4%
Fiscale ontvangsten	2250,1	2384,2	2371,8	5,4%
- Directe belastingen	1316,9	1406,2	1390,6	5,6%
- Douane	39,4	42,5	42,5	7,9%
- Accijnzen	204,0	215,4	222,0	8,8%
- BTW	614,3	640,3	636,5	3,6%
- Registratie	75,4	79,8	80,3	6,5%
Niet-fiscale ontvangsten	129,7	112,8	112,4	-13,4%
KAPITAALONTVANGSTEN	50,8	55,2	54,8	8,0%
Fiscaal	29,3	26,0	27,0	-7,9%
Niet-fiscaal	21,4	29,2	27,8	29,8%
TOTAAL	2430,5	2552,2	2539,0	4,5%
waarvan				
Overgedragen	1026,2	1085,2	1093,9	6,6%
Aan Gemeenschappen en Gewesten	836,6	886,4	890,0	6,4%
Aan de Sociale Zekerheid	109,3	116,0	121,6	11,3%
Aan de Europese Unie	80,3	82,9	82,3	2,5%
Rijksmiddelen	1404,3	1467,0	1445,0	2,9%

BRON : Algemene Toelichtingen 1997.

Zoals uit de tabel blijkt liggen *de totale lopende fiscale ontvangsten* na de begrotingscontrole 12,4 miljard BEF lager dan de initiële ramingen. In vergelijking met de realisaties over 1996 wordt een stijging van deze ontvangsten verwacht met 5,4%. Die raming is de resultante van verschillende factoren. Enerzijds worden er minderontvangsten verwacht doordat de vertrekbasis 1996 lager uitvalt. Anderzijds werd de evolutie van een aantal macro-economische aggregaten herzien; daaruit blijkt een daling t.o.v. de initiële raming van de inkomsten en de dividenden van de vennootschappen en eveneens een daling van de private consumptie t.o.v. de initiële raming waardoor de grondslag inzake de accijnzen en de BTW wordt aangetast. Bovendien werd eveneens de weerslag van de verschillende maatregelen, rekening houdend met de realisaties 1996, herschat of werden in de begrotingscontrole bijkomende maatregelen getroffen (19).

19 Het betreft in hoofdzaak de vermindering van de betaaltermijn van de accijnzen van 3 tot 2 maand (6,2 miljard BEF) en de strijd tegen de BTW-carroussels (2,0 miljard BEF)

De lopende niet-fiscale ontvangsten werden geraamd door de verschillende departementen op basis van de recentste gegevens en rekening houdend met de realisaties over 1996. Per saldo blijkt er geen belangrijke afwijking te bestaan t.o.v. de initiële begrotingscijfers. Toch worden er binnen de rubrieken belangrijke verschuivingen vastgesteld.

De fiscale kapitaalontvangsten werden, rekening houdend met de evoluties in 1996, herzien en geraamd op 1,0 miljard BEF meer dan in de initiële begroting.

De niet-fiscale kapitaalontvangsten zouden t.o.v. de initiële raming een daling kennen van 1,5 miljard BEF, doch desondanks toch nog met 29,8% toenemen tegenover de realisaties van 1996. Deze ontvangsten moeten deels (9,0 miljard BEF) gerealiseerd worden door de verkoop van onroerende goederen o.a. via een speciaal daartoe opgerichte naamloze vennootschap (20).

De Afdeling stelt zich vragen over de wijze waarop de regering met dergelijke verrichtingen haar rijksmiddelenbegroting spijst. Ze zal daarom zeer nauwlettend toezien op de afwikkeling van deze verrichting. Ze zou in ieder geval niet akkoord kunnen gaan met een operatie die leidt tot een anticipatie van ontvangsten.

Anderzijds dient gesteld dat de Europese Commissie zich akkoord heeft verklaard met de eventuele overdracht, zelfs in natura, van deze onroerende goederen aan de opgerichte vennootschap en met de verrekening ervan op de netto-financieringsbehoeften (21).

Zowel ingevolge de herrekening van de middelen die aan de Gemeenschappen en de Gewesten moeten gestort worden en die tegenover 1996 met 6,4% toenemen, als ingevolge de herziening van de aan de Sociale Zekerheid *over te dragen middelen* (+11,3% in vergelijking met de realisaties over 1996) stijgen de vooraf te nemen middelen met 8,7 miljard BEF.

20 In 1996 werd 8,0 miljard BEF in natura ingebracht in de vennootschap. Op de middelenbegroting werd eveneens dat bedrag aangerekend. Deze verrichting had evenwel geen effect op de kasverrichtingen.

21 Een dergelijke overdracht leidt tot een desinvestering van de sector overheid wat in het betrokken jaar aanleiding geeft tot een daling van de netto-financieringsbehoeften van die sector.

In die context belooft de te verwachten minderopbrengst van *de rijksmiddelen* in vergelijking met de initiële raming 22,2 miljard BEF. In vergelijking met de realisaties over 1996 belooft de groei 2,9% (bijlage II.6.).

Rekening houdend met wat vooraf gaat kan men ervan uitgaan dat de ontwikkeling van de ontvangsten gelijke tred houdt met de economische groei die voor 1997 voorzien werd.

1.2.2 De evolutie van de uitgavenkredieten in 1997.

In de onderstaande tabel worden de kredietevoluties tussen 1996 en 1997 weergegeven. Ze worden in detail weergegeven in bijlage II.7.

Tabel II. 5

De uitgavenkredieten van de Federale Overheid in 1997 - na begrotingscontrole.

	1996 aangepast (1)	1997 initieel (2)	1997 aangepast (3)	<i>miljarden BEF</i> % variatie 1997a/1996a (4)= (3)/(1)
<i>Rijksschuld</i>	650,0	659,1	650,1	0,0%
<i>Primaire uitgaven</i>	1018,7	1020,6	1017,6	-0,1%
- Gezagscel	306,0	315,2	312,5	2,1%
- Sociale cel	578,5	547,9	546,5	-5,5%
- Economische cel	133,1	155,1	154,6	16,1%
- Provisies en varia	1,1	2,4	4,0	256,3%
<i>Europese Unie</i>	33,5	43,3	35,5	6,0%
Totaal	1702,1	1722,9	1703,1	0,1%

BRON: Administratie van de Begroting.

De uitgaven op de rijksschuldbegroting werden met 9,0 miljard BEF verminderd (22). De in de initiële begroting voorziene marge voor eventuele rentestijgingen werd behouden. De rentevoorzichten steunen op een gemiddelde gewogen rentevoet van 4,10% voor de schatkistcertificaten op 3 maand. Bij de aanbesteding van 18 maart ll. bedroeg de waargenomen rentevoet nagenoeg 3,6%. Er blijft dus binnen de begrotingsvoorzichten nog een belangrijke marge om het hoofd te bieden aan eventuele rentestijgingen. Bovendien zou de stijging van de rente tijdens de komende maanden slechts een beperkte invloed hebben op de begroting gezien het grootste deel van de ontleningen reeds gebeurd is en de kortetermijnleningen vanaf september voornamelijk hun weerslag hebben op de begroting 1998.

Terwijl de primaire uitgaven (exclusief de transfers aan de EU), in vergelijking met het voorgaande jaar, volgens de initiële begroting voor 1997 nog een beperkte nominale stijging kenden, werd die toename in de begrotingscontrole omgebogen in een daling met 0,1%.

Op die wijze voldoet de regering ruimschoots aan de mulgroeï-norm die voor de primaire uitgaven was opgenomen in het regeerakkoord. In reële termen zou immers bij de vermoedelijke inflatie-ontwikkeling een daling van de primaire uitgaven opgetekend worden van 2,1%.

In globo kon deze vermindering t.o.v. de initiële raming bereikt worden door de vermindering van de enveloppe voor landsverdediging (-0,6 miljard BEF) en ontwikkelingssamenwerking (-0,2 miljard BEF) en door de vermindering van de trekkingsrechten van de departementen op de interdepartementale provisie en de rubriek varia (-2,2 miljard BEF).

Tenslotte kan nog gewezen worden op de BNP-bijdrage aan de EU, die ingevolge de recente begrotingsontwikkelingen kon verminderd worden met 7,8 miljard BEF. Deze uitgaven werden voor 1997 teruggebracht van 43,3 miljard BEF in de initiële begroting tot 35,5 miljard BEF in de aangepaste begroting. Rekening houdend met deze uitgaven komt men tot een quasi stabilisatie van de primaire uitgaven tussen 1996 en 1997.

1.2.3 De evolutie van het netto te financieren saldo in 1997.

In de onderstaande tabel worden de ontvangsten en de uitgaven na de begrotingscontrole weergegeven. Ze worden vergeleken met de effectieve realisaties over 1995 en 1996. Voor 1997 betreft het evoluties op kredietbasis.

22 Ingevolge de schuldaflissing door middel van de meerwaarden op goud zullen de rentelasten met 9,0 miljard BEF afnemen.

Tabel II. 6

Het netto te financieren saldo van de Federale Overheid 1995-1997.

miljarden BEF

	Kasresultaten		Kredieten	
	1995 rea	1996rea	1997 i	1997bc
Ontvangsten :				
Lopende ontvangsten :				
- fiscale	1215,9	1252,7	1325,0	1304,9
- niet-fiscale	111,6	120,7	112,8	112,4
Kapitaalontvangsten	70,2	27,4	29,2	27,8
Totale ontvangsten	1397,6	1400,8	1466,9	1445,0
Uitgaven :				
Totaal uitgaven	1645,0	1645,5	1679,6	1667,6
Saldo begrotingsverrichtingen	-247,4	-244,7	-212,7	-222,6
Schatkistverrichtingen	-42,7	1,8	-11,2	-1,3
Netto te financieren saldo	-290,1	-242,8	-223,9	-223,9
B.B.P. (a)	7965,2	8195,8	8490,3	8518,3
Netto te financieren saldo in % B.B.P.	3,6 %	3,0 %	2,6 %	2,6 %
Herfinanciering van de Rijksschuld	293,8	351,8	767,4	824,4
Bruto te financieren saldo van de Staat	-583,9	-594,6	-991,3	-1048,3

BRON : Algemene Toelichtingen 1997.

(a) 1995-1996 : meest recente raming.

1997 : raming bij opstelling begroting.

Na de begrotingscontrole wordt een netto te financieren saldo bekomen dat op hetzelfde niveau ligt als dat van de initiële begroting. Het daalt met bijna 20 miljard BEF tegenover de realisaties van 1996. Die daling is deels een gevolg van de vermindering van het saldo op de begrotingsverrichtingen, dat van 244,7 miljard BEF daalt tot 231,9 miljard BEF in 1997. De schatkistverrichtingen, waarvan de evolutie zeer erratisch verloopt, dalen van 1,8 miljard BEF in 1996 tot -1,3 miljard BEF in 1997. De Afdeling vraagt de Regering er op toe te zien dat deze doelstellingen gerealiseerd zouden worden zonder weerslag op de begroting van het komende jaar.

Op basis van die cijfers zou het netto te financieren saldo dalen van 3,0% van het BBP tot 2,6% van het BBP in 1997. Aldus behoudt de regering haar doelstelling op saldoniveau zoals dat in de initiële begroting was vooropgesteld.

1.3 Besluiten.

De begroting van de Federale Overheid is, in hoofdzaak aan de ontvangstenzijde, zeer gevoelig voor de conjunctuurevoluties. Bovendien zijn de laatste jaren ook de transfers aan de Sociale Zekerheid, ten einde de toegestane bijdragenverminderingen te compenseren en met het oog op het behoud van het evenwicht, sterk toegenomen. Daardoor stagneerden de rijksmiddelenontvangsten tussen 1995 en 1996 en blijft hun toename tussen 1996 en 1997 beperkt tot 2,9%.

De Afdeling zal nauwlettend toezien op de verkoop van de onroerende goederen. Deze transacties mogen volgens haar niet leiden tot een anticipatie van ontvangsten.

In 1996 heeft de middelenontwikkeling de vooropgestelde éénheidselasticiteit niet bereikt. In 1997 zou dat bij de huidige vooruitzichten wel het geval zijn.

Aan de uitgavenzijde blijven de primaire uitgaven (exclusief de transfers aan de EU) onder controle. In 1996 werd een quasi reële nulgroei bereikt en de vooruitzichten voor 1997 tonen aan dat de groei zelfs negatief zou zijn.

Op basis van de gebruikte economische vooruitzichten ziet het er naar uit dat de Federale Overheid in 1997 de door haar geformuleerde doelstellingen zou kunnen realiseren.

2. De evoluties in de sector van de Sociale Zekerheid

2.1 De evoluties in de Sociale Zekerheid voor werknemers 1995-1997.

2.1.1 De grote tendensen 1995-1996

De navolgende tabel geeft de evoluties weer van de lopende ontvangsten en uitgaven in de sector van de Sociale Zekerheid voor werknemers. Deze cijfers worden meer in detail weergegeven in bijlage II.8.

Tabel II. 7
Evolutie Sociale Zekerheid voor werknemers 1995-1997

	1995	1996	1996	1997	1997	% variatie	
	def. rek.	bc.	voorl. rek.	initieel	bc.	1996/1995	1997/1996
<i>miljoenen BEF</i>							
<i>Uitkeringsinstellingen</i>							
Uitgaven	1.335.742	1.397.239	1.417.428	1.419.753	1.431.334	6,1%	1,0%
Prestaties	1.259.767	1.300.698	1.324.196	1.336.236	1.340.068	5,1%	1,2%
Andere	75.975	96.541	93.232	83.517	91.266	22,7%	-2,1%
Eigen ontvangsten	109.126	122.936	122.612	100.665	101.711	12,4%	-17,0%
Lopende behoefte	1.226.616	1.274.303	1.294.816	1.319.088	1.329.623	5,6%	2,7%
Overdracht globaal beheer	1.252.613	1.261.138	1.260.899	1.293.396	1.320.443	0,7%	4,7%
Saldo uitkeringsinstellingen	25.997	-13.165	-33.917	-25.692	-9.180		
<i>Globaal beheer</i>							
Ontvangsten globaal beheer	1.243.148	1.283.022	1.275.920	1.322.824	1.333.532	2,6%	4,5%
Bijdragen	815.472	822.379	822.994	841.421	839.766	0,9%	2,0%
Staatstussenkomst	189.000	192.000	192.000	188.200	188.200	1,6%	-2,0%
Diverse ontvangsten	1.911	2.672	2.718	2.481	2.533	42,2%	-6,8%
Uitgaven globaal beheer	1.257.309	1.266.246	1.266.622	1.299.407	1.326.552	0,7%	4,7%
Saldo globaal beheer	-14.161	16.776	9.298	23.417	6.980		
Globaal saldo	11.836	3.611	-24.619	-2.275	-2.200		

BRON : Vademecum-Begroting van de Sociale Zekerheid

Tussen 1995 en 1996 zouden de sociale prestaties met 5,1% zijn toegenomen. Die groei is voornamelijk terug te vinden bij de ZIV-zorgen waar de stijging 10,4% beliep. Er dient evenwel opgemerkt dat die groei in zekere mate te wijten zou zijn aan niet-structurele factoren. Die evolutie zorgde voor een overschrijding van het begrotingsobjectief, dat bij de begrotingscontrole op 392,2 miljard BEF was vastgesteld, van 23,1 miljard BEF. De Regering heeft eind 1996 evenwel reeds maatregelen genomen die de uitgaven in de ZIV-sector opnieuw op koers moesten brengen.

De evolutie van de post “andere” uitgaven werd hoofdzakelijk bepaald door de overdracht van creditsaldi van bijdrage-opbrengsten van bepaalde sectoren naar het globaal beheer (23).

De eigen ontvangsten van de instellingen stegen enerzijds onder invloed van de weerslag van de getroffen maatregelen (o.a. heffing op omzetcijfer) en anderzijds door de integratie van de door de RSZ-PPO gevorderde achterstallige bijdragen.

De ontvangsten van het globaal beheer kenden een toename van 2,6%. Die evolutie was in hoofdzaak een gevolg enerzijds van de zeer matige toename van de loonmassa en de evolutie van de tewerkstelling en anderzijds van de toename van de bijdrageverminderingen en vrijstellingen in het kader van de bevordering van de tewerkstelling, waardoor de bijdragen slechts met 0,9% stegen. In 1996 werd de nominaal geblokkeerde staatstoelage volledig doorgestort. De middelen van de FFE namen onder invloed van de alternatieve financiering fors toe. Het op de totale BTW-ontvangsten vooraf te nemen bedrag, uitgedrukt als percentage van de totale BTW-opbrengsten werd in de begrotingsetappes telkens opgetrokken ten einde de bijdrageverminderingen te compenseren en het stelsel in evenwicht te houden.

Desondanks sloot 1996 af met een zeer belangrijk tekort (-24,6 miljard BEF) op de lopende rekening van het stelsel.

2.1.2 De grote tendensen 1996-1997

Tabel II.7 geeft eveneens de evoluties van de belangrijkste cijfers tussen 1996 en 1997.

Indien de realisaties 1996 en de begrotingscontrole 1997 naast mekaar gelegd worden dan zou daaruit blijken dat de uitgaven opnieuw onder controle komen.

In 1997 zouden de prestaties in nominale termen met slechts 1,2% toenemen. Indien men rekening houdt met de uitgaven voor loopbaanonderbreking die vanaf 1997 in dit stelsel geïntegreerd werden, dan zou de groei slechts 0,8% belopen. Die groei zou bereikt kunnen worden indien de uitgaven in de ZIV-zorgen zouden dalen met 2,2%, wat gezien de realisaties van de laatste jaren een zeer ambitieuze doelstelling lijkt. Met uitzondering van de werkloosheid, waar de evolutie t.o.v. vorig jaar negatief (-0,4%) zou zijn, zou voor de overige sectoren een traditionele ontwikkeling opgetekend worden. De evoluties op de “andere” uitgaven zijn het gevolg van de transfer van reserves naar het globaal beheer.

23 In het kader van de invoering van het globaal beheer werden alle saldi van de instellingen overgedragen aan de ontvangsten van het globaal beheer.

De daling van de eigen ontvangsten is een gevolg van een verschuiving van de RSZ-PPO ontvangsten van deze rubriek naar de ontvangsten globaal beheer. Exclusief die verrichting zou de groei van de eigen ontvangsten uit bijdragen 3,7% belopen de “andere” eigen ontvangsten worden “sterk” beïnvloed door transfers uit andere stelsels of fondsen.

De ontvangsten globaal beheer zouden met 4,5% toenemen. Ongeveer de helft van die groei is te wijten aan de reeds vermelde verschuiving met betrekking tot de RSZ-PPO.

Met de matige conjunctuurvooruitzichten voor ogen en rekening houdend met het gevoerde loonmatigingsbeleid en de bijkomende vrijstellingen wordt voor de bijdragen een nominale groei van 2% verwacht. De staatstoelage werd herrekend in functie van het overschot van middelen uit het zogenaamde “Fonds Maron” (10,0 miljard BEF) dat niet meer aan de Schatkist moet gestort worden en rekening houdend met de middelen die noodzakelijk zijn voor de uitbetaling van de loopbaanonderbreking (6,2 miljard BEF), die bijkomend worden overgedragen.

De middelen van het FFE en inzonderheid de opbrengst uit de alternatieve financiering stijgen opnieuw zeer sterk (+11,2%) Deze stijging is in hoofdzaak een gevolg van de compensatie van de bijdrageverminderingen (+6,9 miljard BEF).

In die context konden de lopende verrichtingen afgesloten worden met een tekort van 2,2 miljard BEF.

2.1.3 Besluiten

De correcte uitvoering van deze vooruitzichten zal in belangrijke mate bepaald worden door de conjunctuurevolutie en de realiteitswaarde van de maatregelen die eind 1996 in de ZIV-sector getroffen werden. Het jaar 1996 heeft aangetoond dat een specifieke en snelle opvolging van de uitgaven in deze sector meer dan noodzakelijk is. De vooropgestelde budgettaire doelstellingen mogen in de gegeven context als ambitieus bestempeld worden.

2.2 De evoluties in de sector van de Sociale Zekerheid voor zelfstandigen 1995-1997.

2.2.1 De grote tendensen 1995-1996

De onderstaande tabel geeft de evolutie van de Sociale Zekerheid voor zelfstandigen over de verschillende stadia van de begroting 1996.

Tabel II. 8
De Sociale Zekerheid voor zelfstandigen - evoluties 1995-1996.

	1995 real.	1996 init.	1996 BC 02.96	1996 voorl. real.	miljarden BEF % variatie 95 real./ 96 voorl. real.
<i>Ontvangsten</i>	118,0	122,2	123,0	119,7	+1,4%
- Bijdragen	75,8	80,0	80,6	77,7	+2,5%
- Rijkstoelage	38,8	38,7	38,7	38,5	...
- Toegewezen	1,1	1,2	1,2	1,1	...
- Overdrachten	0,8	0,8	0,9	0,8	...
- Diversen	1,5	1,5	1,6	1,6	6,7%
<i>Uitgaven</i>	125,0	126,4	128,0	130,5	+4,4%
- Prestaties	113,5	115,6	116,0	116,8	+2,9%
+ Pensioen	68,2	69,8	69,7	69,2	+1,5%
+ Gezinsbijslagen	13,5	14,0	13,6	13,5	...
+ ZIV-uitkeringen	5,6	5,7	5,7	5,6	...
+ ZIV-zorgen	26,1	26,1	27,1	28,6	+9,6%
- Administratie	3,5	3,8	3,8	3,8	+8,6%
- Overdrachten	3,8	3,1	4,0	4,6	+21,1%
- Leningslasten (a)	3,2	2,8	2,9	3,9	+21,9%
- Diversen	1,1	1,1	1,3	1,3	+18,2%
<i>Saldo</i>	-7,0	-4,2	-5,0	-10,8	
FFEZ	+4,3	+5,0	+5,1	+5,2	+20,9%
Globaal saldo	-2,7	0,7	-0,1	-5,6	

(a) bevatten aflossingen ten belope van 920 miljoen

BRON : Begrotingstabellen - Rijksinstituut Sociale Verzekering voor Zelfstandigen

Ook in deze sector is de conjunctuurontwikkeling niet zonder gevolgen gebleven op de evolutie van de ontvangsten. De bijdragen namen met 2,5% toe voornamelijk, dankzij de maatregelen tot versnelling van de inning.

Aan de uitgavenzijde zijn het, zoals bij de werknemers, de prestaties in de sector ZIV-zorgen die zeer sterk toenemen (+9,6%). In de overige sectoren evolueerden de prestaties rond de begrotingsvooruitzichten.

Evenals bij de werknemers kenden de middelen van het FFEZ een relatief sterke toename, waardoor het tekort kon beperkt worden. Dat tekort beliep uiteindelijk toch nog 5,6 miljard BEF.

2.2.2 De grote tendensen 1996-1997

De navolgende tabel geeft een overzicht van de evolutie in de Sociale Zekerheid voor zelfstandigen tussen 1996-1997

Tabel II. 9
De Sociale Zekerheid voor zelfstandigen.
Globale evoluties 1996-1997.

miljoenen BEF

	1996 voorlopige real.	1997 initieel	1997 bc-AT	% variatie 1996/1997
<i>Ontvangsten</i>				
Bijdragen	77460,3	82053,9	79370,9	2,5%
Rijkstoelage	37871,7	38130,0	38130,0	0,7%
FFEZ	5043,3	5970,2	6588,8	30,6%
Diversen	207,3	180,0	180,0	-13,2%
Totale ontvangsten	120582,6	126334,1	124269,7	3,1%
<i>Uitgaven</i>				
Administratiekosten RSVZ	3811,1	3907,4	4075,7	6,9%
Tekort NHK	0,0	0,0	107,7	
Leninglasten	1890,2	1803,1	1500,4	-20,6%
Kapitaalaflossingen	0,0	0,0	0,0	
Transfer-ZIV	3811,7	3302,6	3324,1	-12,8%
Totaal voorafnames	9513,0	9013,1	9007,9	-5,3%
Beschikbaar saldo voor het globaal financieel beheer	111069,6	117321,0	115261,8	3,8%
Pensioensector	69266,5	71007,6	70894,0	2,3%
Gezinsbijslagsector	13533,8	13676,4	13676,4	1,1%
Faillissementsverzekering	0,0	175,0	175,0	
ZIV-zorgen	26421,1	25746,3	25303,6	-4,2%
ZIV-uitkeringen	5033,4	5066,0	5109,6	1,5%
Totaal te financieren behoeften RSVZ	114254,8	115671,3	115158,6	0,8%
Te financieren saldo	-3185,2	1649,7	103,2	
Kapitaalaflossing	1655,0	1200,0	0,0	
Reserves	1316,5	0,0	0,0	

BRON : Begrotingstabellen - Rijksinstituut Sociale Verzekering voor Zelfstandigen.

De totale ontvangsten zouden onder impuls van de toename van de middelen van het FFEZ een nominale stijging van 3,1% kennen. De toename van de bijdragen zou ondanks de getroffen maatregelen (2,0 miljard BEF) beperkt blijven tot 2,5% nominaal.

De prestaties zouden in 1997 met 0,8% toenemen. De stijging in de sector pensioenen (+2,3%) zou gecompenseerd worden door de daling van de uitgaven in de sector ZIV-zorgen. De uitgaven in de nieuwe tak "faillissementsverzekering" worden geraamd op 175 miljoen BEF.

In die context werd de begroting afgesloten met een saldo dat zeer licht positief was (103,0 miljoen BEF).

2.2.3 Besluiten

De Sociale Zekerheid voor zelfstandigen blijft, zoals uit de analyse van de opeenvolgende jaarlijkse begrotingsgegevens mag blijken en ondanks de getroffen maatregelen, worstelen met een structureel bijdrageprobleem.

Anderzijds wordt de uitgavenzijde, zoals bij de werknemers, het sterkst beïnvloed door de ontwikkelingen op het vlak van de ZIV-zorgen. Gezien de uitgaven in de overige takken vrij goed onder controle blijven is een coherente opvolging van deze ZIV-sector ten eerste aan te bevelen.

De Afdeling is van oordeel dat de vooropgestelde begrotingsdoelstellingen voor deze sector als ambitieus mogen bestempeld worden.

HOOFDSTUK II.

Begrotingsevoluties m.b.t. de Gemeenschappen en de Gewesten 1995-1997 en detailobjectieven m.b.t. 1998-2000.

1. Inleiding en methodologische verwijzingen bij de evaluatie van realisaties en begrotingsramingen t.o.v. de normen van de Afdeling.

In de navolgende punten worden de realisaties m.b.t. de begrotingen 1995 en 1996 evenals de begrotingsramingen voor 1997 geëvalueerd t.o.v. de normen van de Afdeling. Bovendien worden de normen voor de periode 1998-2000 hernomen.

Wat de realisaties betreft gaat de evaluatie uit van de in het bedoelde (burgerlijke) jaar gerealiseerde aanrekeningen en ordonnancerings (24). De bekomen saldi worden gecorrigeerd voor de in het betrokken jaar vastgestelde netto-evolutie van de gedebudgetteerde schuld (25). De aldus bekomen gecorrigeerde saldi worden vergeleken met de maximaal toelaatbare tekorten zoals die in de adviezen van de Afdeling werden vooropgesteld en zoals die bovendien voor 1995-1996 werden bekrachtigd door de beslissing van het Overlegcomité Federale Regering - Gemeenschaps- en Gewestregeringen van 19 juli 1994 (Bijlage II.9.) en zoals die voor 1996-1999 werden vastgelegd in het samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 tussen de Federale Regering en de Gemeenschaps- en Gewestregeringen (BS 19.03.1997) (Bijlage II.10.).

Voor 1997 worden de in het samenwerkingsakkoord vastgelegde normtekorten voor dat jaar vergeleken met de geraamde gecorrigeerde tekorten zoals die door de Afdeling op basis van haar methodologie worden bepaald. De Afdeling vertrekt daartoe van de in de begroting voorziene uitgaven (inclusief de variabele kredieten), die verminderd worden met de aflossingen (op directe en/of indirecte schuld). De aldus bekomen uitgaven worden verhoogd met de gedebudgetteerde verrichtingen. De Afdeling raamt de debudgetteringen op basis van de ontleningsmachtigingen (die in vorige jaren reeds sterk werden teruggeschroefd en in 1997 bijna helemaal verdwenen zijn (26)) en van de beleidsverruimende initiatieven die niet als intertemporeel neutraal kunnen beschouwd worden (bv. de Maatschappijen voor schoolgebouwen, de NV Aquafin, de NV Sofico). De op die wijze bekomen gecorrigeerde uitgaven worden gesteld t.o.v. de in de middelenbegroting voorziene ontvangsten (inclusief de toegewezen ontvangsten). De Afdeling wijst er evenwel op dat zij conform de door haar gebruikte methodologie en zoals de voorgaande jaren het geval was, de herinschrijving van niet-gebruikte middelen uit het verleden niet aanvaardt. Het saldo dat uit de vergelijking van de ontvangsten en uitgaven volgt, is een saldo dat qua concept overeenstemt met de door de Afdeling vooropgestelde maximaal toelaatbare tekorten.

24 Deze methodologie stemt overeen met de principes van de rijkscomptabiliteit en van de ESER-rekeningen. Bij de opstelling van de nationale rekeningen wordt immers ook uitgegaan van de ordonnancerings in een bepaald burgerlijk jaar, ongeacht het jaar waarin de verbintenis werd aangegaan.

25 Daarin zitten desgevallend ook de beleidsuitbreidende verrichtingen.

26 De ermee overeenstemmende uitgaven werden rechtstreeks in de begrotingen opgenomen.

Hoewel het relevante cijfermateriaal voor de recentste jaren in de navolgende tekst vervat zit, werd in bijlage getracht de begrotingen en hun uitvoering in een iets ruimer tijds kader te plaatsen. (Bijlagen II.11. tot II.13.). Daarom bevatten die bijlagen de begrotingstotalen naast de ordonnancerings- en de kascijfers. In de daaropvolgende bijlagen wordt de evolutie van de schuld per deelgebied weergegeven (Bijlagen II.14. tot II.19.).

De afschaffing van de debudgettering en de geleidelijke opname van de gedebudgetteerde schuld in de directe schuld, die vanaf 1994 op gang is gekomen, hebben tot gevolg dat de evoluties van de beide schuldrubrieken als geheel moeten beschouwd worden, zodat trendbreuken binnen de twee reeksen kunnen uitgesloten worden.

In de hierna volgende tekst werden de officiële begrotings-, ordonnancerings- en kasgegevens, waarvan de inhoud om hoger vermelde redenen telkens verschillend is, omgezet in een "traditioneel"⁽²⁷⁾ netto te financieren saldo. Op die wijze kon een zekere conceptuele vergelijkbaarheid tussen de deelgebieden onderling behouden worden.

*
* * *

De Afdeling wenst in het bijzonder de aandacht te vestigen op de behandeling van de onroerende leasingoperaties in de SER95 (28). Volgens de nieuwe definities die daarin opgenomen zijn zullen deze leasingoperaties in de loop van het jaar waarin ze worden aangegaan verrekend dienen te worden in de netto-financieringsbehoeften. Het gebruik van een dergelijke financieringstechniek zou de afwijking tussen de begrotingssaldi (die alleen rekening houden met de jaarlijkse afbetalingen op het leasingcontract) en de maximaal toelaatbare tekorten, enerzijds, en de netto-financieringsbehoeften op basis van de nationale rekeningen, anderzijds, kunnen vergroten.

27 Het traditioneel netto te financieren saldo wordt in deze context omschreven als de in de middelenbegroting voorziene ontvangsten (exclusief de leningen) en als de in de uitgavenbegroting voorziene kredieten (inclusief de variabele kredieten) met uitsluiting van de kredieten die voorzien worden voor de aflossing van de directe schuld.

28 Stelsel van Economische Rekeningen 1995. Dit stelsel treedt in werking vanaf 1998 maar aan de lidstaten wordt gevraagd de rekeningen volgens de nieuwe definities op te stellen vanaf het jaar 1995.

2. Methodologische beschouwingen bij de normatieve simulaties.

2.1 Algemene uitgangspunten

De aanbevelingen van de Afdeling worden geleid door een perspectief van budgettaire en financiële leefbaarheid voor de Gemeenschappen en de Gewesten op middellange en lange termijn, rekening houdend met de bijzondere financieringswet. Daarom dient het specifieke door de Afdeling gehanteerde normcriterium van maximaal toelaatbaar tekort (inclusief netto-debudgettering en desgevallend KVD) steeds tegenover het geheel van de budgettaire en economische verbintenissen van de deelgebieden gesteld te worden indien deze verbintenissen, ongeacht hun juridische definitie of boekhoudkundige classificatie, toekomstige economische of financiële lasten zullen veroorzaken die de budgettaire marges in de toekomst op recurrente wijze zullen aanspreken of beperken.

Het perspectief van budgettaire en financiële leefbaarheid op middellange en lange termijn wordt op het technisch niveau van de normatieve simulaties vertaald door het nastreven van twee concrete doelstellingen, met name :

- de schuldgraad (29) van elk deelgebied afzonderlijk, en dus ook van alle deelgebieden samen, vanaf de aanvang van de definitieve fase bedoeld in de bijzondere financieringswet, ten minste stabiliseren (zie hierna de precisering voor de Vlaamse Gemeenschap;
- de intertemporele neutraliteit van het begrotingsbeleid van elk deelgebied gedurende en na de overgangsfase garanderen, teneinde de deelgebieden te vrijwaren van abrupte schokken in hun budgettaire ruimte en een continuïteit en stabiliteit in hun begrotingsbeleid mogelijk te maken.

Precies om laatstgenoemde reden heeft de Vlaamse Gemeenschap, zoals de Afdeling, geopteerd voor een verschuiving van het stabilisatiepunt van haar schuldgraad van 2000 naar 2010 (30), daar de kloof tussen de evolutie van de toegewezen middelen (uit de opbrengst van de personenbelasting en de BTW) in de overgangsfase tot 1999 en in de definitieve fase daarna dermate groot is dat met het behoud van de horizon 2000 een radicale ommekeer in het begrotingsbeleid onvermijdelijk zou geweest zijn. Door de primaire uitgaven tegen een relatief lagere groeivoet over een langere periode te laten evolueren (tot 2010), wordt op lange termijn meer continuïteit in de budgettaire ruimte en dus in het beleid mogelijk gemaakt.

29 Met de schuldgraad of schuldratio wordt bedoeld : de verhouding van de totale schuld (directe en indirecte) ten opzichte van de totale ontvangsten.

30 De horizonverschuiving werd in de normatieve simulaties doorgevoerd vanaf het Jaarverslag van juni 1993.

De aanbevelingen van onderhavig Jaarverslag met betrekking tot de periode 1998-2000 vertrekken van de uitdrukkelijke hypothese dat het voor 1997 effectief gerealiseerd begrotingstekort (31) voor elk deelgebied zal overeenstemmen met de tekortnorm die door de Afdeling voor 1997 werd aanbevolen in haar Jaarverslag van mei 1996 (32).

Verder werden in de normatieve simulaties de meerjarenprojecties van de totale ontvangsten en uitgaven van de deelgebieden geactualiseerd (33), rekening houdend met een aantal nieuwe gegevens, zoals de gewijzigde vooruitzichten inzake macro-economische parameters en demografische ontwikkelingen, de initiële of aangepaste (indien reeds beschikbaar) begrotingsramingen voor 1997 inzake diverse ontvangsten en interestlasten op de indirecte schuld, en tenslotte de effectieve schuldtoestand van de deelgebieden per 31 december 1996.

2.2 Macro-economische parameters

De hierna volgende hypothesen werden voor de actualisering van de normatieve simulaties weerhouden.

Tabel II. 10

Overzicht van de macro-economische parameters

	1997	1998	1999	2000 en volgende
Algemeen				
inflatie (a)	1,9	2,0	2,0	2,0
BBP deflator	1,8	2,0	2,0	2,0
Specifiek voor uitgavenprojecties :				
rentevoet	6,7	6,6	6,6	6,6
Specifiek voor middelenprojecties :				
reële groei BNP	2,0	2,4	2,0	2,0
LT rentevoet (b)	5,8	6,2	6,2	-

(a) *Procentuele verandering van het gemiddelde indexcijfer van de consumptieprijzen.*

(b) *De lange-termijn rentevoet aangewend voor de berekening van de toegewezen middelen is, ingevolge een akkoord tussen de Gemeenschappen en de Gewesten enerzijds en de Federale Overheid anderzijds, met ingang van begrotingsjaar 1994, gebaseerd op de nieuwe emissie van lineaire obligaties tijdens de maand januari van het betrokken begrotingsjaar.*

31 Met effectief gerealiseerd begrotingstekort wordt bedoeld : de som van het gerealiseerd netto te financieren saldo (op ordonnanceringsbasis) en de jaarlijkse aangroei van de gedebudgetteerde schuld, beide elementen bepaald overeenkomstig de methodologie van de Afdeling.

32 Zie Jaarverslag van de Afdeling van mei 1996, blz. 15.

33 Dergelijke actualisering zullen nog plaatsvinden in 1998 en 1999.

2.3 Indicatieve geconsolideerde rekening van de Gemeenschappen en de Gewesten.

Onderstaande tabel geeft ter indicatieve titel de geconsolideerde aggregaten weer voor de geactualiseerde normatieve simulaties voor de periode 1997-2000.

Tabel II. 11

Geconsolideerde rekening van de Gemeenschappen en de Gewesten (a)

	Primaire	Ontvang- sten	Intresten	Totale uitgaven	Gecorr. NFS of HRF- norm (b)	Gecorr. primair saldo (b)	Correcties overbrug- gings- krediet	Gecorr. primair saldo (b) (c)	NFB in ESER- termen
1997	11.2%	11.3%	0,5%	11,7%	-0,4%	0,0%	0,0%	0,1%	-0,4%
1998	11.1%	11,4%	0,5%	11,6%	-0,2%	0,3%	0,0%	0,3%	-0,2%
1999	11,0%	11,5%	0,5%	11,5%	0,0%	0,5%	-	0,5%	0,0%
2000	10,9%	11,4%	0,5%	11,3%	0,1%	0,5%	-	0,5%	0,0%
(1997- 2000)(d)	-0,4%	0,1%	-0,0%	-0,4%	0,5%	0,5%	-0,0%	0,4%	0,5%
1998- 2000)(d)	-0,3%	0,0%	-0,0%	-0,3%	0,3%	0,2%	-0,0%	0,2%	0,3%

- (a) *Inclusief Duitstalige Gemeenschap, Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en COCOF (gezuiverd voor dubbeltelling).*
- (b) *Gecorrigeerd voor netto-debudgettering, bepaald overeenkomstig de methodologie van de Afdeling.*
- (c) *Niet zuiver ESER gecorrigeerd omdat de interestlasten niet in ESER-termen werden uitgedrukt.*
- (d) *Omwille van afrondingen is het mogelijk dat het totaal niet volledig overeenstemt met de som van de onderdelen.*

Na actualisering van de aggregaten van de normatieve simulaties blijft het traject van het globaal maximaal toelaatbaar tekort, uitgedrukt in procenten van het BBP, voor de periode 1997-1999, zoals dat door de Afdeling voor het geheel van de Gemeenschappen en de Gewesten wordt aanbevolen met het oog op de schuldratiostabilisatie vanaf 2000 (respectievelijk 2010 voor de Vlaamse Gemeenschap), ongewijzigd behouden ten opzichte van het Jaarverslag 1996.

Voor het jaar 2000 zou de globaal aanbevolen norm (boni) op basis van de thans beschikbare vooruitzichten zich situeren op het niveau van +0,1% van het BBP.

2.4 Raming van de interestlasten

Aangezien in de wijze van raming van de interestlasten geen methodologische aanpassingen werden doorgevoerd, wordt terzake verwezen naar het Jaarverslag van mei 1995, blz. 48. Uiteraard werden in onderhavig Jaarverslag voor de interesten op de indirecte schuld de begrotingsgegevens voor 1997 weerhouden en wat de directe schuld betreft, werd het effectief uitstaand bedrag eind 1996 in aanmerking genomen.

2.5 De totale schuld

De normatieve simulaties houden wat de periode 1990-1996 betreft, rekening met de effectief uitstaande schuld van de deelgebieden, overeenstemmend met het totaal van hun directe en indirecte of gedebudgetteerde schuld. Zoals in het vorige Jaarverslag, wordt hierbij echter het gedeelte van de door het ALESH beheerde schuld van de sociale huisvesting dat door de lokale huisvestingsmaatschappijen wordt terugbetaald buiten beschouwing gelaten voor de berekening van de schuldratio.

Het detail van de totale schuld per deelgebied is weergegeven in de bijlagen II.14 tot II.19.

Voor de evolutie van de totale schuld op middellange en lange termijn gaat het normatieve simulatiemodel uit van het principe dat de jaarlijkse evolutie van de schuld, na 1996, dient overeen te stemmen met de maximaal toelaatbare saldi, of desgevallend boni, die door de Afdeling worden aanbevolen.

2.6 Raming van de ontvangsten

2.6.1 *Raming van de toegewezen middelen*

De lange termijn projecties inzake het toegewezen gedeelte van de opbrengst van de personenbelasting en de BTW zijn gebaseerd op de herziene macro-economische parameters zoals weergegeven in punt 2.2. hiervoor. Bovendien werden de vooruitzichten van de andere parameters, zoals de totale bevolking en haar regionale spreiding en het aantal inwoners jonger dan 18 jaar, aangepast op basis van de laatst beschikbare gegevens en projecties die terzake door het N.I.S. respectievelijk het federaal Planbureau ter beschikking werden gesteld.

a) **De geactualiseerde vooruitzichten inzake de evolutie van de totale bevolking en haar regionale spreiding.**

De demografische vooruitzichten 1995-2050 (centraal scenario), zoals die door het N.I.S. in de loop van de maand juli 1996 werden gepubliceerd, werden overgenomen, zowel wat de totale bevolking als haar regionale spreiding betreft.

b) De geactualiseerde projecties inzake het aantal inwoners jonger dan 18 jaar :

Het federaal Planbureau heeft eind 1996 haar vooruitzichten inzake de evolutie van het aantal inwoners jonger dan 18 jaar volledig geactualiseerd, rekening houdende met :

- 1) de demografische vooruitzichten 1995-2050 (centraal scenario) van het N.I.S. bedoeld onder punt a) hiervoor ;
- 2) de toestand van het aantal inwoners jonger dan 18 jaar op 30 juni 1996 : met een niveau-aanpassing van voornoemd centraal scenario.

Op basis van de geactualiseerde projectie ligt de denataliteit (gemeten ten opzichte van het referentietijdstip 30 juni 1988) zowel in de Vlaamse Gemeenschap als in de Franse Gemeenschap hoger dan in de vorige projectie. De in artikel 38, van de bijzondere financieringswet bedoelde aanpassingsfactor van de Vlaamse Gemeenschap blijft, in tegenstelling tot de vorige projectie, over de ganse periode (tot 2020) lager dan de aanpassingsfactor van de Franse Gemeenschap, zodat op basis van de nieuwe projectie er dus voor de eerstvolgende twintig jaar in de Franse Gemeenschap een zwakkere denataliteit (en bijgevolg een hogere aanpassingsfactor) wordt verwacht dan in de Vlaamse Gemeenschap.

De invoering van deze nieuwe projectie in de berekening van het toegewezen gedeelte van de BTW-opbrengsten heeft, bij gelijkblijvende inflatie-hypothesen, een neerwaartse herziening van de raming van deze toegewezen middelen tot gevolg gehad.

c) De verwachte evolutie van de regionale fiscale capaciteiten

Aangezien in de raming van de toekomstige regionale fiscale capaciteiten ten gronde geen methodologische wijzigingen werden aangebracht, wordt terzake verwezen naar het Jaarverslag van mei 1995, blz. 51.

Voor het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest werd de gemiddelde divergentie tussen de evolutie van het procentueel aandeel in de totale P.B.-opbrengst en de evolutie van het procentueel aandeel in de totale bevolking van de laatste vier aanslagjaren weerhouden. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd gerekend met de gemiddelde divergentie van de zes laatste aanslagjaren opdat het zware verlies aan fiscale draagkracht, vastgesteld voor het laatst gekende aanslagjaar (aj. 1995), niet te zwaar zou doorwegen.

In termen van afwijkingen in regionale fiscale capaciteit ten opzichte van het nationaal gemiddelde, resulteerde de actualisering van de basisgegevens in de volgende projecties :

Tabel II. 12

Overzicht van de afwijkingen in de regionale fiscale capaciteit.

Afwijkingen in regionale fiscale capaciteit t.o.v. het nationaal niveau :	Vlaamse Gewest	Waalse Gewest	Brusselse Gewest
observatie aj. 1988 (bj. 1989)	+ 2,422%	-8,455%	+13,749%
observatie aj. 1995 (bj. 1996)	+6,430%	-11,617%	+0,805%
raming aj. 1999 (bj. 2000)	+7,936%	-11,973%	-7,506%
raming vanaf aj. 2000 (bj. 2001 e.v.) :	variërend tussen +7,912%	variërend tussen -11,969%	variërend tussen -7,541%
	en +7,931%	en -11,841%	en -7,863%
raming in Jaarverslag '96 vanaf aj. 2000	+7,6% (licht optimistischer t.o.v. Jaarverslag '96)	-12,0% (licht optimistischer t.o.v. Jaarverslag '96)	-5,4% (pessimistischer t.o.v. Jaarverslag '96)

Op basis van deze vooruitzichten zou het Brussels Hoofdstedelijk Gewest reeds met ingang van begrotingsjaar 1997 (aanslagjaar 1996) aanspraak maken op de nationale solidariteitstussenkomst.

2.6.2 Raming van de andere ontvangsten.

Voor de raming van de zogenaamde andere ontvangsten van de Gemeenschappen en de Gewesten wordt gesteund op de begrotingsgegevens voor 1997. Het basisbedrag voor 1997 werd afgeleid uit de totaal in de begroting voorziene ontvangsten, na aftrek van alle krachtens de bijzondere financieringswet toegewezen middelen en van alle niet-recurrente ontvangsten, structurele overschattingen en heringeschreven niet gebruikte middelen uit het verleden. Vervolgens werd voor de lange-termijn vooruitzichten op dit basisbedrag een reële jaarlijkse groei voet van +0,5% toegepast (34).

3. Overzicht van de normnaleving 1992-1997.

In onderstaande tabel wordt de evolutie van de ex-post vastgestelde gecorrigeerde saldi (35) vergeleken met de normen van de Afdeling.

34 Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd zoals in het Jaarverslag 1996 een reële nulgroei vooropgesteld voor wat specifiek de inkomsten van de Agglomeratie en de ontvangsten ingevolge de splitsing van de provincie Brabant betreft.

35 De gecorrigeerde saldi worden bekomen door het begrotingssaldo op ordonnanceringsbasis (waarbij in de uitgaven de aflossingen op de indirecte schuld begrepen zitten doch niet de aflossingen op de directe schuld) te corrigeren met de netto-evolutie van de gedebudgetteerde verrichtingen en/of met de verrichtingen die een beleidsuitbreidend karakter hebben.

Tabel II. 13

De gerealiseerde gecorrigeerde saldi en de normering van de Afdeling 1992-1997.

	Realisaties op basis van aanrekeningen					Begr.
	1992	1993	1994	1995	1996	1997
<i>miljarden BEF</i>						
<i>Vlaamse Gemeenschap</i>						
Norm	-42,5	-38,4	-36,6	-31,4	-25,2	-13,3
Realisatie	-47,6	-27,9	-40,3	-17,4	-13,0	-11,8
Afwijking (a)	-5,1	10,5	-3,7	14,0	12,2	1,5
<i>Franse Gemeenschap</i>						
Norm	-9,0	-9,1	-14,6	-13,2	-11,7	-9,6
Realisatie	-11,3	-11,0	-16,5	-17,7	-10,8	-11,3
Afwijking (a)	-2,3	-1,9	-1,9	-4,5	0,9	-1,7
<i>Waalse Gewest</i>						
Norm	-17,4	-17,9	-15,7	-14,4	-13,2	-11,0
Realisatie	-18,4	-12,6	-14,1	-17,1	-12,3	-16,0
Afwijking (a)	-1,0	5,3	1,6	-2,7	0,8	-5,0
<i>Brussels Hoofdstedelijk Gewest</i>						
Norm	-7,4	-5,4	-6,9	-4,3	-4,5	-4,3
Realisatie	-10,0	-18,2	-5,8	-3,1	-0,7	-3,7
Afwijking (a)	-2,6	-12,8	1,1	1,2	3,7	0,6
<i>Duitstalige Gemeenschap (b) (c)</i>						
Norm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Realisatie	-0,3	-0,6	-0,8	-0,7	-0,3	-0,3
Afwijking (a)	-0,3	-0,6	-0,8	-0,7	-0,3	-0,3
<i>Gemeenschap. Gem. Commissie(b)</i>						
Norm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Realisatie	0,3	0,2	-0,5	-0,4	0,2	-0,1
Afwijking (a)	0,3	0,2	-0,5	-0,4	0,2	-0,1
<i>Franse Gem. Commissie (b)</i>						
Norm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Realisatie	0,0	0,0	2,0	0,7	-1,6	0,0
Afwijking (a)	0,0	0,0	2,0	0,7	-1,6	0,0
Totaal						
Norm	-76,3	-70,8	-73,8	-63,3	-54,5	-38,2
Realisatie	-87,3	-70,0	-76,0	-55,6	-38,5	-43,2
Afwijking (a)	-11,0	0,8	-2,2	7,7	16,0	-5,0

(a) Minteken = overschrijding.

(b) De normoverschrijdingen konden gefinancierd worden met reserves. Die werkwijze werd steeds door de Afdeling aanvaard.

(c) Reserves waren opgebruikt vanaf eind 1995.

De uit deze tabel blijkende afwijkingen worden in de navolgende rubrieken, per deelgebied, meer in extenso behandeld. De aandacht gaat daarbij in hoofdzaak naar de realisaties 1996 en de opvolging van de begrotingscijfers 1997.

In de periode 1991-1996 is de globale schuldpositie van de deelgebieden geëvolueerd zoals weergegeven in tabel II.12.

De variatie van de daarin opgenomen directe en indirecte schuld stemt, om de hierna opgesomde redenen, niet noodzakelijk overeen met de cijfers die weerhouden werden in het kader van de normering van de Afdeling.

Teneinde zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de economische realiteit gaat de Afdeling uit van de ordonnanceringsresultaten op de begroting die, om redenen van kasbeheer (36), soms sterk kunnen afwijken van de kastekorten. Het zijn evenwel die kastekorten die de evolutie van de directe schuld bepalen.

Daarnaast weerspiegelen de schommelingen in de indirecte schuld niet altijd de op de norm aangerekende bedragen. De indirecte schuld wordt immers eveneens beïnvloed door de weerslag van bepaalde overeenkomsten m.b.t. schuldovernames die de Gemeenschappen en de Gewesten met de Federale Overheid sloten (ALESH), door de verrekening van beleidsuitbreidende initiatieven en door schuldovernames (Agglo, splitsing provincie Brabant). Tenslotte wordt de evolutie van de indirecte schuld ook beïnvloed door de verschuivingen van indirecte - naar directe schuld.

Bovendien wordt er nogmaals en zeer uitdrukkelijk op gewezen dat het hier weerhouden schuldbegrip duidelijk ruimer is dan de schuld die weerhouden wordt in het kader van de Maastrichtcriteria. Het schuldbegrip dat door de Afdeling gehanteerd wordt om de financiële leefbaarheid van een deelgebied te bepalen, houdt eveneens rekening met de financiële implicaties van de schulden van sommige "overheidsbedrijven" op de begroting, die in het kader van de Maastrichtdefinitie van de schuld niet worden weerhouden.

36 Naast de derdengelden wordt de kassituatie ook beïnvloed door financiële verrichtingen die niet noodzakelijk een weerspiegeling zijn van de budgettaire realiteit.

Tabel II. 14

Evolutie van de schuldpositie van de Gemeenschappen en de Gewesten (a) (b).

miljarden BEF

	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Vlaamse Gemeenschap						
Directe	13,5	40,6	72,5	93,5	152,5	184,4
Indirecte	243,8	261,6	266,7	267,8	206,0	188,1
Franse Gemeenschap						
Directe	15,0	24,2	28,8	39,8	48,0	54,0
Indirecte (c)	28,8	31,3	33,4	24,5 (d)	23,8	23,4
Waalse Gewest						
Directe	2,9	17,5	27,2	32,3	48,8	66,2
Indirecte	143,9	150,3	151,2	159,4	160,5	155,9
Brussels Hoofdstedelijk Gewest						
Directe	5,1	15,0	20,9	35,0	41,3	51,5
Indirecte	43,0	44,3	51,4	48,9	45,3 (e)	37,3
Duitstalige Gemeenschap						
Directe	-	-	-	-	0,5	0,6
Indirecte	-	-	-	-	-	-
Gemeenschappelijke Gem. Commissie						
Directe	-	-	-	-	-	-
Indirecte (f)	-	-	-	-	0,5	-
Franse Gem. Commissie						
Directe	-	-	-	1,2	1,2	0,7
Indirecte (g)	-	-	3,0	5,3	6,5	7,3
Totaal						
Directe	36,5	97,2	149,4	201,8	292,2	357,3
Indirecte (h)	459,4	487,6	502,7	500,6	436,0	404,7

- (a) *Schuldpositie van de Gemeenschappen en de Gewesten bevat alle schulden zoals die weerhouden worden voor de normevaluatie door de Afdeling. Het hier gehanteerde schuldbegrip is daardoor ruimer dan wat in aanmerking wordt genomen voor de schuld in het kader van de Maastrichtcriteria - Detail zie bijlage II.14. - II.19.*
- (b) *Inclusief de totale schuld van de sector van de sociale huisvesting (ALESII).*
- (c) *Inclusief het uitstaande bedrag van de overbruggingslening ten belope van : 9,0 miljard in 1993; 16,8 miljard in 1994, en 24,1 miljard in 1995 en 28,3 miljard in 1996.*
- (d) *Na overname door het Waalse Gewest - per 1/1/1994.*
- (e) *Rekening houdend met de schuld overgenomen van de Agglomeratie - per 1/1/1995.*
- (f) *Rekening houdend met de schuld overgenomen van de ex-provincie Brabant - per 1/1/1995.*
- (g) *Rekening houdend met de schuld aangegaan in het kader van de overbruggingsleningen en de schuldovergenomen van de ex-provincie Brabant - per 1/1/1995.*
- (h) *Om dubbeltelling te vermijden werd een bedrag dat overeenstemt met de indirecte schuld van de Franse Gemeenschapscommissie uitgesloten.*

4. De Vlaamse Gemeenschap.

4.1 De uitvoering van de begrotingen 1995 - 1996 en de normnaleving.

In de navolgende tabel worden de begrotings- en uitvoeringcijfers m.b.t. de jaren 1995 en 1996 opgenomen. In de bijlagen II.11. tot II.13. worden deze cijfers in een ruimer tijds kader geplaatst.

Tabel II. 15
Begrotingsevoluties 1995-1996.

miljarden BEF

	1995			1996		
	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	491,1	492,4 <i>100,3%</i>	506,5 <i>103,1%</i>	508,4	509,1 <i>100,1%</i>	526,2 <i>103,5%</i>
Uitgaven <i>(real. %)</i>	521,6	509,8 <i>97,7%</i>	529,3 <i>101,5%</i>	536,0	529,3 <i>98,7%</i>	550,4 <i>102,7%</i>
Saldo	-30,5	-17,4	-22,8	-27,6	-20,2	-24,2

BRON : Begrotingsdocumenten, Rekenhof, Algemene Gegevensbank en Schatkisttoestand.

Uit de vermelde cijfers kan afgeleid worden dat de Vlaamse Gemeenschap, in het bijzonder sinds 1993, zeer accurate ramingen maakt van haar middelen. Zoals blijkt wijken de aangerekende ontvangsten niet af van de vooruitzichten. De relatief beperkte minderontvangsten m.b.t. de diverse eigen ontvangsten van de Vlaamse Gemeenschap worden volledig gecompenseerd door de meer-ontvangsten op de gewestelijke belastingen

Ingevolge de relatief belangrijke inflatiedaling (37) in 1995, waardoor in 1996 middelen (BTW en PB) moesten teruggestort worden, ligt de groei van de middelen (+3,4%) die in 1996, in uitvoering van de bijzondere financieringswet, gestort werden, lager dan het groeiritme dat in de voorgaande jaren werd opgetekend.

37 Hiermee wordt het verschil in inflatie-evolutie bedoeld tussen de initiële raming en de definitieve parameter die bij de afrekening werd weerhouden.

Aan de uitgavenzijde wordt een realisatiegraad van 98,7% opgetekend. Dit percentage ligt aan de bovenmarge voor wat als normaal mag beschouwd worden.

De groeivoet van de totale geordonnanceerde uitgaven lag in 1996 (+3,8%) ruim hoger dan in 1995 (+2,5%). Deze groeicijfers liggen evenwel beneden de tendens die werd opgetekend in de periode 1989-1994.

Er werd vastgesteld dat het encours op de vastleggingen tijdens het voorgaande jaar met ongeveer 2,4 miljard is toegenomen. Deze toename is volledig gelokaliseerd bij de verplichtingen binnen het MINA-fonds, terwijl de eigenlijke vastleggingen binnen de begroting verminderen.

De in voorgaande tabel vermelde kascijfers geven, ingevolge de integratie van de kasverrichtingen in het centraal thesauriebeheer (38), een duidelijk hoger niveau van ontvangsten en uitgaven. Zoals de voorgaande jaren pleit de Afdeling daarom voor een scheiding tussen de kasverrichtingen op de begroting en die van de Vlaamse Openbare Instellingen, die als derdengelden zouden kunnen geboekt worden.

Indien we het saldo tussen de aanrekeningen op de ontvangsten en de ordonnanceringen op de uitgavenkredieten verrekenen met de evolutie op de gedebudgetteerde schuld (bijlage II.14), die eveneens verhoogd wordt met de beleidsuitbreidende verrichtingen (NV AQUAFIN), dan kan uit de navolgende tabel de normnaleving afgelezen worden.

38 Naast de begrotingsverrichtingen worden tevens de kasverrichtingen van de para-regionale of -communautaire instellingen opgenomen in het centraal thesauriebeheer.

Tabel II. 16

De normnaleiving m.b.t. de begrotingen 1992-1996.

miljarden BEF

	1992	1993	1994	1995	1996
1. Saldo ordonnancerings	-29,8	-22,9	-36,4	-17,4	-20,2
2. Netto-debudgettering (a)	-17,8	-5,0	-3,9	0,0 (b)	7,2 (c)
3. Globaal tekort (1+2)	-47,6	-27,9	-40,3	-17,4	-13,0
4. Norm	-42,5	-38,4	-36,6	-31,4	-25,2
5. Afwijking (4-3) (d)	-5,1	10,5	-3,7	14,0	12,2

(a) Evolutie van de gedebudgetteerde schuld, de beleidsuitbreidende verrichtingen (NV Aquafin) en het Vlaams Pensioenfonds.

(b) Evolutie van de gedebudgetteerde schuld, exclusief de bewegingen op de FNSV-schuld (39) (-7,6 miljard BEF); inclusief de verrichtingen van de NV Aquafin (6,8 miljard BEF) en het Vlaams Pensioenfonds (-0,8 miljard BEF).

(c) Evolutie gedebudgetteerde schuld exclusief ALESH (40) (-12,7 miljard BEF); inclusief de verrichtingen van de NV Aquafin (5,8 miljard BEF), het Vlaams Pensioenfonds (-0,9 miljard BEF) en budgettaire inspanning ALESH (+0,6 miljard BEF).

(d) Minteken : overschrijding.

BRON : Rekenhof (ordonnancerings tot 1995), Algemene Gegevensbank (ordonnancerings 1996), Statistiek gedebudgetteerde schuld - Vlaamse Gemeenschap.

Op basis van voorgaande cijfers blijkt dat de Vlaamse begroting in 1996 duidelijk binnen de normering van de Afdeling is gebleven. Het zijn zowel de evolutie van de begrotingsverrichtingen als die van de gedebudgetteerde verrichtingen in ruime zin die het verschil t.o.v. de norm bepalen. De vermindering van de schuld is evenwel in belangrijke mate te wijten aan éénmalige punctuele aflossingen (o.a. m.b.t. het investeringsfonds van de gemeenten) die in 1996 met daartoe voorziene begrotingskredieten werden doorgevoerd.

39 Ingevolge de herstructurering van het Vlaams overheidsinitiatief werden de activa en passiva van de betrokken instellingen herschikt. Ten gevolge daarvan werd de schuld van het FNSV (Fonds voor Nationale Sectoren - Vlaanderen) teruggebracht van 32,8 miljard tot 10,3 miljard.

40 Na correctie voor herziening van het bedrag van de uitstaande schuld FNSV ten belope van 723,8 miljoen BEF.

4.2 De begroting 1997.

In de navolgende tabel worden de "gecorrigeerde" begrotingsverrichtingen vergeleken met de door de Afdeling vooropgestelde norm.

Tabel II. 17
Begroting 1997 versus norm.

	Norm	1997		Verschil	
		initieel	aangepast	initieel	aangepast
1. Ontvangsten	546,9	547,6	549,9	0,7	3,0
2. Gecorrigeerde uitgaven (3-4+5)	560,2	559,4	561,7	-0,8	1,5
3. Begrotingsuitgaven		558,8	560,6		
4. Aflossingen		5,5	5,0		
5. Extra-budgettaire verrichtingen (a)		6,1	6,1		
6. Saldo (6) = (1)-(2) (b)	-13,3	-11,8	-11,8	1,5	1,5

(a) NV Aquafin : +7,2 miljard, Vlaams pensioenfonds : 1,1 miljard.

(b) Minteken - overschrijding

Op basis van de initiële begrotingsgegevens blijft er voor de Vlaamse Gemeenschap een marge van 1,5 miljard BEF. Deze marge blijft ongewijzigd behouden na de begrotingscontrole.

Na de relatief beperkte groei in 1996 van zowel de ontvangsten als de uitgaven, vertoont de begroting 1997 een stijging op kruissnelheid, die evenwel versterkt wordt door het effect dat uitgaat van de voorgenomen privatisering van een deel van de GIMV.

Tengevolge van de ontwikkeling van de parameters van de BFW, en daarbij ondersteund door de toenemende annuïteiten en de verrekening (tot 70%) van de reële BNP-groei, stijgen de totale ontvangsten na begrotingscontrole, in nominale termen, met 8,2%. Die toename is ten dele het gevolg van de sterke stijging van de aan de organieke begrotingsfondsen toegewezen middelen (privatisering van de GIMV-vermoedelijke opbrengst : 4,0 miljard BEF).

De betalings- (+4,6%) en beleidskredieten (+5,1%) kennen een groeiritme dat, wegens de uitzonderlijke éénmalige toename van de variabele kredieten (41), boven de onderliggende groeitendens van de begroting uitstijgt. Er kan genoteerd worden dat de vastleggingskredieten op een iets hoger niveau liggen dan de ordonnanceringskredieten (verschil 2,0 miljard BEF). Die toename van het encours wordt evenwel gecompenseerd doordat de vereffeningskredieten op de vastleggingsmachtigingen iets hoger liggen dan de in 1997 beschikbare machtigingen zelf.

Teneinde het begrotingssaldo vergelijkbaar te maken met de maximaal toelaatbare saldi, zoals die bepaald worden door de Afdeling, dienen de begrotingsuitgaven “gecorrigeerd” te worden voor de te verwachten evolutie van de gedebudgetteerde schuld en de beleidsuitbreidende verrichtingen. Deze laatste worden, voor wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, bepaald door de toename van de schuldpositie van de NV Aquafin (+7,2 miljard BEF) en de verrichtingen op het Vlaams Pensioenfonds (-1,1 miljard BEF).

Op basis van die verrekeringen wordt, zoals uit de tabel blijkt, zowel in de initiële als in de aangepaste begroting, een marge van 1,5 miljard BEF bekomen t.o.v. de norm. Gezien de evolutie van de gedebudgetteerde verrichtingen (aflossingen op de indirecte schuld) bijna volledig gecompenseerd wordt door de extra-budgettaire verrichtingen (NV AQUAFIN) ligt het gecorrigeerde tekort toevalligerwijze dicht bij het geraamde “traditionele” netto te financieren saldo.

41 Aanwending privatiseringsopbrengst GIMV : 4,0 miljard BEF.

4.3 De aanbevelingen voor 1998-2000.

Het door de Gemeenschappen en de Gewesten ondertekende samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 (BS van 19 maart 1997) betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 1996-1999 stelde de navolgende normen voorop voor de jaren 1997 tot en met 1999.

Op basis van de geactualiseerde simulaties, die zoals voorheen rekening houden met de door de Vlaamse Gemeenschap weerhouden horizon van 2010 voor de stabilisatie van de schuldratio, bedraagt de door de Afdeling aanbevolen boni voor het jaar 2000 voortaan 18,4 miljard frank. Deze norm werd bepaald op basis van de ten opzichte van het Jaarverslag 1996 geactualiseerde simulaties die in eerste instantie rekening houden met de nieuwe macro-economische vooruitzichten, zoals onder meer het lagere rentepeil, en die in tweede instantie vertrekken van de hypothese dat de voor 1997 vooropgestelde tekortnorm van 13,2 miljard niet wordt overschreden. De norm voor het jaar 2000 kan natuurlijk in 1998 of in 1999 gewijzigd worden omwille van veranderingen die intussen zullen plaatsgevonden hebben, in het bijzonder wat de macro-economische perspectieven betreft.

Samenwerkingsakkoord (a)			miljard BEF
1997	1998	1999	Norm (a) 2000
- 13,2	- 0,9	+ 13,5	+18,4 (volgens actualisering 1997) +15,8 (volgens Jaarverslag 1996)
Reële groeicnorm primaire uitgaven (b) : + 1,7% (volgens actualisering 1997)			

- (a) *Rekening houdend met bepaalde correcties (inzake netto-debudgettering) die kunnen verschillen van de ESER-correcties die leiden tot het concept van NFB in ESER-termen.*
- (b) *Maximale theoretische groeicnorm voor de gecorrigeerde reële primaire uitgaven (exclusief de exogene correcties voor de overdracht van bevoegdheden in het kader van de institutionele hervormingen van 1993).*

In aansluiting met haar bezorgdheid voor het veiligstellen van de financiële leefbaarheid van de Gemeenschap op middellange en lange termijn, die reeds weerspiegeld wordt in de optie van schuldratiostabilisatie vanaf 2010, wenst de Afdeling er op te wijzen dat het vanuit een voorzichtig budgettaire beleidsoptiek, voorzichtig zou zijn om de eventuele marges die door de tekortnormen van voornoemd samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 zouden geboden worden, ingevolge de lagere inschatting van de interestlasten (verwachte daling van het rentepeil ten opzichte van de rentehypotheses weerhouden in het Jaarverslag van mei 1996), niet te benutten voor structureel recurrente uitgaven.

In de geactualiseerde normatieve simulaties ligt de tot de horizon 2010 aanbevolen reële groeicnorm van de primaire uitgaven (na afronding op één decimaal) op hetzelfde niveau als de groeivoet die in het Jaarverslag 1996 werd vooropgesteld, met name +1,7%. Deze groeicnorm vormt een indicatie voor het groeipad van de gecorrigeerde primaire uitgaven vanaf begrotingsjaar 1998.

4.4 Besluiten.

Het patroon van de gerealiseerde gecorrigeerde saldi dat tijdens de vorige jaren nogal erratisch verliep, lijkt zich nu te stabiliseren. De gecorrigeerde tekorten van 1995-1996 geven dit duidelijk aan. Ook de begroting 1997 blijft binnen de norm.

Zoals aangegeven is het overschot in 1996 t.o.v. de norm beïnvloed door éénmalige factoren (vervroegde terugbetalingen).

Volgens het meerjarenplan (gevoegd bij de initiële begroting) dat op basis van gedetailleerde parameters werd opgemaakt, brengt het veelvuldig gebruik van de techniek van de vastleggingsmachtigingen de realisatie van de door de Afdeling vooropgestelde doelstellingen (42) niet in gevaar. Volgens dit plan zou de Gemeenschap erin slagen om in 1998 een begroting in evenwicht voor te leggen. Bij een vertaling van die begrotingsverrichtingen in de normen van de Afdeling zou dit wijzen op een duidelijke marge tegenover de toelaatbare saldi.

De Vlaamse Gemeenschap werkt op een uitstekende wijze mee aan de uitbouw van de Algemene Gegevensbank en publiceert op regelmatige wijze haar schatkistgegevens.

Het groot aantal te consolideren instellingen, organismen en diensten met afzonderlijk beheer maken het opstellen van een economische en functionele hergroepering evenwel uitzonderlijk moeilijk en omslachtig. Mits een zekere inspanning kan tijdens de komende jaren een algehele consolidatie van de begrotingen verwacht worden, zeker nu in de loop van 1997 een gemeenschappelijk boekhoudplan aan alle Vlaamse Openbare Instellingen zou opgelegd worden.

42 De Vlaamse Regering gaat uit van een strengere doelstelling m.n. een nulsaldo (in termen van NFS) op de begroting in 1998 en ook dat blijkt volgens die ramingen haalbaar.

5. De Franse Gemeenschap.

5.1 De uitvoering van de begrotingen 1995-1996 en de normnaleving.

De navolgende tabel geeft een overzicht van de begrotingsverrichtingen voor 1995-1996. De begrotingsramingen worden vergeleken met de aanrekeningen en met de kasverrichtingen. In bijlage II.11 tot II.13 worden deze cijfers in een ruimer tijds kader geplaatst.

Tabel II. 18
Begrotingsevoluties 1995-1996.

miljarden BEF

	1995			1996		
	Kredieten aangepast	Ordon- nancing	Kas	Kredieten aangepast	Ordon- nancing	Kas
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	225,5	221,0 <i>98,0%</i>	219,3 <i>97,2%</i>	224,1	220,4 <i>98,3%</i>	220,3 <i>98,3%</i>
Uitgaven <i>(real. %)</i>	233,3	228,1 <i>97,8%</i>	227,5 <i>97,5%</i>	230,9	224,7 <i>97,3%</i>	226,3 <i>98,0%</i>
Saldo	-7,8	-7,1	-8,2	-6,8	-4,3	-6,0

BRON : Begrotingsdocumenten, Rekenhof, Algemene Gegevensbank en Schatkisttoestand.

De uitvoering (op ordonnancieringsbasis) van de begrotingen 1995 en 1996 is klaarblijkelijk beneden het niveau gebleven dat in de voorgaande periode werd gehaald. Dit resultaat is volledig toe te schrijven aan de verrichtingen op de "organieke" begrotingsfondsen, waarvan de meeste vanaf 1995, in vervanging van de traditionele begrotingsfondsen, in de begroting werden geïntegreerd. Tengevolge van die integratie zijn de budgettaire ramingen m.b.t. die fondsen (toegewezen ontvangsten en variabele kredieten) opgelopen van 0,7 miljard BEF in 1994 tot meer dan 6,0 miljard BEF in 1995 en 1996. Op uitvoeringsniveau belopen de aanrekeningen op de toegewezen ontvangsten en op de variabele kredieten slechts $\pm 2,0$ miljard BEF.

Daaruit volgt dat die ramingen minder accuraat zijn dan de ramingen van de traditionele begrotingsontvangsten en -uitgaven, zonder dat die afwijkingen eventueel een invloed hebben op het saldo (de uitgaven op organieke begrotingsfondsen kunnen slechts gebeuren in zoverre de overeenstemmende ontvangsten werkelijk gerealiseerd zijn).

De analyse van de begrotingsuitvoering kan daarom beter gebeuren op basis van de ontvangsten en uitgaven na uitsluiting van de verrichtingen op de organieke fondsen. Daaruit blijkt dat de realisatiegraad van de ontvangsten die in 1994 gerealiseerde 100% zeer dicht benadert. Voor 1995 en 1996 bekomt men respectievelijk een realisatiegraad van 98,9% en 99,2%. Aan de uitgavenzijde stelt men, eveneens na uitsluiting van de variabele kredieten, in 1995 en 1996 t.o.v. de vorige jaren een verhoging vast van de uitvoeringsgraad. Die vaststelling is zonder twijfel de tegenhanger van de betere raming van de kredieten en van de opeenvolgende kredietverminderingen die in de loop van de laatste jaren werden doorgevoerd.

Uit de evoluties van de aanrekeningen op de ontvangsten blijkt dat deze tussen 1995 en 1996 met 0,3% in nominale termen gedaald zijn, terwijl de ordonnanceringen op de uitgaven, tussen diezelfde jaren, daalden met 0,4% in nominale termen. In 1996 lagen de uitgaven op het voorgaande jaar op hetzelfde niveau als in 1995. Ze bleven daardoor sterk beneden het niveau van de ervoor liggende jaren (zie bijlage II.12).

De groeivoet van de ontvangsten daalde in belangrijke mate ingevolge de vertraging van de inflatie. De uitgaven, die voor een groot deel uit lonen bestaan, hebben die tendens gevolgd. Hun evolutie werd evenwel geaccentueerd door de besparingsmaatregelen die in het kader van de laatste begrotingen getroffen werden.

De kasresultaten stemmen vrij goed overeen met de aanrekeningen op de begroting. Het verschil tussen beide optieken is te verklaren door de verrichtingen op de nog bestaande "klassieke" begrotingsfondsen.

Een vergelijking met de door de Afdeling gehanteerde norm maakt het noodzakelijk om naast de ordonnanceringen de evolutie van de indirecte schuld in rekening te nemen (zie bijlage II.15.).

Sinds 1994 bevat de begroting geen traditionele debudgettering meer. Ten gevolge daarvan stelt men sindsdien een jaarlijkse daling van de indirecte schuld (exclusief de overbruggingsleningen) vast. Zoals in het meerjarenplan voorzien was, werd in 1996 evenwel een nieuwe tranche (43) van de overbruggingsleningen (5,6 miljard BEF) opgenomen. In 1996 werden de gelopen intresten op die leningen niet meer gekapitaliseerd en hebben ze de totale indirecte schuld niet meer verhoogd.

Het geheel van die elementen werd in rekening genomen in de navolgende tabel. Deze laat een vergelijking toe tussen de gerealiseerde gecorrigeerde tekorten en de norm.

43 De opnames in het kader van de overbruggingsleningen beliepen 12,0 miljard BEF in 1993, 9,5 miljard BEF in 1994 en 8,5 miljard BEF in 1995. Het totaal van de op te nemen bedragen mag maximaal 40,6 miljard BEF belopen.

Tabel II. 19
De normnaleving m.b.t. de begrotingen 1992-1996.

miljarden BEF

	1992	1993	1994	1995	1996
1. Saldo ordonnanceringsen	-8,7	-8,9	-7,0	-7,1	-4,3
2. Netto-dcbudgetteringens	-2,6	-2,1	0,4	0,7	0,4
3. Saldo (1+2)	-11,3	-11,0	-6,6	-6,4	-4,0
4. Overbruggingslening (a)		(-12,0)	-9,9	-9,4	-5,6
5. Niet aangewende middelen				-1,9	-1,2
6. Globaal Saldo (3+4+5)	-11,3	-11,0	-16,5	-17,7	-10,8
7. Norm	-9,0	-9,1	-14,6	-13,2	-11,7
8. Afwijking (6-7) (b)	-2,3	-1,9	-1,9	-4,5	0,9

(a) *Totaal bedrag van de opgenomen tranche + gekapitaliseerde intresten van het bedoelde jaar.*

(b) *Negatief teken = overschrijding.*

BRON: Rekenhof (ordonnanceringsen tot 1995), Algemene Gegevensbank (ordonnanceringsen 1996), Statistiek gedebudgetteerde schuld.

Naar aanleiding van de analyse van de begroting 1996 in het Jaarverslag 1996 werd er op gewezen dat de Franse Gemeenschap, bij een 100% uitvoering van haar begroting, afstevende op een overschrijding van de norm met 1,2 miljard BEF.

Rekening houdend met de budgettaire realisaties en de gedebudgetteerde verrichtingsen, blijkt uit de voorgaande tabel dat de Franse Gemeenschap voor de eerste maal een positieve marge realiseert t.o.v. de norm. Dit resultaat kon bekomen worden dankzij de besparingsen (ten dele niet-structurele) die in 1996 werden doorgevoerd.

5.2 De begroting 1997.

De navolgende tabel maakt de vergelijking mogelijk tussen de norm en de initiële begroting 1997. De Franse Gemeenschap zal haar begrotingsaanpassing 1997 slechts eind juni tezamen met de begroting 1998 neerleggen.

Tabel II. 20
Begroting 1997 versus norm.

	Norm	1997		Verschil	
		initieel	aangepast	initieel	aangepast
1. Ontvangsten	226.7	229,4	(c)	2.7	
2. Gecorrigeerde uitgaven (3-4+5)	236.3	240.7		4.4	
3. Begrotingsuitgaven		241.2			
4. Aflossingen		3,5			
5. Extra-budgettaire verrichtingen (a)		3,0			
6. Saldo (6) = (1)-(2) (b)	-9,6	-11,3		-1,7	

(a) De overbruggingslening werd verrekend voor 2.973,0 miljoen.

(b) Negatief teken = overschrijding.

(c) De aanpassing zou eind juni beschikbaar zijn.

Indien de Franse Gemeenschap in 1997 een realisatiegraad op de uitgaven haalt die 0,7 procentpunt lager is dan de realisatiegraad op de ontvangsten dan zal het ex-post begrotingsaldo overeenstemmen met de aanbeveling van de Afdeling.

Tussen 1996 en 1997 stegen de ontvangsten met 3,1% in nominale termen. De overgedragen BTW en PB, die ongeveer 90% van de middelen van de Gemeenschap uitmaken, kennen een groei van 3,7% voor de BTW en 6,7% voor de PB. In overeenstemming met het meerjarenplan belooft de opbrengst van de overbruggingslening in 1997 3,0 miljard BEF.

Zoals de voorgaande jaren schrijft de Franse Gemeenschap in zijn middelenbegroting de niet-gebruikte middelen van het voorgaande jaar in. In de begroting 1997 werden die geraamd op 1,7 miljard BEF. De Afdeling gaat, om navolgende redenen, evenwel niet akkoord met deze herinschrijving :

- de Franse Gemeenschap heeft tijdens de voorbije jaren, met uitzondering van 1996, geen overschotten t.o.v. de norm gerealiseerd;
- de Afdeling heeft voor geen enkel deelgebied de aanwending van de saldi van het verleden toegestaan.

In vergelijking met 1996 groeien de uitgaven met 3,1% in nominale termen. Een belangrijk deel van deze groei kan verklaard worden door de indexering en door de weerslag van de verschuiving van de eindejaarspremie van 1996 naar begin 1997. De uitgavengroei kon beperkt worden doordat de Franse Gemeenschap voor de verschillende onderwijsregimes reële, niet te overschrijden, uitgavengroeinormen heeft vastgelegd.

De begrotingscontrole 1997 zal moeten uitwijzen of die doelstellingen kunnen gehaald worden. Op dat ogenblik zal men ook de weerslag van de in 1996 getroffen maatregelen, welke in 1997 op kruissnelheid moesten komen, kunnen beoordelen.

Vanaf 1997 worden de totale lasten van de overbruggingsleningen ingeschreven op de begroting van de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie.

Indien de ontvangsten en de uitgaven herrekend worden volgens de methodologie van de Afdeling, dan blijkt daaruit een overschrijding van 1,7 miljard BEF. Dat bedrag stemt overeen met de herinschrijving van niet-gebruikte middelen waarmee de Afdeling om hogervermelde redenen geen rekening houdt.

5.3 De aanbevelingen voor 1998-2000.

Het door de Gemeenschappen en de Gewesten ondertekende samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 (B.S. van 19 maart 1997) betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 1996-1999 stelde de navolgende normen voorop voor de jaren 1997 tot en met 1999.

Gelet op de doelstelling van schuldrationabilisatie vanaf 2000, bedraagt de voor het jaar 2000 aanbevolen tekortnorm voortaan 3,0 miljard frank. Deze norm werd bepaald op basis van de geactualiseerde simulaties die in eerste instantie rekening houden met de nieuwe macro-economische vooruitzichten, zoals onder meer het lagere rentepeil, en die in tweede instantie vertrekken van de hypothese dat de voor 1997 vooropgestelde tekortnorm van 9,6 miljard ex post wordt gehaald. De norm voor het jaar 2000 kan natuurlijk in 1998 of in 1999 gewijzigd worden omwille van veranderingen die intussen zullen plaatsgevonden hebben, in het bijzonder wat de macro-economische perspectieven betreft.

	Samenwerkingsakkoord (a)			Norm (a)
	1997	1998	1999	2000
Exclusief overbruggingskrediet	- 9,6	- 8,2	- 5,7	- 3,0 (volgens actualisering 1997) - 3,7 (volgens Jaarverslag 1996)
Inclusief overbruggingskrediet	- 6,6	- 6,2	- 5,7	-3,0 (volgens actualisering 1997) -3,7 (volgens Jaarverslag 1996)
Reële groeicnorm primaire uitgaven (b) : - 0,9% (volgens actualisering 1997)				

- (a) *Rekening houdend met zekere correcties (inzake netto-debudgettering) die kunnen verschillen van de ESER-correcties die leiden tot het concept van NFB in ESER-termen.*
- (b) *Maximaal theoretische groeicnorm voor de gecorrigeerde reële primaire uitgaven (exclusief het overbruggingskrediet).*

Uitgaande van haar bezorgdheid voor het veiligstellen van de financiële leefbaarheid van de Gemeenschap op middellange en lange termijn, wenst de Afdeling erop te wijzen dat het vanuit een voorzichtige budgettaire beleidsoptiek, die rekening houdt met de lage reële groei van de krachtens de bijzondere financieringswet toegewezen middelen, voorzichtig zou zijn om de marges die eventueel zouden geboden worden door het lagere rentepeil (verwachte daling van het rentepeil ten opzichte van de rentehypothesen weerhouden in het Jaarverslag van mei 1996) niet te benutten voor structureel recurrente uitgaven nog voor de aanvang van de definitieve fase.

In de geactualiseerde normatieve simulaties ligt de voor de overgangsfase aanbevolen reële groeicnorm van de primaire uitgaven (-0,9%) dan ook iets lager dan vooropgesteld in het Jaarverslag 1996 (-0,5%). Deze groeicnorm vormt een indicatie voor het groeipad van de gecorrigeerde primaire uitgaven vanaf begrotingsjaar 1998.

5.4 Besluiten.

Dankzij de goede beheersing van de uitgaven in 1995 en 1996 wordt in 1996 geen overschrijding van de norm meer vastgesteld. Voor 1997 kon de Franse Gemeenschap het verschil met de norm beperken tot de niet-gebruikte middelen die heringeschreven werden. Dit resultaat is in belangrijke mate te danken aan de in 1996 besliste besparingen, die in 1997 op kruissnelheid zouden moeten komen.

Uit het regelmatig geactualiseerde meerjarenplan blijkt dat de Franse Gemeenschap de normen van de Afdeling kan respecteren voor zover de begroting 1997 op een correcte wijze wordt uitgevoerd en in de mate dat de Franse Gemeenschap erin slaagt om structurele maatregelen te nemen die een impact hebben op saldoniveau van ongeveer 4,0 miljard BEF in de loop van de jaren 1998-1999. Die inspanningen zijn noodzakelijk om de schuld tegen het jaar 2000 te kunnen stabiliseren.

In de loop van het afgelopen jaar heeft de Franse Gemeenschap op regelmatige wijze alle statistische informatie m.b.t. de budgettaire evoluties overgemaakt. De Franse Gemeenschap werkt op een voortreffelijke wijze mee aan de uitbouw van de Algemene Gegevensbank. Naast de economische hergroepering kan de Afdeling beschikken over gedetailleerde gegevens op kas- en ordonnanceringsbasis en over de schuldgegevens. De Gemeenschap publiceert regelmatig haar kastoestand in het Belgisch Staatsblad.

6. Het Waalse Gewest.

6.1 De uitvoering van de begrotingen 1995-1996 en de normnaleving.

In de hierna volgende tabel wordt voor de begrotingsjaren 1995-1996 een overzicht gegeven van de vooropgestelde begrotingskredieten en hun realisatie en aanwending, vanuit aanrekenings- of ordonnanceringsoptiek enerzijds en vanuit kasoptiek anderzijds.

Tabel II. 21
Begrotingsevoluties 1995-1996.

miljarden BEF

	1995			1996		
	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	149,7	141,2 <i>94,3%</i>	143,2 <i>95,6%</i>	157,0	155,1 <i>98,8%</i>	158,5 <i>101,0%</i>
Uitgaven <i>(real. %)</i>	166,7	161,1 <i>96,6%</i>	163,0 <i>97,8%</i>	175,6	163,0 <i>92,8%</i>	169,4 <i>96,5%</i>
<i>Begrotingssaldo</i>	-16,9	-19,9	-19,8	-18,6	-7,9	-10,9
Andere verrichtingen	0,0	0,0	3,3	0,0	0,0	-6,5
<i>Saldo</i>	-16,9	-19,9	-16,5	-18,6	-7,9	-17,4

BRON: Begrotingsdocumenten, Rekenhof (ordonnanceringen 1995) en Algemene Gegevensbank (ordonnanceringen 1996), Schatkisttoestand van het Gewest.

De aangerekende **ontvangsten** (44) stegen in vergelijking met het voorgaande begrotingsjaar met 9,8% nominaal, hetzij een substantiële reële groei van 7,7% gelet op een inflatie van 2,06% in 1996.

Het realisatiepercentage van de ontvangsten ligt in 1996 zowel op aanrekeningsbasis als op kasbasis gevoelig hoger dan het voorgaande begrotingsjaar (verhoging met 4,5% respectievelijk 5,4%) waardoor het in 1994 vastgesteld niveau opnieuw wordt bereikt en zelfs lichtjes overschreden. De verbetering is vooral gelokaliseerd bij de algemene ontvangsten (99,1%) terwijl het vrij hoge realisatiepercentage van de toegewezen ontvangsten ongeveer constant is gebleven (92,8%).

44 De opbrengst van leningen en de aan de afzonderlijke sectie (zogenaamde titel IV) toegewezen ontvangsten niet meegerekend.

De groei van de ontvangsten wordt, gelet op de omvang van de respectievelijke ontvangstencategorieën, voornamelijk gedragen door de toegenomen algemene ontvangsten (+ 9,7% nominaal) maar toch ook door de aan de organieke fondsen toegewezen ontvangsten die een nominale groei kenden van 13,5% en voornamelijk zijn samengesteld uit de diverse heffingen en taksen in de milieusector waarvan de opbrengst in 1996 met 20,5% is gestegen.

Het ontvangstenpeil van 1996 (zowel op aanrekenings- als op kasbasis) werd uiteraard positief beïnvloed door het éénmalige effect van de als begrotingsontvangsten aangerekende ontvangsten voortspruitend uit de overboeking van het saldo van de transitrekening - ALESH (7,332 miljard frank) naar de centrale thesaurierekeningrekening. Indien deze niet recurrente factor buiten beschouwing wordt gelaten, bedraagt de onderliggende, meer structurele, reële groeivoet van de ontvangsten 2,5%.

Verder dienen als belangrijkste groeicomponenten binnen de categorie van de algemene ontvangsten aangemerkt te worden, het toegewezen gedeelte van de personenbelasting (+ 3,9% nominaal, rekening houdend met de verrekening van het negatieve afrekeningssaldo van 1995) dat 68% van de totale ontvangsten van het Gewest vertegenwoordigt (exclusief de afzonderlijke sectie), en de gewestelijke belastingen (+ 7,4% nominaal), inzonderheid de successierechten en de registratierechten (45) (46).

Het verschil tussen de gerealiseerde ontvangsten op aanrekeningsbasis dan wel op kasbasis (3,4 miljard in 1996 tegenover 2,0 miljard in 1995) is grotendeels toe te schrijven aan de aan de afzonderlijke sectie toegewezen ontvangsten (3,2 miljard in 1996 tegenover 1,9 miljard in 1995) die verrekend worden in de thesaurietoestand van het Gewest maar niet begrepen zijn in de in deze tabel weerhouden ontvangsten op aanrekeningsbasis.

Aan de **uitgavenzijde** namen de geordonnanceerde kredieten (47) nominaal met 1,2% toe in vergelijking met het voorgaand jaar, hetzij een daling in reële termen met 0,9%.

De aanwendingsgraad van de kredieten op ordonnanceringsbasis is met 3,8% gedaald ten opzichte van het voorgaand jaar en situeert zich op een historisch dieptepunt (te rekenen vanaf 1990) van 92,8%. De betaalde maar nog niet aangerekende kredieten bedroegen eind 1996 1,5 miljard frank (48) en hebben de aanwendingsgraad met ongeveer 1% naar beneden gedrukt.

De niet aangewende of geordonnanceerde begrotingskredieten belopen in totaal 12,6 miljard frank en zijn ten belope van 42% gesitueerd bij de niet-gesplitste kredieten (inclusief de gewone overdrachten) en ten belope van telkens 29% bij respectievelijk de gesplitste ordonnanceringskredieten en de variabele ordonnanceringskredieten.

45 De met ingang van begrotingsjaar 1996 doorgevoerde tariefwijziging van de belasting op de automatische ontspanningstoestellen werd weerspiegeld in de gerealiseerde opbrengst want deze is in 1996 met 42,0 % gestegen t.o.v. het voorgaande jaar, maar op het totale ontvangstenniveau (exclusief de afzonderlijke sectie) is het belang van deze belasting beperkt (aandeel van 0,3 %).

46 De dotatie gestort door de Franse Gemeenschap is, rekening houdend met de bijkomende dotatie en het afrekeningssaldo van het voorgaande jaar, in nominale termen constant gebleven op 12,77 miljard frank.

47 Exclusief de ordonnanciering van de kredieten op de afzonderlijke sectie (zogenaamde titel IV).

48 De betaalde maar nog niet aangerekende uitgaven zijn vervat in de rubriek "andere verrichtingen", inzonderheid op het gedeelte "saldo van de schommelingen op de nog aan te rekenen budgettaire verrichtingen".

Het belang van de ordonnancerings op overgedragen kredieten (de zogenaamde gewone overdrachten van niet-gesplitste kredieten) in de totaliteit van de ordonnancerings werd in vergelijking met 1995 gehalveerd (4,9 miljard in 1996 ten opzichte van 9,6 miljard in 1995) en heeft dus bijgedragen tot de lage uitvoeringsgraad op de uitgavenbegroting (49). De niet-aanwending op de gewone overdrachten vertegenwoordigt ongeveer 13% van de totale niet-geordnanceerde kredieten.

De toegenomen divergentie in de aanwendingsgraad van de kredieten op ordonnanceringsbasis enerzijds en op kasbasis anderzijds is grotendeels te wijten aan de uitgaven op de afzonderlijke sectie die verrekend worden in de thesaurietoestand van het Gewest maar niet begrepen zijn in de in deze tabel weerhouden uitgaven op ordonnanceringsbasis. De kasuitgaven met betrekking tot de in het voorgaand jaar geordnanceerde bedragen zijn slechts in zeer beperkte mate toegenomen in vergelijking met het voorgaande jaar (toename met 0,35 miljard frank) en hebben dus geen impact gehad op voormelde divergentie in de aanwendingsgraad.

Het verschil tussen het in de tabel weergegeven saldo op ordonnanceringsbasis (-7,3 miljard) en op kasbasis (-17,4 miljard) weerspiegelt in belangrijke mate de impact van voormelde aanrekening als begrotingsontvangsten van de in het verleden geordnanceerde maar niet betaalde kredieten omdat die aanrekening op het niveau van de kasverrichtingen neutraal is, maar op het niveau van de aanrekeningen het saldo ten belope van 7,3 miljard frank gunstig heeft beïnvloed (50).

Het gerealiseerd netto te financieren saldo voor 1996 (51) bedraagt op ordonnanceringsbasis slechts 42% van het in de aangepaste begroting vooropgesteld tekort, wat hoofdzakelijk is toe te schrijven aan de combinatie van een zeer goede aansluiting van de gerealiseerde ontvangsten op de begrotingsvooruitzichten (beiden met inbegrip van de in het verleden geordnanceerde maar niet uitbetaalde kredieten) enerzijds en een uitgesproken lage aanwendingsgraad van de kredieten langs de uitgavenzijde anderzijds.

In de hiernavolgende tabel wordt het globaal tekort vergeleken met de aan het Waalse Gewest aanbevolen tekortnorm. Het globaal tekort wordt bekomen door samenvoeging van het ordonnanceringsaldo en de netto-debudgettering, en na aftrek van de in het verleden geordnanceerde maar niet betaalde kredieten die als begrotingsontvangsten worden aangerekend. De netto-debudgettering komt in mindering van het ordonnanceringsaldo omdat het overeenstemt met de aflossingen van de gedebudgetteerde schuld. Het Gewest heeft immers in de periode 1995-1996 geen klassieke ontleningsmachtigingen meer verleend.

Voor het detail van de evolutie van de netto-gedebudgetteerde schuld wordt de lezer verwezen naar de tabel opgenomen in bijlage II.16..

49 De beschikbare kredieten die voortvloeien uit de gewone overdrachten van niet-gesplitste kredieten zijn immers niet vervat in de begrotingsgegevens van tabel II.1 terwijl de ordonnancerings op deze gewone overdrachten wel begrepen zijn in de ordonnanceringscijfers van diezelfde tabel.

50 De overboeking van de transitrekening-ALESH naar de centrale thesaurierekening is als een uitgave vervat in de rubriek "andere verrichtingen", inzonderheid het gedeelte "saldo van de thesaurieverrichtingen".

51 Voor aftrek van de aflossingen van de indirecte schuld.

Tabel II. 22
De normnaleving m.b.t. de begrotingen 1992-1996.

miljarden BEF

	1992	1993	1994	1995	1996
1. Saldo ordonnanceringen	-12,0	-11,8	-12,3	-19,9	-7,9
2. Netto-debudgettering	-6,4	-0,8	-1,8 (a)	2,8	2,9 (b)
3. Saldo (1+2)	-18,4	-12,6	-14,1	-17,1	-5,0
4. Overboek. naar Thesaurierekening	0,0	0,0	0,0	0,0	-7,3 (c)
5. Globaal saldo (3+4)	-18,4	-12,6	-14,1	-17,1	-12,3
6. Norm	-17,4	-17,9	-15,7	-14,4	-13,2
7. Afwijking (5-6) (d)	-1,0	5,3	1,6	-2,7	0,8

(a) *Exclusief de schuldherschikking binnen het ALESH die tussen de Federale Overheid en de Gewesten in het voordeel van deze laatsten in de loop van 1994 werd doorgevoerd.*

(b) *Wat de door het ALESH beheerde schuld van de sociale huisvesting betreft, werd enkel rekening gehouden met de schuldevolutie die aan het Gewest toerekenbaar is (schuldtoename met 0,065 miljard in hoofde van het Gewest).*

(c) *Overeenstemmend met de aanrekening van de in het verleden geordnanceerde maar niet betaalde kredieten als begrotingsontvangsten.*

(d) *Minteken = overschrijding.*

BRON: Rekenhof (ordonnanceringen tot en met 1995), Algemene Gegevensbank (ordonnanceringen 1996), Gewestelijke statistiek gedebudgetteerde schuld.

Het globaal tekort van begrotingsjaar 1996 is na verrekening van de aflossingen van de gedebudgetteerde schuld en de uitsluiting van de aanwending van de in het verleden geordnanceerde maar niet betaalde kredieten 0,8 miljard frank beneden de aanbevolen tekortnorm van 13,2 miljard gebleven. De aanrekening als begrotingsontvangsten van de voorheen geordnanceerde maar niet effectief betaalde kredieten komt in feite neer op de aanwending van niet gebruikte marges uit het verleden. Dergelijke aanwending schaadt het principe van de intertemporele neutraliteit dat door de Afdeling steeds werd vooropgesteld en dat ook in de toekomst als maatstaf zal worden gehanteerd bij eventuele gelijkaardige operaties.

6.2 De begroting 1997.

In de hierna volgende tabel worden de initiële begrotingsramingen voor begrotingsjaar 1997 vergeleken met de aanbevolen norm voor dat jaar.

Tabel II. 23
Begroting 1997 versus norm.

	Norm	1997		Verschil	
		initieel	aangepast	initieel	aangepast
1. Ontvangsten	145,5	156,0	n.b.	10,5	-
2. Gecorrigeerde uitgaven (3-4+5)	156,5	171,9	n.b.	15,4	-
3. Begrotingsuitgaven		173,3	n.b.		
4. Aflossingen		3,3	n.b.		
5. Extra-budgettaire verrichtingen		2,0	n.b.		
6. Saldo (6) = (1)-(2) (a)	-11,0	-16,0	n.b.	-5,0	-

(a) Minteken = overschrijding.

In overeenstemming met de reeds in het verleden toegepaste optiek van de Afdeling en in de mate dat op uitvoeringsbasis een differentieel van 2,9% wordt gehandhaafd tussen de realisatiegraad van de ontvangsten (exclusief de niet gebruikte middelen van het voorgaand begrotingsjaar) enerzijds en deze van de gecorrigeerde uitgaven anderzijds, zal het ex-post begrotingssaldo overeenstemmen met de aanbevolen norm.

De in de tabel weerhouden ontvangsten houden om methodologische redenen geen rekening met de in de ontvangstenbegroting 1997 ingeschreven middelen afkomstig van de niet gebruikte middelen van het voorgaand begrotingsjaar (geraamd op 2,986 miljard frank). Deze herinschrijving komt neer op een overdracht van saldi uit het verleden wat door de Afdeling niet wordt aanvaard.

De extra budgettaire verrichtingen stemmen overeen met de externe financieringsbehoeften van de financieringsmaatschappij Sofico die in 1997 een lening ten belope van 2 miljard frank zal afsluiten bij de Europese Investeringsbank.

De initiële begrotingsramingen voorzien een nominale groei van de totale ontvangsten (exclusief de afzonderlijke sectie) van 1,2% ten opzichte van de aangepaste begroting 1996; vergeleken met de gerealiseerde ontvangsten voor 1996 impliceren de begrotingsvooruitzichten een nominale stijging van 2,5% voor 1997. Indien geen rekening wordt gehouden met de inschrijving van 3,0 miljard niet aangewende middelen van het voorgaand jaar bedraagt de nominale groei 0,5%. De ontvangsten uit het toegewezen gedeelte van de personenbelasting (52), die 72% van de ontvangsten van het Gewest vertegenwoordigen, nemen in vergelijking met de realisaties 1996 toe met 8,5 % nominaal.

De initieel ingeschreven betalingskredieten (53) voor begrotingsjaar 1997 gaan met 1,3% nominaal achteruit ten opzichte van de aangepaste begroting van het voorgaand jaar. Vergeleken met de geordonnanceerde kredieten in 1996 impliceren de begrotingsramingen een nominale groei van 6,3%, hetzij +4,3% in reële termen (54), gelet op het lage realisatiepercentage van 1996. Alhoewel de betalingskredieten minder sterk afnemen dan de beleidskredieten, blijft het absolute verschil tussen beide kredietsoorten, alhoewel in veel beperktere mate dan in de aangepaste begroting 1996, negatief wat een eventuele toename van het uitstaand bedrag van de vastleggingen kan ondersteunen. Nochtans verdient deze vaststelling enige nuancering daar ongeveer 40 procent van het verschil tussen betalings- en beleidskredieten zich op de organieke fondsen situeert die in het geheel van de uitgaven minder dan 5% vertegenwoordigen.

Na aanrekening van de netto-debudgettering bedraagt het globaal tekort 16,0 miljard frank, hetzij een overschrijding van de aanbevolen tekortnorm met 5 miljard. Indien echter, zoals hiervoor reeds aangehaald, bij de begrotingsuitvoering een zeker differentieel wordt aangehouden tussen de uitvoeringsgraad van ontvangsten en uitgaven, beide op gecorrigeerde basis, zal de uitvoering van de begroting de aanbevolen tekortnorm niet overschrijden.

-
- 52 Samenvoeging van de toegewezen middelen voor het begrotingsjaar in kwestie en het afrekeningssaldo van het voorgaande jaar.
- 53 Betalingskredieten gedefinieerd als de som van de niet-gesplitste kredieten, de gesplitste ordonnanceringskredieten en de variabele kredieten, na aftrek van de aflossingen van de directe schuld) en na uitsluiting van de afzonderlijke sectie (Titel IV).
- 54 Uitgaande van een geraamd inflatiepercentage van 1,9 % voor 1997.

6.3 De aanbevelingen voor 1998-2000.

Het door de Gemeenschappen en de Gewesten ondertekende samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 (B.S. van 19 maart 1997) betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 1996-1999 stelde de hierna weergegeven tekortnormen voorop tot en met het jaar 1999.

Gelet op de doelstelling van schuldratiostabilisatie vanaf 2000, bedraagt de voor het jaar 2000 aanbevolen tekortnorm voortaan 6,7 miljard frank. Deze norm werd bepaald op basis van de geactualiseerde simulaties die in eerste instantie rekening houden met de nieuwe macro-economische vooruitzichten, zoals onder meer het lagere rentepeil, en die in tweede instantie vertrekken van de hypothese dat de voor 1997 vooropgestelde tekortnorm van 11,0 miljard ex post wordt gehaald. De norm voor het jaar 2000 kan natuurlijk in 1998 of in 1999 gewijzigd worden omwille van veranderingen die intussen zullen plaatsgevonden hebben, in het bijzonder wat de macro-economische perspectieven betreft.

Samenwerkingsakkoord (a)			Norm (a)
1997	1998	1999	2000
-11,0	-8,6	-6,0	-6,7 (volgens actualisering 1997)
			-7,3 (volgens Jaarverslag 1996)
Reële groeicijfer primaire uitgaven (b): +1,4% (volgens actualisering 1997).			

- (a) *Rekening houdend met bepaalde correcties (inzake netto-debudgettering) die kunnen verschillen van de ESER-correcties die leiden tot het concept van NFB in ESER-termen.*
- (b) *Maximaal theoretische groeicijfer voor de gecorrigeerde reële primaire uitgaven (exclusief de exogene correcties voor de overdracht van bevoegdheden in het kader van de institutionele hervormingen van 1993)*

Vertrekkende van haar bezorgdheid voor het veiligstellen van de financiële leefbaarheid van het Gewest op middellange en lange termijn wenst de Afdeling erop te wijzen dat het vanuit een voorzichtige budgettaire beleidsoptiek, die rekening houdt met de groeivertraging van de krachtens de bijzondere financieringswet toegewezen middelen in de definitieve fase, voorzichtig zou zijn om de eventuele marges die door de tekortnormen van voornoemd samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 zouden geboden worden (inzonderheid naar het einde van de overgangsfase toe), ingevolge de lagere inschatting van de interestlasten (verwachte daling van het rentepeil ten opzichte van de rentehypothesen weerhouden in het Jaarverslag van mei 1996), niet te benutten voor structureel recurrente uitgaven.

In de geactualiseerde versie van de normatieve simulaties ligt de voor de overgangsfase aanbevolen reële groeicijfer van de primaire uitgaven (+1,4%) iets lager dan vooropgesteld in het Jaarverslag 1996 (+1,7%). De nieuwe groeicijfer geeft een indicatie voor het groeipad van de gecorrigeerde primaire uitgaven vanaf begrotingsjaar 1998.

6.4 Besluiten.

Aansluitend bij de positieve vaststellingen in de periode 1993-1994 heeft het Waalse Gewest in 1996 de door de Afdeling aanbevolen tekortnorm gerespecteerd.

Dit gunstige resultaat is in belangrijke mate toe te schrijven aan enerzijds de merkelijke verbetering van het realisatiepercentage van de ontvangsten, ook op het vlak van de heffingen en de taksen die voortspruiten uit de eigen fiscale bevoegdheid van het Gewest, en anderzijds de historisch lage aanwendingsgraad langs de uitgavenzijde, wat niet bevorderlijk is voor de afbouw of nog maar de stabilisatie van de omvang van de uitstaande vastleggingen die in zekere mate het toekomstig budgettaire beleid belasten.

Binnen de limiet van een zekere discrepantie in de realisatiegraad van uitgaven en ontvangsten zou de naleving van de tekortnorm voor 1997 geen probleem mogen stellen en zou het zelfs mogelijk moeten zijn om de aanwendingsgraad van de uitgavenkredieten opnieuw op te trekken tot het in 1995 bereikte niveau.

In de meerjarenplanning die door het Gewest wordt opgesteld en regelmatig wordt geactualiseerd, wordt rekening gehouden met het beperkte groeipotentieel van de primaire uitgaven dat door de Afdeling wordt aanbevolen.

De gewestelijke administratie verleent op correcte wijze haar samenwerking aan de Algemene Gegevensbank en ook de publicatie van de maandelijkse kastoestand in het Belgisch Staatsblad gebeurt binnen aanvaardbare termijnen. Bovendien stelt het Gewest een economische hergroepering op van de basisallocaties volgens de ESER-codificatie die in de Algemene Toelichting bij de begroting wordt opgenomen. Het zou echter nuttig zijn om in de maandelijkse kastoestand de verrichtingen op de organieke fondsen en op de afzonderlijke sectie (Titel IV) afzonderlijk te vermelden zowel op het niveau van de kasverrichtingen als op het niveau van de ordonnancerings- en de aanrekeningen.

7. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

7.1 De uitvoering van de begrotingen 1995-1996 en de normaleleving.

Een overzicht van de voor de begrotingsjaren 1995-1996 vooropgestelde begrotingskredieten (55) en hun realisatie en aanwending, uitgedrukt op aanrekenings- of ordonnanceringsbasis respectievelijk kasbasis, wordt in de hierna volgende tabel weergegeven.

Tabel II. 24
Begrotingsevoluties 1995-1996.

miljarden BEF

	1995			1996		
	Kredieten aangepast	Ordon- nancing	Kas	Kredieten aangepast	Ordon- nancing	Kas
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	47,2	46,5 98,4%	46,5 98,4%	50,9	51,1 100,4%	51,1 100,4%
Uitgaven <i>(real. %)</i>	55,2	53,2 96,5%	53,3 96,6%	57,7	54,7 94,7%	56,5 97,8%
<i>Begrotingssaldo</i>	-7,9	-6,7	-6,8	-6,8	-3,6	-5,3
Andere verrichtingen	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,3
<i>Saldo</i>	-7,9	-6,7	-6,3	-6,8	-3,6	-5,1

BRON: Begrotingsdocumenten, Rekenhof (ordonnanceringen 1995) en Algemene Gegevensbank (ordonnanceringen 1996), Schatkisttoestand van het Gewest.

De totale **ontvangsten** (56) namen in 1996 toe met 10,0% nominaal, een stijging die volledig voor rekening was van de algemene ontvangsten die met 10,5% stegen ten opzichte van het voorgaande jaar terwijl de aan de organieke fondsen toegewezen ontvangsten daalden met 11,5%.

55 De schuldbeheersverrichtingen met betrekking tot de directe schuld van het Gewest, die vanaf de begroting 1994 op een speciaal daartoe opgericht organiek fonds voorzien worden (maar tot en met 1996 nog niet als dusdanig gerealiseerd werden), worden in deze tabel, overeenkomstig de methodologie van het netto te financieren saldo, uit de begrotingskredieten gelicht.

56 De opbrengst van leningen niet meegerekend.

De continue verbetering die de voorbije jaren werd vastgesteld op het niveau van het realisatiepercentage van de ontvangsten werd in 1996 verder doorgezet. Op aanrekeningsbasis steeg de verwezenlijkingsgraad zelfs met 2% ten opzichte van het voorgaande jaar. De begrotingsramingen, die in het tweede aanpassingsblad nog enkele neerwaartse herzieningen ondergingen, werden zowel op kas- als op aanrekeningsbasis overschreden. De overschrijding is integraal gelokaliseerd bij de algemene ontvangsten die, in tegenstelling tot de door een zeer zwak realisatiepercentage gekenmerkte toegewezen ontvangsten, een reële groei kenden van 8,3%, gelet op een inflatie van 2,06% in 1996.

Dit resultaat is ondermeer toe te schrijven aan de realisaties op het vlak van de gewestelijke belastingen zoals de registratierechten, maar inzonderheid aan de buitengewoon hoge opbrengst van de successierechten die als de belangrijkste gewestelijke belasting in 1996 bijna 13 % van de totale ontvangsten vertegenwoordigde (57) (58). Een andere niet onbelangrijke groeifactor was de autonome gewestbelasting waarvan de opbrengst in 1996 reeds een belangrijk gedeelte van de geplande inhaling van de sedert 1992 gecumuleerde achterstand op het vlak van de inningen weerspiegelde. De ontvangsten voortspruitend uit de consolidatie op budgettair vlak van het Gewest met de Brusselse Agglomeratie kenden eveneens een substantiële groei; rekening houdend met de uitgaven die het Gewest namens en voor rekening van de Agglomeratie uitvoert, draagt voornoemde consolidatie, zoals in het voorgaande jaar, via een positief saldo op de agglomeratieverrichtingen in belangrijke mate bij tot het begrotingsresultaat van het Gewest (59). De overige niet fiscale ontvangsten ondergingen hoofdzakelijk het positief effect van een zekere vertraging (van 1995 naar 1996) in de storting van een aantal niet recurrente ontvangsten afkomstig van de Gemeenschapscommissies te Brussel.

De belangrijkste inkomstenbron van het Gewest, zijnde het toegewezen gedeelte van de opbrengst van de personenbelasting (ruim 56% van de totaal gerealiseerde ontvangsten in 1996), kende slechts een nominale stijging met 3,7% wat, naast het negatief effect van het afrekeningssaldo van de toegewezen personenbelasting voor begrotingsjaar 1995 (60), te wijten is aan de tanende fiscale draagkracht van het Gewest.

Aan de **uitgavenzijde** namen de geordonnanceerde kredieten met amper 2,8% toe ten opzichte van het voorgaande begrotingsjaar, hetzij een reële groei van slechts 0,7%.

57 Gemiddeld bedraagt het aandeel van de successierechten ongeveer 10 % van de totale ontvangsten.

58 De met ingang van begrotingsjaar 1996 doorgevoerde verruiming van de belastbare basis van de belasting op de automatische ontspanningstoestellen heeft zich wel degelijk vertaald in de gerealiseerde opbrengst want deze is in 1996 met 74,5 % t.o.v. het voorgaande jaar toegenomen, maar op het totale ontvangstenniveau stelt deze belasting met een aandeel van amper 0,4 % weinig voor.

59 Effect dat voor 1996 geraamd wordt op +3,7 miljard frank.

60 Het globaal negatief afrekeningssaldo van de voor begrotingsjaar 1995 definitief toegewezen gedeelte van de personenbelasting en de BTW aan Gemeenschappen en Gewesten was hoofdzakelijk te wijten aan de neerwaartse herziening op definitieve basis van de macro-economische parameters.

De aanwendingsgraad van de uitgavenkredieten op ordonnanceringsbasis is met 1,8% gedaald, terwijl het op kasbasis met 1,2% is toegenomen. De divergentie (ten belope van 1,8 miljard frank, hetzij 3%) staat in contrast met de perfecte equivalentie die ter zake voor begrotingsjaar 1995 werd vastgesteld. Gelet op het feit dat in 1996 de omvang van de kasuitgaven met betrekking tot de in het voorgaande begrotingsjaar geordnanceerde bedragen constant is gebleven in vergelijking met 1995, wijst de divergentie in de aanwendingsgraad op een snellere aansluiting van de effectieve betalingen op de ordonnanceringsfase van de kredieten (effect geraamd op 1,7 miljard frank).

De niet-uitvoering van de begrotingskredieten concentreerde zich vooral op de gesplitste kredieten alsook op de variabele kredieten. De omvang van de uitstaande vastleggingen is dan ook over 1996 met 0,8 miljard frank minder afgenomen dan voorzien en bedraagt 14,1 miljard eind 1996.

Het belang van de ordonnanceringen op overgedragen kredieten (de zogenaamde gewone overdrachten van niet gesplitste kredieten) in de totaliteit van de ordonnanceringen bleef in 1996 quasi constant ten opzichte van het voorgaande jaar en heeft dus geen invloed gehad op het realisatiepercentage van de geordnanceerde uitgaven.

Vooraf op ordonnanceringsbasis en in mindere mate op kasbasis bleef het gerealiseerd netto te financieren saldo voor 1996 in belangrijke mate beneden het in de aangepaste begroting vooropgestelde tekort. De verklaring ligt bij een aantal niet-recurrente positieve effecten langs de ontvangstenzijde, bij het batig saldo op de agglomeratieverrichtingen alsook bij een lagere aanwendingsgraad langs de uitgavenzijde. Op basis van de aanrekeningen en ordonnanceringen bedraagt het verschil - 3,2 miljard frank terwijl het op basis van de thesaurieverrichtingen bijna de helft lager ligt (- 1,8 miljard).

De vergelijking van het globaal tekort, zoals dit voortspuit uit de samenvoeging van het ordonnanceringsaldo en de netto-debudgettering, met de aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aanbevolen norm wordt in de hiernavolgende tabel weergegeven.

Voor het detail van de evolutie van de netto-gedebudgetteerde schuld wordt de lezer verwezen naar de tabel opgenomen in bijlage II.17..

Tabel II. 25

De normnaleiving m.b.t. de begrotingen 1992-1996.

miljarden BEF

	1992	1993	1994	1995 (b)	1996
1. Saldo ordonnanceringen	-8,6	-11,1	-8,8	-6,7	-3,6
2. Netto-debudgettering	-1,4	-7,1	3,1 (a)	3,6	2,8 (c)
3. Globaal tekort (1+2)	-10,0	-18,2	-5,8	-3,1	-0,7
4. Norm	-7,4	-5,4	-6,9	-4,3	-4,5
5. Afwijking (4-3) (d)	-2,6	-12,8 (e)	1,1	1,2	3,7

(a) Exclusief de schuldherschikking binnen het ALESH die tussen de Federale Overheid en de Gewesten in het voordeel van deze laatste in de loop van 1994 werd doorgevoerd.

(b) Vanaf 1995 wordt rekening gehouden met de consolidatie van de begrotingen van de Brusselse Agglomeratie en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

(c) Wat de door het ALESH beheerde schuld van de sociale huisvesting betreft, werd enkel rekening gehouden met de aflossingen die in 1996 werkelijk ten laste vielen van de begroting van het Gewest (0,35 mia).

(d) Minteken = overschrijding.

(e) Overschrijding gedeeltelijk te wijten aan een statistische aanpassing in de gedebudgetteerde schuld met betrekking tot de Lokale Besturen en gedeeltelijk aan een uitzonderlijke inhaaloperatie op het niveau van de ordonnanceringen.

BRON: Rekenhof (ordonnanceringen tot en met 1995), Algemene Gegevensbank (ordonnanceringen 1996), Gewestelijke statistiek gedebudgetteerde schuld.

Het globaal tekort van begrotingsjaar 1996 is rekening houdend met de evolutie van de gedebudgetteerde schuld 3,7 miljard frank beneden de aanbevolen tekortnorm van 4,5 miljard gebleven. De verklaring van dit resultaat is tweevoudig. Enerzijds situeert het gerealiseerde begrotingsdeficit (op ordonnanceringsbasis) zich in vergelijking met de voorbije jaren op een uitzonderlijk laag niveau en bedraagt amper meer dan de helft van het in 1995 gerealiseerde tekort. Anderzijds werd het beleid van schuldafbouw in de gedebudgetteerde sector in 1996 verder gezet, met ondermeer belangrijke terugbetalingen van leningen in de sectoren Lokale besturen, Openbaar vervoer en Sociale huisvesting (61). In de loop van 1996 werd een gedeelte van de indirecte gedebudgetteerde schuld opgenomen in de directe schuld met het oog op een efficiënter beheer via centralisatie van de schulduitgaven (62).

61 In 1996 leverde de Federale Overheid geen bijdrage meer in de aflossing van de schuld inzake sociale huisvesting van het Gewest ten opzichte van het ALESH. Deze bijdrage bedroeg in totaal 5 miljard frank en was gespreid over de periode 1991-1995.

62 Bij de vaststelling van de evolutie van de gedebudgetteerde schuld tussen eind 1995 en eind 1996, in het kader van de berekening van het globaal tekort, werd met deze schuldverschuiving echter geen rekening gehouden. De in de directe schuld overgenomen schulden betreffen de Brusselse Agglomeratie en haar aandeel in de sector van de gesubsidieerde werken, het Gewestelijk Agentschap voor Netheid en de Dienst Brandweer en Dringende Medische Hulp. Het gaat in het totaal om een overgenomen schuld van 5,11 miljard frank eind 1996. De schuld van de ex-provincie Brabant werd reeds vanaf 1995 in de directe schuld geïntegreerd.

7.2 De begroting 1997.

In de hierna volgende tabel worden de begrotingsramingen voor begrotingsjaar 1997 op gecorrigeerde basis vergeleken met de door de Afdeling aanbevolen norm voor dat jaar.

Tabel II. 26
Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Brusselse Agglomeratie.
Begroting 1997 versus norm.

	Norm	1997		Verschil	
		initieel	aangepast	initieel	aangepast
1. Ontvangsten	52,3	53,5	53,2	1,2	0,8
2. Gecorrigeerde uitgaven (3-4+5)	56,6	57,0	56,9	0,4	0,2
3. Begrotingsuitgaven		65,3	65,3		
4. Aflossingen		7,3	7,2		
5. Extra budgettaire verrichtingen		-1,0	-1,2		
6. Saldo (6) = (1)-(2) (a)	-4,3	-3,5	-3,7	0,8	0,6

miljarden BEF

(a) *Minteken = overschrijding.*

De verwachte marge ten opzichte van de tekortnorm is gebaseerd op de hypothese van een integrale realisatie van de in de begroting voorziene ontvangsten en een volledige aanwending van de ingeschreven uitgavenkredieten.

Op basis van de aangepaste begroting wordt voor de totale **ontvangsten** (63) voor 1997 een nominale groei van 4,4% verwacht in vergelijking met de aangepaste begroting 1996, indien hierbij rekening wordt gehouden met de éénmalige opbrengst van de valorisatie van de verbrandingsoven van Neder-over-Heembeek die voor 1997 op 2,2 miljard frank wordt geraamd. Bij uitsluiting van die niet recurrente opbrengst bedraagt de verwachte nominale groei amper 0,2%, hetzij een daling in reële termen. Ten opzichte van de op het voorgaand begrotingsjaar aangerekende ontvangsten is de verwachte reële daling nog belangrijker (-2,2%) (64).

63 Totale ontvangsten met inbegrip van de aan de organieke fondsen toegewezen ontvangsten maar met uitsluiting van de opbrengst van leningen en de schuldbeheersverrichtingen op de organieke fondsen.

64 Uitgaand van een geraamd inflatiepercentage van 1,9 % voor 1997.

De totale **uitgaven** (65) voor begrotingsjaar 1997 stijgen op basis van de aangepaste begrotingsramingen met 4,3% nominaal, hetzij een reële groeivoet van 2,4% ten opzichte van de aangepaste begroting van het voorgaand jaar (66). Deze ramingen houden wel rekening met de éénmalige investeringsuitgaven in het kader van het voormeld project voor de uitbouw van een installatie van rookgaswinning (67). Ten opzichte van de geordonnanceerde uitgaven op begrotingsjaar 1996 impliceren deze begrotingsramingen een nominale toename met maar liefst 10,1%, of 6,8% bij uitsluiting van voormelde investeringsuitgaven. De betalingskredieten (+6,9% nominaal ten opzichte van de aangepaste begroting 1996) en de beleidskredieten (+10,2%) bevinden zich, ondanks het verschil in beide groeivoeten, nominaal op hetzelfde niveau zodat voor eind 1997, na een effectieve afbouw van de uitstaande vastleggingen tijdens de voorbije twee jaar, een zekere stabilisatie van het encours kan verwacht worden.

Na aanrekening van de extra budgettaire verrichtingen en de aflossing van de indirecte gedebudgetteerde schuld bedraagt het globaal saldo - 3,7 miljard frank, hetzij 0,6 miljard minder dan de aanbevolen norm voor begrotingsjaar 1997.

De negatieve extra budgettaire verrichtingen stemmen overeen met de verwachte afname van de netto-gedebudgetteerde schuld van het B.G.H.G.T.en dragen dus bij tot de verbetering van het globaal saldo (68).

-
- 65 Totale uitgaven gedefinieerd als betalingskredieten, zijnde de som van de niet gesplitste kredieten, de gesplitste ordonanceringskredieten en de variabele kredieten, na aftrek van de aflossingen van de directe schuld (rekening houdend met de schuldverschuiving van de indirecte naar de directe schuld) en na uitsluiting van de schuldbeheersverrichtingen op organieke fondsen.
- 66 Uitgaand van een geraamd inflatiepercentage van 1,9 % voor 1997.
- 67 Deze investeringsuitgaven worden voor 1997 geraamd op 1,8 miljard frank en de uitvoering ervan is gekoppeld aan de realisatie van de verkoopopbrengst van de verbrandingsoven die geraamd wordt op 2,2 miljard in 1997; bij realisatie geeft deze operatie dus aanleiding tot een boni van 0,4 miljard frank die reeds in de begrotingsramingen werd voorzien.
- 68 De ontleeningsmachtiging aan de M.I.V.B. dient in principe niet meer als debudgettering in aanmerking genomen te worden daar het Gewest, krachtens het beheerscontract dat met de M.I.V.B. in mei 1996 werd afgesloten, nog enkel haar waarborg zal verlenen aan de vanaf 1997 door de openbare vervoersmaatschappij afgesloten leningen en niet langer meer de volledige intrest- en aflossingslasten van die nieuwe leningen zal ten laste nemen, zoals zij dit in het verleden heeft gedaan. Gelet op deze nieuwigheid en met het oog op de gelijkenschakeling van de behandeling met de andere Gewesten op het vlak van de schuld van de sector openbaar vervoer, is het aangewezen om in de toekomst de aan te rekenen herbudgettering te beperken tot de schuldaangroei die toerekenbaar is aan de effectieve debudgettering van het Gewest in de periode 1989-1996.

7.3 De aanbevelingen voor 1998-2000.

Het door de Gemeenschappen en de Gewesten ondertekende samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 (B.S. van 19 maart 1997) betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 1996-1999 stelde de hierna volgende tekortnormen voorop voor de jaren 1997 tot en met 1999.

Gelet op de doelstelling van schuldrationabilisatie vanaf 2000, bedraagt de voor het jaar 2000 aanbevolen tekortnorm voortaan 2,9 miljard frank. Deze norm werd bepaald op basis van de geactualiseerde simulaties die in eerste instantie rekening houden met de nieuwe macro-economische vooruitzichten, zoals onder meer het lagere rentepeil, en die in tweede instantie vertrekken van de hypothese dat de voor 1997 vooropgestelde tekortnorm van 4,3 miljard niet wordt overschreven. De norm voor het jaar 2000 kan natuurlijk in 1998 of in 1999 gewijzigd worden omwille van veranderingen die intussen zullen plaatsgevonden hebben, in het bijzonder wat de macro-economische perspectieven betreft.

Samenwerkingsakkoord (a)			Norm (a)
1997	1998	1999	2000
-4.3	-4,3	-2.6	-2,9 (volgens actualisering 1997) -3.2 (volgens Jaarverslag 1996)
Reële groeिनorm primaire uitgaven (b): +1,3% (volgens actualisering 1997).			

- (a) *Rekening houdend met bepaalde correcties (inzake netto-debudgettering) die kunnen verschillen van de ESER-correcties die leiden tot het concept van NFB in ESER-termen.*
- (b) *Maximaal theoretische groeिनorm voor de gecorrigeerde reële primaire uitgaven (exclusief de exogene correcties voor de overdracht van bevoegdheden in het kader van de institutionele hervormingen van 1993).*

Uitgaande van haar bezorgdheid voor het veiligstellen van de financiële leefbaarheid van het Gewest op middellange en lange termijn wenst de Afdeling erop te wijzen dat het vanuit een voorzichtige budgettaire beleidsoptiek, die rekening houdt met de groeivertraging van de krachtens de bijzondere financieringswet toegewezen middelen in de definitieve fase, voorzichtig zou zijn om de eventuele marges die door de tekortnormen van voornoemd samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 zouden geboden worden, ingevolge de lagere inschatting van de interestlasten (verwachte daling van het rentepeil ten opzichte van de rentehypotheses weerhouden in het Jaarverslag van mei 1996), niet te benutten voor structureel recurrente uitgaven.

Na actualisering van de normatieve simulaties ligt de voor de overgangsfase aanbevolen reële groeिनorm van de primaire uitgaven (+1,3%) iets hoger dan vooropgesteld in het Jaarverslag 1996 (+1,2%). De nieuwe groeिनorm vormt een indicatie voor het groeipad van de gecorrigeerde primaire uitgaven vanaf begrotingsjaar 1998.

7.4 Besluiten.

Voor het derde opeenvolgende jaar heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 1996 op basis van het globaal saldo de aanbevelingen van de Afdeling gerespecteerd.

Dit gunstige resultaat is toe te schrijven aan de stricte begrotingsdiscipline van het Gewest en de aangehouden inspanningen tot afbouw van de gedebudgetteerde schuld.

Alhoewel de uitgesproken positieve marge ten opzichte van de tekortnorm voor 1996 in belangrijke mate te wijten is aan niet recurrente factoren, zou de naleving van de voor begrotingsjaar 1997 en volgende vooropgestelde aanbevelingen mogelijk moeten zijn indien het strak budgettair beleid wordt verdergezet en rekening houdt met de negatieve gevolgen van de tanende fiscale capaciteit van het Gewest op de ontvangsten en met het effect langs de uitgavenzijde van een waarschijnlijke toekomstige inhaaloperatie op ordonnanceringsniveau.

Bij afwezigheid van stabilisatie van de fiscale draagkracht op het huidige peil, zal het verlies aan fiscale capaciteit vanaf het volgend aanslagjaar in de personenbelasting (met name aj. 1996), en bijgevolg met effect op definitieve toewijzingen voor begrotingsjaar 1997 (met een impact op de vanaf 1998 doorgestorte middelen), aanleiding geven tot de toekenning van de nationale solidariteitstussenkomst aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Gevolg gevend aan de aanbeveling van de Afdeling inzake de noodzaak van een meerjarige begrotingsplanning, heeft het Gewest in de Algemene toelichting bij de begroting 1997 een meerjarige projectie van de ontvangsten- en uitgavenevolutive toegevoegd die naast het respect van de tekortnorm de stabilisatie van de uitstaande vastleggingen, uitgedrukt in percentage van het jaarlijkse vastleggingsniveau, als doelstelling vooropstelt (stabilisatie op een niveau van 145% vanaf 1999).

De medewerking van de gewestelijke administratie aan de Algemene Gegevensbank verloopt goed, maar de publicatie van de maandelijkse thesaurietoestand in het Belgisch Staatsblad gebeurt nog steeds met grote vertraging.

8. De Duitstalige Gemeenschap.

8.1 De uitvoering van de begrotingen 1995-1996 en de normaleleving.

In de navolgende tabel worden voor de jaren 1995-1996 de grote lijnen van de begrotingsverrichtingen en de uitvoering ervan weergegeven. In de bijlagen II.11 tot II.13 worden de cijfers in een ruimer tijdsperspectief geplaatst.

Tabel II. 27
Begrotingsevoluties 1995-1996.

miljarden BEF

	1995			1996		
	Kredieten aangepast	Ordon- nancing	Kas	Kredieten aangepast	Ordon- nancing	Kas
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	3,6	3,7 <i>100,9%</i>	3,8 <i>103,3%</i>	3,7	3,7 <i>99,9%</i>	3,5 <i>94,1%</i>
Uitgaven <i>(real. %)</i>	4,4	4,3 <i>98,2%</i>	4,4 <i>98,6%</i>	4,0	3,9 <i>97,9%</i>	3,9 <i>96,5%</i>
Saldo	-0,8	-0,7	-0,6	-0,4	-0,3	-0,4

BRON : Begrotingsdocumenten, Rekenhof en Algemene Gegevensbank, Schatkisttoestand.

Hoewel de ontvangsten ook in het verleden reeds op een vrij accurate wijze geraamd werden, ligt de realisatiegraad de laatste jaren toch zeer hoog. Dat wijst op een voorzichtige inschatting van de ontvangsten. De realisatiegraad op de uitgaven, die tot 1993 een nogal erratisch verloop kende, vertoont voor 1994-1996 een stabiel patroon. In die jaren werden de kredieten voor ongeveer 98% aangewend.

Op basis van de ordonnanceringsgegevens is de ontvangsten- en uitgavengroei over de periode 1992-1996 bijna stelselmatig teruggelopen. Aan de ontvangstenzijde is dat hoofdzakelijk het gevolg van de vertraging van de inflatie-ontwikkeling en van een nauwkeuriger inschatting van de begrotingsontvangsten. Aan de uitgavenzijde is dit eveneens een gevolg van de vertraging van de inflatie-ontwikkeling, maar in 1995 en 1996 bovendien en in hoofdzaak te wijten aan de doorgevoerde kredietbeperkingen. In die context kon het netto te financieren saldo (exclusief aflossingen op de directe schuld) verder afgebouwd worden. Die evoluties getuigen van de vaste wil van de Regering om haar begroting verder onder controle te krijgen en te houden.

Op kasbasis werden geen belangrijke afwijkingen genoteerd tussen het in de begroting voorziene saldo en de uiteindelijke uitvoering. De integratie van ontvangsten, komende van de begrotingsfondsen en van de para-communautaire instellingen, kunnen evenwel tijdelijke afwijkingen tussen de cijfers met betrekking tot de begrotingsuitvoering en de kas veroorzaken.

Voorals nu de reserves uit het verleden opgebruikt zijn, dringt de Afdeling erop aan dat de Regering zou trachten haar investeringsuitgaven (69) binnen een evenwichtige begroting te realiseren, teneinde de verdere schuldtoename te vermijden (bijlage II.18).

8.2 De begroting 1997.

De navolgende tabel geeft voor 1996-1997 de evoluties van de initiële en de aangepaste begroting.

Tabel II. 28
De begrotingen 1996-1997.

	1996 initieel	1996 aangepast	1997 initieel	1997 aangepast	% variatie 1997i/1996i	% variatie 1997a/1996a
Ontvangsten	3,7	3,7	3,8		3,0%	
Uitgaven	4,0	4,0	4,1		0,3%	
<i>Saldo</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,3</i>	<i>0,0</i>		

BRON : Begrotingsdocumenten.

In 1997 kennen de ontvangsten, zoals dat ook reeds tijdens de vorige jaren het geval was, een duidelijk hoger groeiritme dan de uitgaven (exclusief aflossingen op directe schuld). Ten gevolge daarvan kan een verdere daling van het netto te financieren saldo genoteerd worden.

De ontvangsten worden in hoofdzaak beïnvloed door de evolutie van de dotatie, die ongeveer 88% van de totale ontvangsten vormt en voor de ene helft alléén gekoppeld is aan de inflatie en voor de andere helft bovendien progressief mee-evolueert met de reële ontwikkeling van het BNP.

69 De geprogrammeerde netto te financieren saldi stemmen grosso modo overeen met de te realiseren tranches van het meerjareninvesteringsplan 1995-2000.

De uitgavenevoluitie wordt in hoofdzaak bepaald door de nominale daling van de niet-gesplitste kredieten ten behoeve van de sector onderwijs. Desondanks, en de Afdeling is er zich van bewust, blijven dat de ontwikkelingen m.b.t. de onderwijsuitgaven, die ook de begrotingen van de andere gemeenschappen onder druk zetten, voor de begroting van de Duitstalige Gemeenschap een zware last. Niet alleen de specifieke ontwikkelingen op het vlak van de demografie op zich, maar bovendien de “onderwijs”-immigratie zorgden en zorgen nog altijd voor een forse toename van de schoolbevolking, zonder dat die gecompenseerd wordt door specifieke aanpassingen in de dotatie. Bovendien kan vastgesteld worden dat de Duitstalige Gemeenschap tot op dit ogenblik (nog) niet genoten heeft van een zekere mate van herfinanciering, terwijl dit wel gebeurd is voor de andere Gemeenschappen. Tenslotte betreft het hier een relatief kleine begroting waardoor het steeds moeilijker wordt om sommige uitgaven nog verder samen te drukken. Ook de ordonnanceringskredieten werden in de begroting 1997 op een lager niveau gehouden dan in 1996. De vastleggingskredieten liggen op een met de ordonnanceringskredieten verenigbaar niveau.

Ondanks de geleverde inspanningen sluit de begroting 1997 toch nog af met een tekort. De Afdeling dringt er bij de Duitstalige Gemeenschap op aan om dit tekort zo snel mogelijk weg te werken. Deze aanbeveling voor een evenwichtige begroting geldt overigens voor alle entiteiten die door dotaties worden gefinancierd. Een afwijking van deze aanbeveling ook al wordt deze verantwoord door een noodzakelijk geacht investeringsprogramma, heeft onvermijdelijk tot gevolg dat de toekomstige uitgavenontwikkeling bij een onveranderde financieringswijze van deze entiteit, zal worden gehypothekeerd.

Uit de berekeningen van de Afdeling, die steunen op de volledige uitvoering van het meerjareninvesteringsplan (70), is namelijk gebleken dat de toegelaten reële primaire uitgavengroei tot diep na de eeuwwisseling zeer sterk verminderd zal moeten worden in vergelijking met een traject van de uitgavenontwikkeling dat gebaseerd is op een begroting in evenwicht. In die context zullen de uitgaven pas opnieuw tegen hun normaal tempo (71) kunnen ontwikkelen, indien in de eerste twee decennia van de volgende eeuw geen nieuwe investeringsprojecten worden opgestart.

8.3 De aanbevelingen voor 1998-2000.

De Afdeling vraagt dat de Duitstalige Gemeenschap er zou naar streven om de doelstellingen, m.n. de naleving van het nulsaldo, die werden overeengekomen in het samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 (BS 19.3.1997) (bijlage II.10) zo goed mogelijk na te komen.

De niet-naleving van die doelstellingen zal de groeimogelijkheden van de primaire uitgaven aantasten, waardoor ontvangsten- en uitgavengroei gedurende een tweetal decennia uiteen zouden lopen.

70 Infrastructuurplan der Deutschsprachigen Gemeinschaft 1995-2000; Rat der Deutschsprachigen Gemeinschaft; Sitzungperiode 1995; Doc Nr. 19 (1995) Nr. 1.

71 Een groei die ongeveer de helft van de reële BNP-groei belooft.

8.4 Besluiten.

In de periode 1994-1995 heeft de Duitstalige Gemeenschap ten gevolge van de realisatie van haar eerste infrastructuurplan (in hoofdzaak gefinancierd met reserves) en het opstarten van het meerjareninvesteringsplan 1995-2000 relatief belangrijke tekorten gerealiseerd. Vanaf 1995 heeft de Duitstalige Gemeenschap terzelfdertijd aanzienlijke besparingen op haar begroting doorgevoerd teneinde de nodige middelen vrij te maken voor de financiële dienst van die investeringsleningen.

Alhoewel het tekort in 1996 gehalveerd werd ten opzichte van het voorgaande jaar is de Duitstalige Gemeenschap er in 1997 niet in geslaagd haar begroting in evenwicht te brengen.

Zoals is gebleken geeft de financiering van de investeringen aanleiding tot tekorten die over een langere periode (samenvallend met de looptijd van de leningen) een neerwaartse druk uitoefenen op de groeimogelijkheden van de primaire uitgaven.

Het in de Algemene Toelichting voor 1997 vooropgezette meerjarenplan (72) toont aan dat de Duitstalige Gemeenschap haar begroting in de eerstkomende jaren in de hand kan houden. De financiering van de investeringen noopt evenwel tot een verder terugdringen van de andere uitgaven en tot het zoeken van bijkomende inkomstenbronnen. Zelfs in die hypothese zal de primaire uitgavengroei beneden de ontwikkeling van de ontvangsten moeten blijven.

De lopende herziening van het investeringsplan laat evenwel blijken dat de uitvoering ervan meer in de tijd gespreid zal verlopen. Dergelijk traject zou automatisch leiden tot een meer gespreide groei van de uitgaven en dus van een spreiding van de tekorten.

Zoals in het verleden heeft de Duitstalige Gemeenschap haar verplichtingen tegenover de Algemene Gegevensbank op een correcte wijze nagekomen. De begroting is economisch gecodeerd en de functionele hergroepering van de uitgaven staat eveneens op stapel. De Afdeling kan daarnaast een beroep doen op de thesauriegegevens die sinds begin 1996 nu ook maandelijks worden meegedeeld in het Belgisch Staatsblad.

72 Dat meerjarenplan houdt rekening met het eerste nog niet-geactualiseerde investeringsplan 1995-2000.

9. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

9.1 De uitvoering van de begrotingen 1995-1996 en de normnaleving.

In de onderstaande tabel wordt de uitvoering van de begrotingen 1995 en 1996 weergegeven. Meer gedetailleerde cijfers over de periode 1990-1996 worden gegeven in bijlagen II.11 tot II.13.

Tabel II. 29
Begrotingsevoluties 1995-1996.

miljarden BEF

	1995			1996		
	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	1,9	1,5 78,3%	1,7 86,8%	1,5	2,2 143,5%	2,0 132,0%
Uitgaven <i>(real. %)</i>	2,1	1,9 89,5%	1,4 67,7%	2,0	1,9 95,7%	2,1 106,6%
Saldo	-0,2	-0,4	0,3	-0,5	0,2	-0,1

BRON : Begrotingsdocumenten en interne gegevens Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

In 1995 werd de relatief sterke toename van de begrotingsontvangsten en -uitgaven bepaald door de integratie van de nieuwe bevoegdheden ingevolge de opsplitsing van de provincie Brabant. In 1996 werden de begrotingsontvangsten, éénmalig op een veel lager niveau geraamd. Dit was een gevolg van de vermindering van de trekkingsrechten waarop de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie recht had. Deze vermindering werd als bijdrage van deze instelling beschouwd in de sanering van de begroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (73).

Ingevolge de niet-doorstorting van de dotatie Maatschappelijk Welzijn (0,342 miljard BEF) werden de begrotingsontvangsten 1995 niet ten volle gerealiseerd. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie ontving die middelen evenwel in 1996. Bovendien werden meerwaarden op de beleggingen gerealiseerd die niet in de begroting voorzien waren. Daardoor lagen de realisaties voor dat jaar ruim boven de ramingen. In die context is het duidelijk dat het uitvoeringspercentage over de beide jaren samen moet bekeken worden; daaruit kan afgeleid worden dat de ontvangsten realistisch geraamd worden.

73 Van de GGC werden bijdragen gevraagd in de werkingskosten van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en werd een terugbetaling opgelegd van een deel van de niet onmiddellijk noodzakelijke trekkingsrechten, terwijl bovendien de dotatie Maatschappelijk Welzijn slechts gedeeltelijk werd toegewezen.

De evolutie van de uitgavenkredieten (74) lijkt aan te tonen dat de autoriteiten streven naar een in evenwicht brengen van de ontvangsten- en uitgavenevoluties.

Op ordonnanceringsbasis wordt vastgesteld dat het uitvoeringspercentage van 90% naar bijna 96% stijgt. Die toename is een gevolg van een verdubbeling van de ordonnanceringen op voorgaande jaren (van 0,2 naar 0,5 miljard BEF), ten dele gecompenseerd door een relatief beperkt ordonnanceringsritme op de lopende begroting. Rekening houdend met de genomen vastleggingen kon het uitstaand encours aan vastleggingen niet verminderd worden.

De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie heeft op kasbasis slechts in beperkte mate een beroep moeten doen op de door haar opgebouwde reserves. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie dient er evenwel op toe te zien dat de overschrijdingen (75) geen recurrent karakter vertonen zodat, op het ogenblik dat de reserves uitgeput zullen zijn, geen te grote inspanningen dienen geleverd te worden om de begroting binnen de evenwichtsnorm te houden.

Rekening houdend met de kasverrichtingen over 1996 beschikt de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie nog over reserves ten belope van 1,3 miljard BEF. Deze zijn, in afwachting van hun aanwending, ter beschikking gesteld van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie heeft tot op dit ogenblik nog geen schulden aangegaan. Ze heeft per 1 januari 1995 wel 58,5 miljoen schuld overgenomen ingevolge de opsplitsing van de provincie Brabant. In 1996 werd deze schuld volledig terugbetaald.

9.2 De begroting 1997.

In de onderstaande tabel worden de begrotingsevoluties over de jaren 1996 en 1997 naast elkaar geplaatst.

-
- 74 De bepaling van de jaar- op jaarevolutie van de begrotingen dient ofwel te gebeuren op basis van de initiële ofwel op basis van de aangepaste begrotingen. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie heeft namelijk de gewoonte aangenomen om bij de aanpassing van haar begroting de niet-gebruikte kredieten van het vorige jaar opnieuw in te schrijven, wat leidt tot een vertekening van de evoluties.
- 75 In 1996 werd op ordonnanceringsbasis door de éénmalige boeking van de meerwaarden een overschot genoteerd.

Tabel II. 30
De begrotingen 1996-1997.

	<i>miljarden BEF</i>					
	1996 initieel	1996 aangepast	1997 initieel	1997 aangepast	% variatie 1997i/1996i	% variatie 1997a/1996a
Ontvangsten	1,5	1,5	1,8	n.b.	19,6%	
Uitgaven	1,7	2,0	1,9	n.b.	9,5%	
Saldo	-0,2	-0,5	-0,1			

BRON : *Begrotingsdocumenten.*

Zoals uit de tabel kan afgelezen worden ligt het tekort van de initiële begroting 1997 beduidend lager dan dat van de voorgaande jaren. In hoofdzaak is dat een gevolg van de stijging die bij de ontvangsten kan worden opgetekend. Die stijging, van bijna 20% tegenover de initiële begroting 1996, is het gevolg van het herinschrijven - voor het volle bedrag - van de dotatie voor Maatschappelijk Welzijn. Een deel van die dotatie werd in 1996, als tussenkomst van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in de sanering van de begroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, niet toegekend.

Zoals reeds in de vorige Jaarverslagen van de Afdeling gesteld werd, worden de uitgavenevolutes het best vergeleken op basis van de initiële begrotingen van de betrokken jaren. Uit de vergelijking van de initiële begrotingen voor 1996 en 1997 blijkt dat de betalingskredieten tussen beide jaren met 9,5% toenemen. Die toename is een gevolg van de verdere stijging van de gesplitste ordonnanceringskredieten, die als gevolg van vroeger aangegane verplichtingen in 1997 duidelijk boven de vastleggingskredieten gesitueerd zijn. Daardoor lijkt de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie begonnen te zijn aan de afbouw van haar vastleggingsencours, waarbij bovendien slechts in beperkte mate een beroep op de reserves zou gedaan worden.

9.3 De aanbevelingen 1998-2000.

De Afdeling dringt erop aan dat de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie de impliciete doelstellingen van het samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 (BS 19.03.1997) zou naleven. Dit komt neer op het respecteren van een evenwicht op de begroting.

Alleen onder die voorwaarde kan een voornamelijk met dotaties gefinancierde begroting op termijn de groei van haar ontvangsten en uitgaven op elkaar afstemmen, zodat een duurzaam evenwicht kan behouden worden. Daartoe dient de Gemeenschapscommissie ervoor te zorgen dat het niveau en de evolutie van de vastleggings- en ordonnanceringskredieten met elkaar in overeenstemming gebracht wordt tegen het ogenblik dat de reserves uitgeput zullen zijn.

Bovendien dient de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie de groei van de niet-gesplitste- en ordonnanceringskredieten in lijn te brengen met de evolutie van de begrotingsdotatie. In het bijzonder de financiering van de uitgaven in de welzijnssector plaatst de Gemeenschapscommissie hier voor een belangrijke uitdaging.

9.4 Besluiten.

In tegenstelling met wat uit de analyse van de vorige begrotingsjaren is gebleken, worden de reserves van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in 1996 niet verder afgebouwd. Deze reserves volstaan op dit ogenblik nog voor de betaling van het vastleggingsencours dat per 31 december 1996 uitstond. Het beschikbare deel van die reserves werd op het einde van 1996 en deels in het begin van 1997 kosteloos ter beschikking gesteld van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Afdeling benadrukt dat de beleids- en betalingskredieten in evenwicht moeten gebracht worden tegen het ogenblik dat de reserves zullen opgebruikt zijn. Uit de analyse van de begroting voor 1997 is gebleken dat de vastleggingskredieten teruggebracht werden naar een niveau dat verenigbaar kan geacht worden met een structureel evenwichtige begroting. Naarmate het encours zal zijn afbetaald, zullen de ordonnanceringskredieten in de richting van de vastleggingskredieten moeten evolueren.

De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie werkt mee aan de informatieverstrekking via de Algemene Gegevensbank. Een meer systematische benadering van de doorstroming van de gegevens lijkt evenwel wenselijk. Het secretariaat van de Afdeling kan daarnaast beschikken over de thesauriegegevens die tot op heden evenwel niet in het Belgisch Staatsblad werden gepubliceerd. De Afdeling dringt erop aan dat de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie dringend werk zou maken van de opstelling van een economische en functionele hergroepering van haar begroting.

10. De Franse Gemeenschapscommissie.

10.1 De uitvoering van de begrotingen 1995 - 1996 en de normnaleving.

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de kredieten en van de uitvoering van de begroting voor de jaren 1995 en 1996. Deze ontwikkelingen worden in een ruimer tijds kader geplaatst in de bijlagen II.11 tot II.13.

Tabel II. 31
Begrotingsevoluties 1995-1996.

	1995			1996		
	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas	Kredieten aangepast	Ordon- nanciering	Kas
Ontvangsten <i>(real. %)</i>	7,8	7,4 <i>95,8%</i>	7,4 <i>95,3%</i>	7,8	7,9 <i>101,0%</i>	7,9 <i>101,0%</i>
Uitgaven <i>(real. %)</i>	8,2	6,7 <i>82,4%</i>	6,4 <i>78,6%</i>	8,4	9,5 <i>112,9%</i>	9,5 <i>112,9%</i>
Saldo	-0,4	0,7	1,0	-0,6	-1,6	-1,6

BRON : Begrotingsdocumenten (decreten) en interne Franse Gemeenschapscommissie.

In 1995 namen de ontvangsten en de uitgaven met meer dan één vierde toe wegens de overname van sommige bevoegdheden van de provincie Brabant, ingevolge haar opsplitsing. In 1996 trad daaropvolgend een zekere stabilisatie op van de begrotingsontvangsten en -uitgaven. Die evoluties blijken ook uit de uitvoering van de respectievelijke begrotingen.

In 1995 werd voor de ontvangsten een uitvoeringspercentage vastgesteld van ongeveer 96%, terwijl dat in het daaropvolgende jaar net boven de 100% lag. De realisaties voor 1996 geven aan dat de Franse Gemeenschapscommissie haar begrotingsramingen op een voorzichtige wijze heeft opgesteld.

Op het vlak van de geordonnanceerde uitgaven werd in 1995 een realisatiepercentage bereikt van 82,4%. Daardoor bleef er op uitvoeringsbasis nog een ruime marge. Deze was evenwel minder groot dan in de begroting 1994, toen slechts iets meer dan de helft van de begroting werd uitgevoerd. In 1996 beliep het realisatiepercentage 112,9%. De geordonnanceerde uitgaven stegen boven de in de begroting voorziene kredieten uit, wegens de aanrekeningen op overgedragen kredieten.

De jaarlijkse evolutiepercentages van de ontvangsten en de uitgaven geven, rekening houdend met wat voorafgaat, dan ook geen goed beeld van de onderliggende begrotingsontwikkelingen.

Die begrotingsevoluties leidden tot een netto te financieren saldo dat duidelijk negatief was in 1996, waardoor de begrotingsvooruitzichten ruimschoots werden overschreden. In vergelijking met de begrotingsramingen werd een bijkomend tekort opgetekend van ongeveer 1,0 miljard BEF. Dit saldo, op ordonnanceringsbasis, stemt overeen met het saldo op kasbasis, aangezien de kas van de Franse Gemeenschapscommissie geen andere verrichtingen omvat en er op het einde van het jaar geen onbetaalde ordonnanceringen overbleven.

De Franse Gemeenschapscommissie kon dat kastekort evenwel financieren met de overschotten die het in 1994 en 1995 had opgebouwd.

Bovendien, *en daarop dient in het bijzonder de aandacht gevestigd*, heeft de Franse Gemeenschapscommissie in 1996 een grote inspanning gedaan om een deel van haar schuldenlast af te lossen en heeft ze dus op haar beurt en op een voor haar begroting in relatieve termen gesproken zeer belangrijke wijze, bijgedragen tot de schuldvermindering. De in bovenstaande tabel vermelde uitgaven houden met name rekening met een aflossing van de schuld van deze Commissie met bijna 1,0 miljard BEF. Met dat bedrag werd een belangrijk deel van de ex-provinciale schuld afgelost en werd er bovendien 500 miljoen BEF terugbetaald op de overbruggingsleningen (zie bijlage II.19).

Door een dergelijke inspanning te leveren, naast de besparingen (76) die in 1996 eveneens gevraagd werden door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, schrijft de Franse Gemeenschapscommissie zich op een duidelijke wijze in in de normering van de Afdeling.

10.2 De begroting 1997.

In de navolgende tabel wordt de oorspronkelijke begrotingsevolutie over 1997 vergeleken met de evoluties die in 1996 genoteerd werden.

*Tabel II. 32
De begrotingen 1996-1997.*

	<i>miljarden BEF</i>					
	1996 initieel	1996 aangepast	1997 initieel	1997 aangepast	% variatie 1997i/1996i	% variatie 1997a/1996a
Ontvangsten	7,9	7,8	8,0	n.b.	2,0%	
Uitgaven	7,9	8,4	8,0	n.b.	1,2%	
Saldo	-0,1	-0,6	0,0			

BRON : Begrotingsdocumenten.

76 In dat begrotingsjaar heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een bijdrage gevraagd voor de werking van de Raad en heeft het tevens het deel van de trekkingsrechten, dat niet onmiddellijk noodzakelijk was, teruggevorderd.

Ten opzichte van 1996 zouden de ontvangsten met 2,0% stijgen, terwijl de uitgavengroei beperkt zou blijven tot 1,2%.

Binnen de ontvangsten kent de dotatie die wordt toegekend door de Franse Gemeenschap een stijging van ongeveer 7%. De ontvangsten uit de ex-provinciale bevoegdheden en de op de reserves vooraf te nemen middelen verminderen.

Aan de uitgavenzijde heeft de Franse Gemeenschapscommissie een belangrijke besparingsinspanning geleverd. Die blijkt uit de evolutie van de gesplitste kredieten - die 95% vormen van de totale kredietmassa - waarvoor zowel in 1996 als in 1997 in nominale termen een daling kan opgetekend worden. Alhoewel de ordonnanceringskredieten op een veel hoger niveau geraamd werden dan in 1996 zou het encours op de vastleggingen toch nog toenemen, aangezien de vastleggingskredieten op een significant hoger niveau werden geraamd.

Op basis van die ontwikkelingen kon een begroting in evenwicht ingediend worden; daardoor respecteert de Franse Gemeenschapscommissie de normen van de Afdeling. Bovendien bevatten de uitgavenkredieten ook nog voorzieningen voor de aflossing (550 miljoen BEF) van de overbruggingsleningen. Op die wijze levert de Franse Gemeenschapscommissie binnen de beschikbare begrotingsmarges nog een extra bijdrage op het vlak van het schuldbeheer.

10.3 De aanbevelingen voor 1998-2000.

De Afdeling vraagt dat de Franse Gemeenschapscommissie de impliciete doelstellingen van het samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996 (BS 19.03.1997) stipt zou naleven.

De Franse Gemeenschapscommissie dient daarom te streven naar het in evenwicht houden van haar begroting. Daarbij gaat de Afdeling ervan uit dat, zoals in het verleden, binnen de uitgavenkredieten middelen voorzien worden voor de verdere aflossing van de overbruggingslening voor de schoolgebouwen.

Het behoud van een evenwichtige begroting kan op termijn slechts verzekerd worden indien de vastleggings- en ordonnanceringskredieten naar elkaar toe evolueren. Het samenvallen ervan zou moeten gerealiseerd zijn tegen het ogenblik dat de reserves opgebruikt raken.

10.4 Besluiten.

In 1996 heeft de Franse Gemeenschapscommissie een belangrijke overschrijding van haar begrotingsdoelstellingen genoteerd. Die overschrijding was evenwel te wijten aan het op kruissnelheid komen van de gewone begrotingsuitgaven, gecombineerd met een uiterst belangrijke inspanning tot verlaging van de schuld. De opgetekende overschrijding werd bovendien volledig gefinancierd met reserves die in de loop van de voorgaande jaren werden opgebouwd en waarvan de Afdeling de aanwending steeds heeft toegestaan, waardoor mag gesteld worden dat de door de Afdeling aanbevolen saldi werden gerespecteerd.

De Afdeling erkent de belangrijke inspanning die de Franse Gemeenschapscommissie in de afgelopen jaren en in het bijzonder in 1996 heeft geleverd om haar schuldpositie te verbeteren. Dergelijke aanpak leidt op termijn tot ruimere groeimogelijkheden voor de overige uitgaven.

Uit de begroting 1997 blijkt dat de Franse Gemeenschapscommissie erin geslaagd is haar begroting in evenwicht te brengen.

Het door haar opgestelde meerjarenplan geeft aan op welke wijze deze Commissie er kan in slagen dat evenwicht tijdens de komende jaren te vrijwaren. Daartoe zal het evenwel noodzakelijk zijn, zoals dat plan het aangeeft, om maatregelen te nemen die het moeten toelaten de vooropgestelde groeionormen te realiseren.

De Afdeling is bezorgd over de beperkte informatie die zij met betrekking tot de uitvoering van de begroting in de loop van het jaar ontvangt. Zij vraagt aan de Franse Gemeenschapscommissie om bovendien tijdens het komende jaar aandacht te besteden aan de op puntstelling van de economische en functionele hergroepering. Daarnaast zou een regelmatige terbeschikkingstelling van kas- en ordonnanceringsgegevens, evenals de publicatie hiervan in het Belgisch Staatsblad, zeker gewenst zijn.

BIJLAGEN

BIJLAGE II.1. : EVOLUTIE VAN DE TOTALE ONTVANGSTEN 1995-1996.
miljoenen BEF

	1995 Verwezenlijking	1996			1995/1996 % variatie	
		Oorspronkelijke raming	Begrotings- controle	Vermoedelijke ontvangsten		Verwezenlijking
LOPENDE FISCALE ONTVANGSTEN						
Verkeersbelasting	32545,5	37800,0	33830,0	34550,0	35813,7	10,0%
Belasting op de inverkeerstelling	7428,8	7650,0	7230,0	7570,0	7870,6	5,9%
Eurovignet	3405,1	4100,0	4100,0	3690,0	3495,9	2,7%
Compenserende heffing inzake accijnzen		7900,0	6400,0	6000,0	6666,9	
Belasting op spelen en weddenschappen	2194,4	2400,0	2030,0	2250,0	2220,3	1,2%
en automatische ontspanningstoestellen	1217,2	1320,0	1410,0	1750,0	1614,9	32,7%
Onroerende voorheffing	5178,1	4850,0	5130,0	5130,0	4818,8	-6,9%
Roerende voorheffing	116591,9	119600,0	118400,0	110200,0	101663,4	-12,8%
w.o. : R.V. dividenden	36466,6	38400,0	38400,0	37000,0	37492,1	2,8%
: R.V. andere	81199,5	82300,0	81000,0	73800,0	64489,5	-20,6%
: Kohieren	-1074,2	-1100,0	-1000,0	-600,0	-318,2	-70,4%
Voorafbetalingen	259831,1	254200,0	264500,0	271600,0	271589,9	4,5%
Kohieren	-18361,0	-28100,0	-15800,0	-22000,0	-25810,8	40,6%
w.o. : Kohieren vennootschappen	-939,2	-1300,0	3300,0	4000,0	1781,8	-289,7%
: Kohieren natuurlijke personen	-21412,0	-29300,0	-22600,0	-30100,0	-30199,2	41,0%
: Kohieren B.N.V.	3990,2	2500,0	3500,0	4100,0	2606,6	-34,7%
Bedrijfsvoorheffing	870623,6	944800,0	922300,0	907300,0	905985,6	4,1%
w.o. : Bronheffing	868780,5	940800,0	918300,0	902300,0	902230,2	3,9%
: Kohieren	1843,1	4000,0	4000,0	5000,0	3755,4	103,8%
Andere	915,7	1150,0	1110,0	1050,0	972,9	6,2%
<i>Totaal Directe Belastingen</i>	<i>1281570,4</i>	<i>1357670,0</i>	<i>1350640,0</i>	<i>1329090,0</i>	<i>1316902,1</i>	<i>2,8%</i>
Douane	40030,7	39000,0	41000,0	41000,0	39404,5	-1,6%
Accijnzen en diversen	194613,5	203400,0	204650,0	203275,0	204024,3	4,8%
<i>Totaal Douane en Accijnzen</i>	<i>234644,2</i>	<i>242400,0</i>	<i>245650,0</i>	<i>244275,0</i>	<i>243428,8</i>	<i>3,7%</i>
B.T.W.	589291,9	635200,0	626500,0	618750,0	614297,3	4,2%
Registratierechten en diversen	66785,9	69900,0	69850,0	74870,0	75430,8	12,9%
<i>Totaal B.T.W. en Registratie</i>	<i>656077,8</i>	<i>705100,0</i>	<i>696350,0</i>	<i>693620,0</i>	<i>689728,1</i>	<i>5,1%</i>
<i>Totaal lopende fiscale ontvangsten</i>	<i>2172292,4</i>	<i>2305170,0</i>	<i>2292640,0</i>	<i>2266985,0</i>	<i>2250059,0</i>	<i>3,6%</i>
LOPENDE NIET-FISCALE ONTVANGSTEN						
Financiën	56268,1	61295,1	66883,1	69908,5	77548,6	37,8%
Andere	60028,3	58815,6	64166,9	61858,6	52162,0	-13,1%
<i>Totaal lopende niet-fiscale ontvangsten</i>	<i>116296,4</i>	<i>120110,7</i>	<i>131050,0</i>	<i>131767,1</i>	<i>129710,6</i>	<i>11,5%</i>
LOPENDE ONTVANGSTEN	2288588,8	2425280,7	2423690,0	2398752,1	2379769,6	4,0%
KAPITAALONTVANGSTEN						
FISCALE	25619,6	26200,0	26200,0	25870,0	29323,4	14,5%
NIET-FISCALE	71427,2	29431,5	19979,2	23342,3	21438,0	-70,0%
KAPITAALONTVANGSTEN	97046,8	55631,5	46179,2	49212,3	50761,4	-47,7%
TOTAAL	2385635,6	2480912,2	2469869,2	2447964,4	2430531,0	1,9%

BRON : Algemene Toelichting 1997.

Conjunctuurnota Ministerie van Financiën : Studie- en Documentatiedienst.

BIJLAGE II.2. : EVOLUTIE VAN DE RIJKSMIDDELENONTVANGSTEN 1995 - 1996.

miljoenen BEF

	1995	1996			1995/1996 % variatie	
	Verwezenlijking	Oorspronkelijke raming	Begrotings- controle	Vermoedelijke ontvangsten		
LOPENDE FISCALE ONTVANGSTEN						
Verkeersbelasting	32545,5	37800,0	33830,0	34550,0	35813,7	10,0%
Belasting op de inverkeerstelling	7428,8	7650,0	7230,0	7570,0	7870,6	5,9%
Eurovignet	3405,1	4100,0	4100,0	3690,0	3495,9	2,7%
Compenserende heffing inzake accijnzen		7900,0	6400,0	6000,0	6666,9	
Belasting op spelen en weddenschappen en automatische ontspanningstoestellen						
Onroerende voorheffing						
Roerende voorheffing	116591,9	119600,0	118400,0	110200,0	101663,4	-12,8%
w.o. : R.V. dividenden	36466,6	38400,0	38400,0	37000,0	37492,1	2,8%
: R.V. andere	81199,5	82300,0	81000,0	73800,0	64489,5	-20,6%
: Kohieren	-1074,2	-1100,0	-1000,0	-600,0	-318,2	-70,4%
Voorafbetalingen	259831,1	254200,0	264500,0	271600,0	271589,9	4,5%
Kohieren	-18361,0	-28100,0	-15800,0	-22000,0	-25810,8	40,6%
w.o. : Kohieren vennootschappen	-939,2	-1300,0	3300,0	4000,0	1781,8	-289,7%
: Kohieren natuurlijke personen	-21412,0	-29300,0	-22600,0	-30100,0	-30199,2	41,0%
: Kohieren B.N.V.	3990,2	2500,0	3500,0	4100,0	2606,6	-34,7%
Bedrijfsvoorheffing	437862,0	488577,1	467279,9	452279,9	450965,5	3,0%
w.o. : Bronheffing	436018,9	484577,1	463279,9	447279,9	447210,1	2,6%
: Kohieren	1843,1	4000,0	4000,0	5000,0	3755,4	103,8%
Andere	915,7	1150,0	1110,0	1050,0	972,9	6,2%
<i>Totaal Directe Belastingen</i>	<i>840219,1</i>	<i>892877,1</i>	<i>887049,9</i>	<i>864939,9</i>	<i>853228,0</i>	<i>1,5%</i>
Douane						
Accijnzen en diversen	194007,9	202830,0	204080,0	202705,0	203430,1	4,9%
<i>Totaal Douane en Accijnzen</i>	<i>194007,9</i>	<i>202830,0</i>	<i>204080,0</i>	<i>202705,0</i>	<i>203430,1</i>	<i>4,9%</i>
B.T.W.	132358,4	163627,0	150400,9	143386,6	140391,5	6,1%
Registratierechten en diversen	49099,6	52400,0	52350,0	55449,0	56113,5	14,3%
<i>Totaal B.T.W. en Registratie</i>	<i>181458,0</i>	<i>216027,0</i>	<i>202750,9</i>	<i>198835,6</i>	<i>196505,0</i>	<i>8,3%</i>
<i>Totaal lopende fiscale ontvangsten</i>	<i>1215685,0</i>	<i>1311734,1</i>	<i>1293880,8</i>	<i>1266480,5</i>	<i>1253163,1</i>	<i>3,1%</i>
LOPENDE NIET-FISCALE ONTVANGSTEN						
Financiën	56268,1	61295,1	66883,1	69908,5	77548,6	37,8%
Andere	60028,3	58815,6	64166,9	61858,6	52162,0	-13,1%
<i>Totaal lopende niet-fiscale ontvangsten</i>	<i>116296,4</i>	<i>120110,7</i>	<i>131050,0</i>	<i>131767,1</i>	<i>129710,6</i>	<i>11,5%</i>
LOPENDE ONTVANGSTEN	1331981,4	1431844,8	1424930,8	1398247,6	1382873,7	3,8%
KAPITAALONTVANGSTEN						
FISCALE						
NIET-FISCALE	71427,2	29431,5	19979,2	23342,3	21438,0	-70,0%
KAPITAALONTVANGSTEN	71427,2	29431,5	19979,2	23342,3	21438,0	-70,0%
TOTAAL	1403408,6	1461276,3	1444910,0	1421589,9	1404311,7	0,1%

BRON : Algemene Toelichting 1997.

Conjunctuurnota Ministerie van Financiën : Studie- en Documentatiedienst.

BIJLAGE II.3. : UITVOERING VAN DE BEGROTING 1996 : STAAT.
miljoenen BEF

	1995 realisaties (1)	Vorming kredieten beschikbaar voor het jaar 1996										% variatie 1996/1995 (12) = (11)/(1)
		Kredieten eigen aan het jaar 1996					Gewone transporten (7)	Beschikbaar voor het jaar (8) = (6)+(7)	Ordonnanceringen op :			
		initieel (2)	lopende bijkred. (3)	transfers bij K.B. (4)	kredieten vorige j. (5)	Totaal (6) = (2 tot 5)			kredieten 1996 (9)	transporten (10)	beschikbaar (11) = (9)+(10)	
01 Dotaties	12096,7	11769,1	-89,8			11679,3		11679,3	11647,0	0,0	11647,0	-3,7%
11 Eerste Minister	21535,8	21089,9	-269,2		9,1	20829,8	629,7	21459,5	20001,6	555,4	20557,0	-4,5%
12 Justitie	33049,9	35311,4	-811,6	3,1	151,8	34654,7	2644,5	37299,2	30961,9	2634,4	33596,3	1,7%
13 Binnenlandse Zaken	11070,6	12118,7	-138,9	5,8	51,4	12037,0	2132,6	14169,6	10034,6	1968,6	12003,2	8,4%
14 Buitenlandse Zaken	10746,6	11378,2	-627,5	6,0	141,4	10898,1	2982,8	13880,9	8187,8	2115,6	10303,4	-4,1%
15 Ontwikkelingssamenwerking	17117,1	20824,8	-5,1		0,7	20820,4	2227,7	23048,1	15140,6	1684,4	16825,0	-1,7%
16 Landsverdediging	94156,4	97155,1	-909,8	0,3	315,0	96560,6	12886,2	109446,8	82794,3	11818,7	94612,9	0,5%
17 Rijkswacht	27327,3	27579,7	-170,1		11,4	27421,0	659,5	28080,5	26641,5	631,1	27272,6	-0,2%
18 Financiën	56040,1	55155,0	-766,6	4,9	38,7	54432,0	3734,9	58166,9	49204,0	3390,4	52594,4	-6,1%
19 Ambtenarenzaken	414,5	1197,0	132,1	-21,6		1307,5	155,0	1462,5	16000,2	86,2	16086,4	3780,9%
20 Regie der Gebouwen		15167,6	-186,5	1,1		14982,2		14982,2				
21 Pensioenen	232815,8	239838,5	-3780,4		18,1	236076,2	154,3	236230,5	234910,2	401,6	235311,8	1,1%
23 Tewerkstelling en Arbeid	24494,9	28156,7	-2130,3	9,3	7,0	26042,7	3351,7	29394,4	22240,6	3295,1	25535,7	4,2%
26 Sociale Zaken, Volksgezondheid	304872,7	315322,1	1057,2	4,8	40,0	316424,1	5683,4	322107,5	308746,9	5389,1	314135,9	3,0%
31 Middenstand en Landbouw	17644,4	17475,5	1090,1	1,6	0,1	18567,3	863,6	19430,9	17231,3	644,0	17875,3	1,3%
32 Economische Zaken	10131,9	9936,8	-198,3	1,1	12,9	9752,5	985,3	10737,8	9232,0	30,6	9262,6	-8,6%
33 Verkeerswezen & Infrastructuur	100004,5	89610,3	3147,5	0,8	28,9	92787,5	4178,2	96965,7	103996,5	4019,7	108016,2	8,0%
34 P.T.T.	14800,0	12800,0	570,0			13370,0		13370,0				
59 Provisie Ambtenarenzaken		1398,0	-142,4			1255,6		1255,6				
66 PHARE		31,0	-13,8	-17,2								
<i>Subtotaal</i>	<i>988319,2</i>	<i>1023315,4</i>	<i>-4243,4</i>		<i>826,5</i>	<i>1019898,5</i>	<i>43269,4</i>	<i>1063167,9</i>	<i>966970,8</i>	<i>38664,8</i>	<i>1005635,6</i>	<i>1,8%</i>
51 Rijksschuld	607242,5	655402,7	-7073,7		145,9	648474,9	1477,0	649951,9	642359,8	1467,0	643826,8	6,0%
52 Financiering Europese Unie	18484,7	40109,0	-6651,1			33457,9		33457,9	29783,4		29783,4	61,1%
ALGEMEEN TOTAAL	1614046,4	1718827,1	-17968,2		972,4	1701831,3	44746,4	1746577,7	1639114,1	40131,8	1679245,9	4,0%

BRON : Administratie van de Begroting en van de Controle op de Uitgaven.

BIJLAGE II.4 : EVOLUTIE VAN DE TOTALE ONTVANGSTEN 1996-1997.

miljoenen BEF

	1996	1997		1996/1997
	Verwezenlijking	Oorspronkelijke raming	Begrotingscontrole	% variatie
LOPENDE FISCALE ONTVANGSTEN				
Verkeersbelasting	35813,7	38000,0	38600,0	7,8%
Belasting op de inverkeerstelling	7870,6	7700,0	7700,0	-2,2%
Eurovignet	3495,9	4000,0	4000,0	14,4%
Compenserende heffing inzake accijnzen	6666,9	6400,0	6400,0	-4,0%
Belasting op spelen en weddenschappen en automatische ontspanningstoestellen	2220,3	2200,0	2200,0	-0,9%
Onroerende voorheffing	1614,9	1400,0	1400,0	-13,3%
Roerende voorheffing	4818,8	5200,0	5070,0	5,2%
Roerende voorheffing	101663,4	104700,0	98300,0	-3,3%
w.o. : R.V. dividenden	37492,1	37800,0	37500,0	0,0%
: R.V. andere	64489,5	67500,0	61400,0	-4,8%
: Kohieren	-318,2	-600,0	-600,0	88,6%
Voorafbetalingen	271589,9	285000,0	279000,0	2,7%
Kohieren	-25810,8	-16950,0	-16100,0	-37,6%
w.o. : Kohieren vennootschappen	1781,8	5000,0	4100,0	130,1%
: Kohieren natuurlijke personen	-30199,2	-26050,0	-23300,0	-22,8%
: Kohieren B.N.V.	2606,6	4100,0	3100,0	18,9%
Bedrijfsvoorheffing	905985,6	967400,0	962900,0	6,3%
w.o. : Bronheffing	902230,2	962900,0	959000,0	6,3%
: Kohieren	3755,4	4500,0	3900,0	3,9%
Andere	972,9	1150,0	1080,0	11,0%
<i>Totaal Directe Belastingen</i>	<i>1316902,1</i>	<i>1406200,0</i>	<i>1390550,0</i>	<i>5,6%</i>
Douane	39404,5	42500,0	42500,0	7,9%
Accijnzen en diversen	204024,3	215400,0	221950,0	8,8%
<i>Totaal Douane en Accijnzen</i>	<i>243428,8</i>	<i>257900,0</i>	<i>264450,0</i>	<i>8,6%</i>
B.T.W.	614297,3	640300,0	636500,0	3,6%
Registratierechten en diversen	75430,8	79800,0	80300,0	6,5%
<i>Totaal B.T.W. en Registratie</i>	<i>689728,1</i>	<i>720100,0</i>	<i>716800,0</i>	<i>3,9%</i>
<i>Totaal lopende fiscale ontvangsten</i>	<i>2250059,0</i>	<i>2384200,0</i>	<i>2371800,0</i>	<i>5,4%</i>
LOPENDE NIET-FISCALE ONTVANGSTEN				
Financiën	77548,6	48342,7	45502,2	-41,3%
Andere	52162,0	64432,6	66702,2	27,9%
<i>Totaal lopende niet-fiscale ontvangsten</i>	<i>129710,6</i>	<i>112775,3</i>	<i>112204,4</i>	<i>-13,5%</i>
LOPENDE ONTVANGSTEN	2379769,6	2496975,3	2484004,4	4,4%
KAPITAALONTVANGSTEN				
FISCALE	29323,4	26000,0	27000,0	-7,9%
NIET-FISCALE	21438,0	29189,3	27700,0	29,2%
KAPITAALONTVANGSTEN	50761,4	55189,3	54700,0	7,8%
TOTAAL	2430531,0	2552164,6	2538704,4	4,5%

BRON : Algemene Toelichting 1997.

Conjunctuurnota Ministerie van Financiën : Studie- en Documentatiedienst.

BIJLAGE II.5. : EVOLUTIE VAN DE MACRO-ECONOMISCHE GROOTHEDEN IN 1996 EN 1997.

Economisch budget van	1996								1997			
	Initieel juli 1995		Aangepast februari 1996		Vermoedelijk juli 1996		Voorl. real. februari 1996		Initieel juli 1996		Aangepast februari 1997	
	miljard	% var. t.o.v. vorig jaar	miljard	% var. t.o.v. vorig jaar	miljard	% var. t.o.v. vorig jaar	miljard	% var. t.o.v. vorig jaar	miljard	% var. t.o.v. vorig jaar	miljard	% var. t.o.v. vorig jaar
Particulier verbruik	5061.1	3,6%	5053,6	3,6%	5098,2	3,1%	5119,3	3,5%	5296,6	3,9%	5277,4	3,1%
Overheidsverbruik	1226,6	3,4%	1202,9	2,0%	1194,5	1,9%	1203,5	2,6%	1233,5	3,3%	1247,3	3,6%
Bruto kapitaalvorming	1559,1	8,6%	1481,0	6,5%	1461,7	4,7%	1453,8	4,2%	1556,7	6,5%	1545,0	6,3%
- bedrijfsinvesteringen	999,6	11,9%	947,3	9,2%	910,3	5,8%	906,6	5,3%	971,7	6,7%	969,0	6,9%
- overheidsinvesteringen	132,7	7,0%	107,7	-0,4%	104,1	-0,6%	108,2	3,3%	120,1	15,4%	121,1	11,9%
- woongebouwen	426,8	2,1%	426,0	2,7%	447,3	4,0%	439,0	2,0%	464,9	3,9%	454,9	3,6%
Voorraadverandering	33,7	71,1%	22,5	-	14,5	-57,1%	18,7	-44,7%	15,4	6,2%	20,2	8,0%
Nationale finale bestedingen	7880,5	4,7%	7760,0	3,9%	7768,9	2,9%	7795,3	3,3%	8102,2	4,3%	8089,9	3,8%
Uitvoer	6120,0	7,2%	6285,4	6,5%	6106,5	5,9%	6133,9	6,4%	6525,2	6,9%	6686,1	9,0%
Invoer	5683,3	7,4%	5820,3	6,8%	5718,7	6,4%	5733,4	6,6%	6117,6	7,0%	6257,6	9,1%
Bruto binnenlands produkt	8317,2	4,7%	8225,1	3,9%	8156,7	2,8%	8195,8	3,3%	8509,8	4,3%	8518,4	3,9%
Bruto nationaal produkt	8355,1	4,7%	8272,1	3,9%	8234,0	3,1%	8258,8	3,4%	8563,3	4,0%	8584,5	3,9%

Bron: Economische begroting - Economische vooruitzichten; Instituut voor de Nationale Rekeningen, Federaal Planbureau

Commentaar:

In de bovenstaande tabel werden de absolute cijfers op het ogenblik van de raming weergegeven. De variaties werden bepaald tegenover de respectieve waarde van de bedoelde grootheid voor het voorgaande jaar op het tijdstip van de raming dat is aangegeven boven de tabel.

In het bijzonder wordt de aandacht gevestigd op de evolutie van de overheidsinvesteringen. De evoluties die voor deze post gegeven worden zijn vertekend door de verrekening van de verkoop van de onroerende goederen door de verschillende overheidsgeledingen. Deze verkopen liggen in 1997 beduidend lager dan in het voorgaande jaar (ongeveer 5 miljard BEF). Bovendien werd in de investeringen van de Gemeenschappen en de Gewesten in 1997 een sterke stijging vastgesteld tegenover het voorgaande jaar (ongeveer 6 miljard BEF).

BIJLAGE II.6. : EVOLUTIE VAN DE RIJKSMIDDELENONTVANGSTEN 1996 - 1997.
miljoenen BEF

	1996	1997		1996/1997
	Verwezenlijking	Oorspronkelijke raming	Begrotingscontrole	% variatie
LOPENDE FISCALE ONTVANGSTEN				
Verkeersbelasting	35813,7	38000,0	38600,0	7,8%
Belasting op de inverkeerstelling	7870,6	7700,0	7700,0	-2,2%
Eurovignet	3495,9	4000,0	4000,0	14,4%
Compenserende heffing inzake accijnzen	6666,9	6400,0	6400,0	-4,0%
Belasting op spelen en weddenschappen en automatische ontspanningstoestellen				
Onroerende voorheffing				
Roerende voorheffing	101663,4	104700,0	98300,0	-3,3%
w.o. : R.V. dividenden	37492,1	37800,0	37500,0	0,0%
: R.V. andere	64489,5	67500,0	61400,0	-4,8%
: Kohieren	-318,2	-600,0	-600,0	88,6%
Voorafbetalingen	271589,9	285000,0	277500,0	2,2%
Kohieren	-25810,8	-16950,0	-16100,0	-37,6%
w.o. : Kohieren vennootschappen	1781,8	5000,0	4100,0	130,1%
: Kohieren natuurlijke personen	-30199,2	-26050,0	-23300,0	-22,8%
: Kohieren B.N.V.	2606,6	4100,0	3100,0	18,9%
Bedrijfsvoorheffing	450965,5	494653,3	488376,9	8,3%
w.o. : Bronheffing	447210,1	490153,3	484476,9	8,3%
: Kohieren	3755,4	4500,0	3900,0	3,9%
Andere	972,9	1150,0	1080,0	11,0%
<i>Totaal Directe Belastingen</i>	<i>853228,0</i>	<i>924653,3</i>	<i>905856,9</i>	<i>6,2%</i>
Douane				
Accijnzen en diversen	203430,1	214810,0	221370,0	8,8%
<i>Totaal Douane en Accijnzen</i>	<i>203430,1</i>	<i>214810,0</i>	<i>221370,0</i>	<i>8,8%</i>
B.T.W.	140391,5	126110,1	117018,4	-16,6%
Registratierechten en diversen	56113,5	59407,9	60607,0	8,0%
Totaal B.T.W. en Registratie	196505,0	185518,0	177625,4	-9,6%
<i>Totaal lopende fiscale ontvangsten</i>	<i>1253163,1</i>	<i>1324981,3</i>	<i>1304852,3</i>	<i>4,1%</i>
LOPENDE NIET-FISCALE ONTVANGSTEN				
Financiën	77548,6	48342,7	45502,2	-41,3%
Andere	52162,0	64432,6	66702,2	27,9%
<i>Totaal lopende niet-fiscale ontvangsten</i>	<i>129710,6</i>	<i>112775,3</i>	<i>112204,4</i>	<i>-13,5%</i>
LOPENDE ONTVANGSTEN	1382873,7	1437756,6	1417056,7	2,5%
KAPITAALONTVANGSTEN				
FISCALE				
NIET-FISCALE	21438,0	29189,3	27700,0	29,2%
KAPITAALONTVANGSTEN	21438,0	29189,3	27700,0	29,2%
TOTAAL	1404311,7	1466945,9	1444756,7	2,9%

BRON : Algemene Toelichting 1997.

Conjunctuurmota Ministerie van Financiën : Studie- en Documentatiedienst.

BIJLAGE II.7. : DE UITGAVENBEGROTING 1997 - NA BEGROTINGSCONTROLE.
miljoenen BEF

	1996	1997		% variatie
	aangepast	initieel	aangepast	1997a/1996a
	(1)	(2)	(3)	(4)
01 Dotaties	11679,3	12122,4	12143,0	4,0%
11 Eerste Minister	20819,7	22586,5	22153,5	6,4%
12 Justitie	34499,8	37081,3	37142,6	7,7%
13 Binnenlandse Zaken	11979,8	12441,0	12445,6	3,9%
14 Buitenlandse Zaken	10897,4	10791,3	10883,9	-0,1%
15 Ontwikkelingssamenwerking	20819,7	21757,5	21602,7	3,8%
16 Landsverdediging	96245,3	97884,4	96963,2	0,7%
17 Rijkswacht	27409,6	28848,4	28955,8	5,6%
18 Financiën	55388,4	53359,9	52222,1	-5,7%
19 Ambtenarenzaken	16300,0	18292,3	17955,2	10,2%
20 Regie der Gebouwen				
21 Pensioenen	236058,1	224124,6	222360,3	-5,8%
23 Tewerkstelling en Arbeid	26026,4	21246,4	22389,9	-14,0%
26 Sociale Zaken, Volksgezondheid	316379,3	302493,8	301788,5	-4,6%
31 Middenstand en Landbouw	17258,9	49181,4	49261,1	185,4%
32 Economische Zaken	9738,5	11418,7	11502,0	18,1%
33 Verkeerswezen & Infrastructuur	106127,8	94504,6	93828,9	-11,6%
34 P.T.T.				
59 Provisie Ambtenarenzaken	1398,0	2551,9	2551,4	82,5%
66 PHARE				
70 Personeel ex-R.M.T.		800,0	650,0	
92 Kredieten vorige jaren	683,1		761,0	11,4%
93 Index provisie en diversen	-969,0	-918,6	0,0	
<i>Subtotaal</i>	<i>1018740,1</i>	<i>1020567,8</i>	<i>1017560,7</i>	<i>-0,1%</i>
51 Rijksschuld	649951,9	659067,7	650067,7	0,0%
52 Financiering Europese Unie	33457,9	43278,5	35473,2	6,0%
ALGEMEEN TOTAAL	1702149,9	1722914,0	1703101,6	0,1%

BRON : Administratie van de Begroting en van de Controle op de Uitgaven.

BIJLAGE II.8. : EVOLUTIE VAN DE SOCIALE ZEKERHEID VOOR WERKNEMERS 1995-1997.

	1995	1996	1996	1997	1997	% variatie	
	definitieve	begrotings-	voorlopige	initieel	begrotings-	1996/1995	1997/1996
	rekening	controle	rekening		controle		
<i>miljoenen BEF</i>							
Uitkeringsinstellingen							
Uitgaven	1.335.742	1.397.239	1.417.428	1.419.753	1.431.334	6,1%	1,0%
Prestaties	1.259.767	1.300.698	1.324.196	1.336.236	1.340.068	5,1%	1,2%
Z.I.V. G.Z.	375.299	391.187	414.333	400.915	405.122	10,4%	-2,2%
Z.I.V. Uitk.	91.932	94.440	94.772	96.841	96.858	3,1%	2,2%
R.V.P.	429.656	441.147	440.889	457.167	456.653	2,6%	3,6%
R.K.W.	118.082	120.429	120.429	122.280	122.270	2,0%	1,5%
F.A.O.	5.694	5.588	5.578	5.728	5.728	-2,0%	2,7%
F.B.Z.	14.688	14.475	14.442	14.553	14.356	-1,7%	-0,6%
R.V.A. loopb.	0	0		6.192	5.826		
R.V.A. werkl.	172.190	180.774	181.098	179.589	180.404	5,2%	-0,4%
R.V.A. brugp.	52.226	52.658	52.655	52.971	52.851	0,8%	0,4%
Andere	75.975	96.541	93.232	83.517	91.266	22,7%	-2,1%
Eigen ontvangsten	109.126	122.936	122.612	100.665	101.711	12,4%	-17,0%
Bijdragen	50.535	57.746	57.753	26.546	25.351	14,3%	-56,1%
Andere	58.591	65.190	64.859	74.119	76.360	10,7%	17,7%
Lopende behoefte	1.226.616	1.274.303	1.294.816	1.319.088	1.329.623	5,6%	2,7%
Overdracht globaal beheer	1.252.613	1.261.138	1.260.899	1.293.396	1.320.443	0,7%	4,7%
Saldo uitkeringsinstellingen	25.997	-13.165	-33.917	-25.692	-9.180		
Globaal beheer							
Ontvangsten globaal beheer	1.243.148	1.283.022	1.275.920	1.322.824	1.333.532	2,6%	4,5%
Bijdragen	815.472	822.379	822.994	841.421	839.766	0,9%	2,0%
Staatstussenkomst	189.000	192.000	192.000	188.200	188.200	1,6%	-2,0%
RSZPPO				28.031	28.042		
FFE	236.765	265.971	258.208	262.691	274.991	9,1%	6,5%
loonmatiging	111.524	103.880	101.847	104.608	104.156	-8,7%	2,3%
alternatieve financiering	82.122	102.496	100.166	106.102	111.142	22,0%	11,0%
andere	43.119	59.595	56.195	51.981	59.643	30,3%	6,1%
Diverse ontvangsten	1.911	2.672	2.718	2.481	2.533	42,2%	-6,8%
Uitgaven globaal beheer	1.257.309	1.266.246	1.266.622	1.299.407	1.326.552	0,7%	4,7%
overdrachten naar sectoren	1.252.613	1.261.138	1.260.899	1.293.396	1.320.443	0,7%	4,7%
andere	4.696	5.108	5.723	6.011	6.109	21,9%	6,7%
Saldo globaal beheer	-14.161	16.776	9.298	23.417	6.980		
Globaal saldo	11.836	3.611	-24.619	-2.275	-2.200		

Bron : Vademecum - Begroting van de Sociale zekerheid - Verschillende jaargangen.

BIJLAGE II.9.

**Overlegcomité Federale Regering - Gemeenschaps- en Gewestregeringen,
van 19 juli 1994**

1. Het Overlegcomité heeft akte genomen van de aanbevelingen van de Hoge Raad van Financiën, voorgesteld in het Jaarverslag 1994 van de Afdeling "Financieringsbehoeften".
2. Inzake de Gemeenschappen en de Gewesten, werden die aanbevelingen opgesteld op basis van de methodologie die sinds verschillende jaren door de H.R.F. werd toegepast, om op lange termijn de schuldenlast van de deelgebieden te stabiliseren, en zelfs te beperken. Op basis van het Jaarverslag 1994 van de Afdeling "Financieringsbehoeften", stelt het Overlegcomité vast dat de naleving van die aanbevelingen bovendien een bijdrage van Entiteit II waarborgt aan de sanering van de Gezamenlijke Overheid, conform met de doelstellingen van het Convergentieplan.
3. De Federale Regering en de Gemeenschaps- en Gewestregeringen zullen alles in het werk stellen om de doelstellingen inzake toelaatbare tekorten te verwezenlijken die hen worden toegewezen met het oog op het Convergentieplan 1996, namelijk een netto-financieringsbehoefte van respectievelijk 2,6% (Entiteit I) en 0,4% van het BBP (Entiteit II), berekend vanuit een ESER standpunt, overeenkomstig de methodologie van het Verdrag van Maastricht.
4. **Detail van de toelaatbare saldi van de Gemeenschappen en de Gewesten (a) (b)** (vgl. tabel I.1. van het Jaarverslag van de H.R.F. - 1994).

Jaar (b)	Vlaamse Gemeenschap (c)	Franse Gemeenschap	Waalse Gewest	Brussels Hoofdstede- lijk Gewest	Totaal G&G	NBF (d) pct. van BBP
1995	-31,4	-13,2	-14,4	-4,3	-63,2	-0,6
1996	-24,3	-11,6	-13,1	-4,1	-52,9	-0,4
1997	-13,6	-9,5	-11,1	-3,6	-37,9	

- (a) *Die tabel vermeldt noch de Duitstalige Gemeenschap, noch de Cocof.*
 - *De H.R.F. beveelt het financieel evenwicht aan van de Cocof. Die norm wordt niet vermeld in de tabel hierboven, aangezien de Cocof geen lid is van het Overlegcomité*
- (b) *Voor 1994, baseert de H.R.F. zich op opnieuw berekende toelaatbare maximumtekorten van respectievelijk 36,6; 14,6; 15,7 en 4,5 miljard voor de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Voor laatstgenoemde staat het Comité echter een bijsturing toe : 6,9 miljard (in plaats van 4,5 miljard).*
- (c) *Die cijfers houden rekening met :*
 - *het eigen pad door de Vlaamse Gemeenschap zelf uitgestippeld. In termen van begrotingskredieten betekent dit respectievelijk -36,8; -30,9 en -19,0 miljard;*
 - *de verschuiving van het perspectief van de stabilisatie van het schuldpercentage van het jaar 2000 naar het jaar 2010, voorzien in de Vlaamse norm. Dit betekent een bijkomende vrijwillige bijdrage van de Vlaamse Gemeenschap tegen het jaar 2000.*
- (d) *Vanuit een ESER standpunt*

5. Bijgevolg zullen ze er met name op toezien dat de evolutie van hun primaire uitgaven verenigbaar is met de naleving van hun respectievelijke doelstelling. Hiertoe zullen het verbruikspercentage en de ordonnanceringskredieten, al naargelang de gevallen, ofwel in de lijn liggen van de trend van de laatste jaren ofwel geleidelijk teruggebracht worden tot een niveau verenigbaar met de doelstelling 1996 van het Convergenceplan. Desgevallend zullen het beheer van de kredieten en de vestigingsmachtigingen bijgevolg worden aangepast.
6. In het kader van de opstelling van de begroting 1995, zal de Federale Regering erop toezien dat de netto-financieringsbehoeften van de Federale Overheid overeenstemt met de doelstellingen uit het Convergenceplan vermeld in het verslag van de H.R.F., hetzij respectievelijk 4,5%, 3,6% en 2,8% voor de jaren 1994 tot 1995. Zij zal er bovendien op toezien dat het herstel van het financieel evenwicht van de Sociale Zekerheid dat in hetzelfde plan bepaald wordt, geconsolideerd wordt.

Er dient aan herinnerd te worden dat door de spontane dynamiek van de Belgische overheidsfinanciën, de netto financieringsbehoeften, in het bijzonder van de Federale Overheid, aanzienlijk zal verbeteren gedurende de komende jaren. Dit is grotendeels het gevolg van de toepassing van de nulgroei van de primaire uitgaven in reële termen en van de unitaire elasticiteitsnorm van de ontvangsten.

*
* *

Om de door de H.R.F. gebruikte methodologie te verduidelijken, zal een werkgroep, met name samengesteld uit vertegenwoordigers van het secretariaat van de H.R.F. en uit experts aangeduid door de Gemeenschappen en de Gewesten, de punten onderzoeken die onbeslist blijven.

**Uittreksel uit het Samenwerkingsakkoord van 19 juli 1996
tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap,
de Duitstalige Gemeenschap, het Waalse Gewest en het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de begrotingsdoelstellingen
voor de periode 1996-1999.**

Kwamen overeen wat volgt :

Artikel 1. De partijen bij dit akkoord hebben akte genomen van de aanbevelingen van de Hoge Raad van Financiën (HRF), voorgesteld in het Jaarverslag 1996 van de Afdeling "Financieringsbehoeften van de Overheid".

Art. 2. Inzake de Gemeenschappen en de Gewesten, werden die aanbevelingen uitgewerkt op basis van de methodologie die sinds verschillende jaren door de HRF werd toegepast, om op lange termijn de schuldratio van de deelgebieden te stabiliseren. Op basis van het Jaarverslag 1996 van de Afdeling "Financieringsbehoeften van de Overheid", stellen de partijen bij dit akkoord vast dat de vermindering van de netto financieringsbehoefte (NFB) van Entiteit II de bijdrage van die Entiteit tot de sanering van de gezamenlijke overheid waarborgt.

Art. 3. De Gemeenschappen en de Gewesten zullen alles in het werk stellen om de doelstellingen te verwezenlijken die in het vooruitzicht van 1999 worden aanbevolen voor Entiteit II (deelgebieden en lokale overheden), doelstellingen die tot uiting komen in een netto-financieringsbehoefte (NFB) van 0,0% berekend vanuit het ESER standpunt, overeenkomstig de door het Verdrag van Maastricht in aanmerking genomen methodologie.

Art. 4. Een groep experts samengesteld uit vertegenwoordigers van de Federale Overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten zal om de zes maanden samenkomen met het oog op het bekomen van informatie omtrent de toepassing van de methodologie op de verschillende entiteiten en de implicaties daarvan.

Art. 5. De in artikel 2 aanbevolen doelstellingen worden vertaald in de volgende toelaatbare saldi :

Detail van de toelaatbare saldi van de Gemeenschappen en de Gewesten in miljarden en financieringsbehoeften (NFB) van Entiteit II in % van het BBP (a) (b) (Cf. Verslag 1996 van de Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid van de HRF).

	Vlaamse Gemeenschap	Franse Gemeenschap	Waals Gewest	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Totaal Gemeenschappen en Gewesten	NFB % van het BBP Gem. en Gew (c)	NFB % van het BBP lokale overheden	NFB % van het BBP Entiteit II (c)
1996	-25,2	-11,7	-13,2	-4,5	-54,5	-0,6%	0,1%	-0,5%
1997	-13,2	-9,6	-11,0	-4,3	-38,1	-0,4%	0,0%	-0,4%
1998	-0,9	-8,2	-8,6	-4,3	-22,1	-0,2%	0,0%	-0,2%
1999	13,5	-5,7	-6,0	-2,6	-0,8	0,0%	0,0%	0,0%

- (a) *Die tabel vermeldt niet de Duitstalige Gemeenschap, de FGC en de GGC, waarvoor de HRF het budgettair evenwicht aanbeveelt.*
- (b) *Overeenkomstig de methodologie die openbaar werd gemaakt door de Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid (nota "Aantekeningen m.b.t. de methodologie die de Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid van de Hoge Raad van Financiën hanteert bij het bepalen van de maximaal toelaatbare tekorten van de Gemeenschappen en de Gewesten").*
- (c) *Vanuit het ESER standpunt.*

Art. 6. Bijgevolg zullen de Regeringen met name erop toezien dat de evolutie van hun primaire uitgaven verenigbaar is met de naleving van hun respectievelijke doelstelling. Hiertoe zal het verbruikspercentage van de ordonnanceringskredieten, al naargelang het geval, ofwel in de lijn liggen van de trend van de laatste jaren ofwel geleidelijk teruggebracht worden tot een niveau verenigbaar met de doelstelling 1999 van de HRF. Desgevallend zal het beheer van vastleggingskredieten en -machtigingen bijgevolg worden aangepast.

Art. 7. De partijen bij dit akkoord verzoeken de Franse Gemeenschapscommissie (FGC) en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) zich ertoe te verbinden alles in het werk te stellen om het budgettair evenwicht dat hen door de HRF wordt aanbevolen, na te leven.

Art. 8. De doelstelling voor eind 1997 van de gezamenlijke overheid bestaat erin globaal te komen tot een schuldratio die 10% van het BBP lager is dan die van eind '93.

Daartoe, en naast het respecteren van de toelaatbare saldi bedoeld in de punten 3 en 5 hiervoor :

- zullen de Gewesten, toezichthoudende autoriteiten van de lokale overheden, de gemeenten aansporen om, in 1997, bij voorrang elke buitengewone opbrengst afkomstig van de verkoop van financiële activa, zoals aandelen of deelnemingen in ondernemingen, aan te wenden voor de vermindering van hun schuld;
- verbinden de partijen bij dit akkoord er zich ook toe het beheer van hun thesauriën te optimaliseren.

Gedaan te Brussel, op 19 juli 1996, in 7 originele exemplaren in het Frans, het Nederlands en Duits.

BIJLAGE II.11. : BEGROTINGEN VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN 1989-1997 (a)
(niet-geconsolideerd)

miljoenen BEF

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
	aangepast	aangepast	aangepast	aangepast	aangepast	aangepast	aangepast	aangepast	initieel
VLAAMSE GEMEENSCHAP									(c)
Ontvangsten	342466,3	351346,7	391299,8	407425,1	435626,7	462604,8	491093,3	508428,2	549885,6
% variatie		2,6%	11,4%	4,1%	6,9%	6,2%	6,2%	3,5%	8,2%
Uitgaven	363208,8	380185,9	422953,9	441265,2	482519,7	504127,1	521578,2	536026,9	560572,8
% variatie		4,7%	11,2%	4,3%	9,3%	4,5%	3,5%	2,8%	4,6%
Saldo	-20742,5	-28839,2	-31654,1	-33840,1	-46893,0	-41522,3	-30484,9	-27598,7	-10687,2
FRANSE GEMEENSCHAP									
Ontvangsten	171460,8	173445,3	183087,3	191596,5	209553,1	214934,4	225533,9	224099,2	231113,2
% variatie		1,2%	5,6%	4,6%	9,4%	2,6%	4,9%	-0,6%	3,1%
Uitgaven	183743,9	182321,2	191678,8	198803,4	217464,1	222793,4	233312,8	230876,4	238011,8
% variatie		-0,8%	5,1%	3,7%	9,4%	2,5%	4,7%	-1,0%	3,1%
Saldo	-12283,1	-8875,9	-8591,5	-7206,9	-7911,0	-7859,0	-7778,9	-6777,2	-6898,6
WAALSE GEWEST									
Ontvangsten	89554,7	85219,8	95829,6	101637,9	114344,0	135443,3	149743,9	156992,3	158945,8
% variatie		-4,8%	12,4%	6,1%	12,5%	18,5%	10,6%	4,8%	1,2%
Uitgaven	97401,2	101865,8	113889,9	121541,2	131998,0	153521,8	166685,9	175631,8	173291,3
% variatie		4,6%	11,8%	6,7%	8,6%	16,3%	8,6%	5,4%	-1,3%
Saldo	-7846,5	-16646,0	-18060,3	-19903,3	-17654,0	-18078,5	-16942,0	-18639,5	-14345,5
BRUSSELS HOOFDSTEDEL. GEWEST									(c)
Ontvangsten	29843,4	29656,0	34112,3	42408,8	44960,8	41952,0	47223,6	50930,2	53150,9
% variatie		-0,6%	15,0%	24,3%	6,0%	-6,7%	12,6%	7,8%	4,4%
Uitgaven	30262,5	35835,3	44068,1	49074,7	51164,3	50399,8	55173,1	57745,4	60214,7
% variatie		18,4%	23,0%	11,4%	4,3%	-1,5%	9,5%	4,7%	4,3%
Saldo	-419,1	-6179,3	-9955,8	-6665,9	-6203,5	-8447,8	-7949,5	-6815,2	-7063,8
DUITSTALIGE GEMEENSCHAP									
Ontvangsten	2682,5	3211,6	3535,8	3402,4	3572,6	3625,6	3639,5	3674,7	3793,4
% variatie		19,7%	10,1%	-3,8%	5,0%	1,5%	0,4%	1,0%	3,2%
Uitgaven	3083,5	3110,0	3495,5	4692,7	3829,9	4399,1	4415,0	4032,2	4059,6
% variatie		0,9%	12,4%	34,2%	-18,4%	14,9%	0,4%	-8,7%	0,7%
Saldo	-401,0	101,6	40,3	-1290,3	-257,3	-773,5	-775,5	-357,5	-266,2
GEMEENSCH. GEMEENSCHAPSCOMM.									
Ontvangsten	2117,7	1570,3	982,8	1166,3	1559,0	1193,2	1933,2	1501,4	1813,9
% variatie		-25,8%	-37,4%	18,7%	33,7%	-23,5%	62,0%	-22,3%	20,8%
Uitgaven	2117,7	1570,3	982,8	1904,1	1687,8	1835,8	2092,1	1999,8	1915,3
% variatie		-25,8%	-37,4%	93,7%	-11,4%	8,8%	14,0%	-4,4%	-4,2%
Saldo	0,0	0,0	0,0	-737,8	-128,8	-642,6	-158,9	-498,4	-101,4
FRANSE GEMEENSCH. GEMEENSCHAPSCOMM.									
Ontvangsten						6037,9	7763,7	7790,7	8039,6
% variatie							28,6%	0,3%	3,2%
Uitgaven						6737,5	8167,1	8423,4	8037,8
% variatie							21,2%	3,1%	-4,6%
Saldo						-699,7	-403,4	-632,7	1,8
TOTAAL (b)									
Ontvangsten	638125,4	644449,7	708612,5	747637,0	809616,2	865791,2	926931,1	953416,7	1006742,4
% variatie		1,0%	10,0%	5,5%	8,3%	6,9%	7,1%	2,9%	5,6%
Uitgaven	679817,6	704888,5	777069,0	817281,3	888663,9	943814,5	991424,2	1014735,9	1046103,3
% variatie		3,7%	10,2%	5,2%	8,7%	6,2%	5,0%	2,4%	3,1%
Saldo	-41692,2	-60438,8	-68456,5	-69644,3	-79047,7	-78023,4	-64493,1	-61319,2	-39360,9

(a) Exclusief de aflossingen op de directe schuld.

(b) Inclusief interne transferten (ongeveer 20 miljard voor 1996-1997).

(c) Aangepaste begroting

Bron : Begrotingsdocumenten.

BIJLAGE II.12. : OVERZICHT VAN DE ORDONNANCERINGEN OP DE BEGROTINGEN VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN 1989-1996.
(niet geconsolideerd)

miljoenen BEF

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
VLAAMSE GEMEENSCHAP								
Ontvangsten	325017,5	346216,5	381297,2	398227,4	435877,5	461172,9	492417,9	509135,1
Uitgaven	333779,4	370109,3	396969,5	428033,4	458753,9	497556,8	509783,0	529294,5
Lopend	327300,3	352309,2	382649,7	411687,8	443661,0	475502,3	494236,6	514911,3
Overdrachten	6479,1	17800,1	14319,8	16345,6	15092,9	22054,5	15546,4	14383,2
Saldo	-8761,9	-23892,8	-15672,3	-29806,0	-22876,4	-36383,9	-17365,1	-20159,4
FRANSE GEMEENSCHAP								
Ontvangsten	168510,3	173407,7	174028,4	188517,9	208649,6	214952,6	220985,1	220364,3
Uitgaven	175123,6	180324,1	192589,9	197240,9	217509,0	221996,8	228067,7	224703,9
Lopend	172153,1	175290,7	187352,6	193497,8	213243,5	218117,9	225330,1	222202,1
Overdrachten	2970,5	5033,4	5237,3	3743,1	4265,4	3878,9	2737,6	2501,8
Saldo	-6613,3	-6916,4	-18561,5	-8723,0	-8859,4	-7044,3	-7082,6	-4339,6
WAALSE GEWEST								
Ontvangsten	87281,0	84111,6	91521,3	101063,3	111792,9	132752,5	141236,5	155126,1
Uitgaven	76176,7	101930,0	108565,2	113014,1	123618,6	145015,0	161098,6	162999,5
Lopend	65116,2	94178,0	105481,5	110668,3	118500,5	137265,1	151490,1	158142,1
Overdrachten	11060,6	7752,0	3083,7	2345,8	5118,1	7749,9	9608,5	4857,4
Saldo	11104,3	-17818,4	-17043,9	-11950,8	-11825,7	-12262,5	-19862,1	-7873,4
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST								
Ontvangsten	28662,1	29840,5	33304,9	35745,7	39507,1	40023,8	46483,0	51115,4
Uitgaven	24627,1	36380,0	37590,3	44341,9	50623,4	48862,9	53232,9	54701,2
Lopend	21748,5	30026,5	32519,6	39142,7	43695,8	46735,8	50731,6	52023,6
Overdrachten	2878,7	6353,6	5070,7	5199,2	6927,6	2127,1	2501,3	2677,6
Saldo	4035,0	-6539,5	-4285,4	-8596,2	-11116,3	-8839,1	-6749,9	-3585,8
DUITSTALIGE GEMEENSCHAP								
Ontvangsten	1082,5	3339,8	3138,8	3365,6	3471,6	3571,6	3670,6	3669,8
Uitgaven	1091,5	2839,9	3022,4	3639,8	4041,5	4341,2	4337,7	3948,0
Lopend	1027,6	2706,1	2971,5	3375,5	3884,0	4125,3	4183,7	3817,0
Overdrachten	63,9	133,8	50,9	264,3	157,5	216,0	154,0	130,9
Saldo	-9,1	499,9	116,4	-274,2	-569,9	-769,6	-667,1	-278,1
GEMEENSCH. GEMEENSCHAPSCOMM.								
Ontvangsten	0,0	1569,0	2114,0	1170,8	1401,0	1124,8	1514,2	2154,6
Uitgaven	0,0	1482,1	899,5	883,6	1168,4	1652,8	1873,4	1914,0
Lopend		1479,3	879,2	811,5	1078,1	1401,4	1640,4	1429,2
Overdrachten		2,9	20,3	72,1	90,2	251,4	233,0	484,8
Saldo	0,0	86,9	1214,5	287,1	232,6	-528,0	-359,2	240,7
FRANSE GEMEENSCH. GEMEENSCHAPSCOMM.								
Ontvangsten	-	-	-	-	-	5700,6	7438,2	7869,5
Uitgaven	-	-	-	-	-	3668,6	6731,4	9508,5
Lopend	-	-	-	-	-	3668,6	5134,3	6814,9
Overdrachten	-	-	-	-	-	0,0	1597,1	2693,7
Saldo						2032,0	706,8	-1639,0
TOTAAL (b)								
Ontvangsten	610553,3	638485,1	685404,6	728090,7	800699,7	859298,8	913745,5	949434,9
Uitgaven	610798,3	692931,6	739636,8	787153,7	855714,8	923094,2	965124,7	987069,5
Lopend	587345,6	655989,7	711854,1	759183,6	827103,0	890812,2	932746,8	959340,2
Overdrachten	23452,8	37075,8	27782,7	27970,1	26851,3	36652,0	32377,9	27729,4
Saldo	-245,0	-54446,5	-54232,2	-59063,0	-55015,1	-63795,4	-51379,2	-37634,6

(a) Niet-gesplitste + ordonnancerings- + variabele kredieten. Exclusief aflossingen op directe schuld.

(b) Inclusief interne transferten (ongeveer 20 miljard voor 1996-1997).

Bron : 1991-1995 Rekenhof, 1996 Algemene Gegevensbank en/of Thesaurietoestand.

BIJLAGE II.13. : EVOLUTIE VAN HET NETTO TE FINANCIEREN SALDO OP KASBASIS VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN : 1989-1996.

(niet-geconsolideerd)

miljoenen BEF

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
VLAAMSE GEMEENSCHAP								
- Ontvangsten	348259	354733	389967	417827	450885	486593	506460	526215
- Uitgaven	308578	376160	403004	445388	482781	506845	529268	550383
- Begrotingsaldo					-31896	-20252	-22808	-24168
- Andere verrichtingen								
- N F S	39681	-21427	-13037	-27561	-31896	-20252	-22808	-24168
FRANSE GEMEENSCHAP								
- Ontvangsten	175204	175786	186718	193747	213672	217078	219307	220339
- Uitgaven	169509	184565	201700	202928	218297	228083	227492	226342
- Begrotingsaldo					-4625	-11005	-8185	-6003
- Andere verrichtingen								
- N F S	5695	-8779	-14982	-9181	-4625	-11005	-8185	-6003
WAALSE GEWEST								
- Ontvangsten	86669	81014	103144	102614	113139	135327	143204	158505
- Uitgaven	68935	105490	106053	117194	122822	141930	163039	169437
- Begrotingsaldo					-9683	-6603	-19835	-10932
- Andere verrichtingen						1479	3333	-6497
- N F S	17734	-24476	-2909	-14580	-9683	-5124	-16502	-17429
BRUSSELS HOOFDSTEDEL. GEWEST								
- Ontvangsten (a)	-	57969	36629	35746	39454	40032	46483	51122
- Uitgaven	17868	31359	41707	46112	45440	52328	53299	56466
- Begrotingsaldo					-5986	-12296	-6816	-5344
- Andere verrichtingen					53	-395	543	289
- N F S	-17868	26610	-5078	-10366	-5933	-12691	-6273	-5055
DUITSTALIGE GEMEENSCHAP								
- Ontvangsten	963	2469	4238	3267	3430	3561	3759	3456
- Uitgaven	1048	2638	3147	3656	3997	4165	4351	3893
- Begrotingsaldo					-567	-603	-592	-436
- Andere verrichtingen							9	6
- N F S	-85	-169	1091	-389	-567	-603	-583	-430
GEMEENSCH. GEMEENSCHAPSCOM.(b)								
- Ontvangsten	-	1569	2114	1171	1401	1073	1678	1982
- Uitgaven	-	1088	829	943	1151	1648	1417	2131
- Begrotingsaldo					250	-575	261	-150
- Andere verrichtingen								
- N F S	-	481	1285	228	250	-575	261	-150
FRANSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE								
- Ontvangsten	-	-	-	-	-	5701	7401	7870
- Uitgaven	-	-	-	-	-	3165	6419	9509
- Begrotingsaldo						2536	982	-1639
- Andere verrichtingen								
- N F S	-	-	-	-	-	2536	982	-1639
TOTAAL								
- Ontvangsten	611095	673540	722810	754371	821981	889365	928292	969488
- Uitgaven	565938	701300	756440	815764	874488	938164	985285	1018160
- Begrotingsaldo				-61393	-52507	-48799	-56993	-48671
- Andere verrichtingen				0	53	1084	3885	-6202
- N F S	45157	-27760	-33630	-61393	-52454	-47715	-53108	-54874

(a) De middelen 1989 werden bij gebrek aan goedgekeurde middelenbegroting slechts doorgestort begin 1990.

(b) Opgericht vanaf 1989; effectief in werking getreden vanaf 1990.

Bron: Schatkistoestand van de Gemeenschappen en de Gewesten.

		miljoenen BEF					
Toestand per :	31/12/90	31/12/91	31/12/92	31/12/93	31/12/94	31/12/95	31/12/96
1. DIRECTE SCHULD	-	13.500,00	40.598,00	72.493,00	93.500,00	152.517,09	184.360,44
Vast					70.500,00	112.670,94	124.004,28
-Financiering NFS					70.500,00	88.500,00	91.990,00
-Overgenomen indirect						24.170,94	32.014,28
Vlot					23.000,00	39.846,15	60.356,16
-Financiering NFS					23.000,00	28.000,00	49.953,87
-Overgenomen indirect						11.846,15	10.402,29
2. INDIRECTE SCHULD	228.442,61	243.782,31	261.637,90	266.714,28	267.784,50	205.976,55	188.064,76
GECONSOLIDEERD	227.994,91	243.010,11	258.975,30	263.220,28	264.574,50	203.554,55	187.346,76
Ondergeschikte Besturen							
Gesubsidieerde werken - wegen	22.747,49	22.863,61	23.208,88	22.443,46	21.433,44	20.817,83	19.539,96
Slachthuizen	98,85	93,30	87,52	81,48	71,21	68,64	57,56
Waterwerken	10.616,17	10.243,59	9.850,21	9.438,15	8.911,71	8.576,43	7.976,19
Bejaardenflats	996,92	962,16	925,33	886,21	832,04	801,28	741,38
Kinderkribben	86,87	83,27	79,46	75,49	70,11	67,01	61,12
Toerisme		3,60	3,60	3,60	3,47	3,46	3,27
Saneringslening	1.489,62	1.348,43	1.188,83	1.006,72	800,05	566,79	
Ziekenhuissector (VFBZ)							
V.F.B.Z. Bejaardenzorg (L)	5.474,92	5.866,26	4.242,67	4.279,50	4.238,71	4.210,99	3.974,38
V.F.B.Z. Volksgezondheid	3.555,83	3.873,34	6.044,42	5.914,34	5.678,19	5.646,13	5.279,96
School- en Universiteitsgebouwen							
Univ. : Academische sector	11.133,92	11.404,94	11.166,55	10.765,47	10.770,04	10.462,24	9.601,69
ARDIFIN	3.973,40	8.085,48	13.350,56	13.269,23	13.179,49	(b)	
Waterbeleid en Milieubeleid							
Watervoorziening (VMW)	3.428,66	3.587,74	3.688,21	3.993,49	3.457,54	3.022,41	895,47
Leefmilieu- industrie	1.072,47	844,18	711,02	582,14	464,11	368,91	278,48
VMM (WZK-VMZ)	418,28	1.397,45	2.259,09	2.355,19	2.297,20	1.673,96	1.440,35
Overgenomen leningen							208,41
Huisvesting							
Bouw- en aankooppremies	13.644,03	12.698,58	10.540,38	8.421,81	6.367,88	(b)	
Saneringspremies	4.906,20	4.653,23	3.969,45	3.277,65	2.570,03	(b)	
Herfinanciering - bouw en aankooppremies	3.994,64	5.235,93	9.136,06	12.136,00	14.751,17	(b)	
Ex NMH/ Ex NLM	13.654,29	7.193,21	6.047,61	4.748,52	7.106,98	5.233,43	3.467,11
VHM		7.409,50	8.265,59	12.105,70	11.209,95	10.551,00	8.468,75
Diverse sectoren							
Middenstandsopleiding		726,10	742,75	838,71	967,92	938,92	847,80
Philharmonie	31,12	29,40	27,64	25,80	21,88	19,80	17,64
O.V.V.Sociaal Passief	1.210,86	1.468,36	1.303,23	1.138,10	911,44	746,31	581,18
Ballet van Vlaanderen					170,44	165,09	159,29
MUHKA					202,76	196,97	190,62
VL.O.S.					464,18	453,10	440,91
BRTN	1.325,54	1.246,84	1.081,13	772,91	642,14	527,21	412,62
De Lijn	200,95	201,27	197,31	193,23	189,03	184,83	180,62
Amortisatiefonds (ALESH)	97.344,90	102.013,90	105.915,90	102.462,90	98.909,80	96.038,60	94.823,80
- Gewest							
- Huisvestingsmaatschappijen							
FNSV - Gimvindus	26.545,00	26.545,01	30.941,83	32.769,31	32.769,31	10.322,00	(b)
AQUAFIN (a)	44,00	2.931,40	4.000,10	9.235,20	15.112,30	21.891,20	27.698,20
KORTE TERMIJN							
Investeringsfonds	447,70	772,20	2.662,60	3.494,00	3.210,00	2.422,00	718,00
3. ALGEMEEN TOTAAL (1 + 2)	228.442,61	257.282,31	302.235,90	339.207,28	361.284,50	358.493,64	372.425,20

(a) Raming van de Afdeling

(b) Overgenomen in de directe schuld

Bron : Schuldstatistiek, Vlaamse Gemeenschap.

Toestand per:	miljoenen BEF							
	31/12/90	31/12/91	31/12/92	31/12/93	31/12/93	31/12/94	31/12/95	31/12/96
<i>1. Directe schuld</i>	-	14.982,00	24.163,00	28.787,90	28.787,90	39.793,00	47.977,10	53.980,00
<i>2. Indirecte schuld</i>	23.819,20	28.763,20	31.335,60	33.421,08	24.428,48	24.456,75	23.800,00	23.414,49
Universitair onderwijs	15.897,20	21.975,80	22.160,40	21.715,28	21.715,28	21.396,90	20.820,90	20.557,78
Sportinfrastructuur			251,00	140,30	(c)	-	-	-
Toerisme		17,00	16,00	(a)	(c)	-	-	-
Kredietopeningen								
-cultuur					11,00	456,90	482,10	482,10
-sporthal Jambes		42,40	47,00	81,30	115,60	132,60	145,80	145,80
Sociale sector	7.922,00	6.728,00	7.089,00	8.004,50	(c)	-	-	-
-Bejaardenflats/Kinderkribben		543,00	551,00	-	-	-	-	-
-Bouw ziekenhuizen - Volksgezondheid		6.185,00	6.538,00	-	-	-	-	-
Para-communautaire instellingen	-	-	1.772,20	3.479,70	2.586,60	2.470,35	2.351,20	2.228,81
				(b)				
3. ALGEMEEN TOTAAL 1+2	23.819,20	43.745,20	55.498,60	62.208,98	53.216,38	64.249,75	71.777,10	77.394,49

<i>Overbruggingsleningen (d)</i>				11.950,00	11.950,00	22.088,00	30.542,50	35.597,40
ten laste van - Franse Gemeenschap/ Waalse Gewest	-	-	-	9.000,00	9.000,00	16.170,00	22.581,00	26.775,30
- Franse Gemeenschapscommissie	-	-	-	2.950,00	2.950,00	5.290,00	6.477,00	7.337,60
- Gekapitaliseerde intrest	-	-	-	-	-	628,00	1.484,50	1.484,50

(a) Begrepen in de schuld van de sociale sector

(b) Waarvan 893,1 miljoen werd overgedragen op 1/1/94 aan het Waalse Gewest.

- Office de promotion de Tourisme: 64,4 miljoen.

- Fonds voor de gehandicapten: 828,7 miljoen.

(c) Per 1/1/94 overgedragen aan het Waalse Gewest.

(d) Globaal overzicht van de uitstaande bedragen, vanaf 1996 werden de noodzakelijke middelen voor de financiering van de intrestlasten op de begrotingen voorzien.

Bron : Schuldstatistiek, Franse Gemeenschap

miljoenen BEF

Toestand per :	31.12.1990	31.12.1991	31.12.1992	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996
				na transfert bevoegheden Franse Gem.			
1. DIRECTE SCHULD		2909,0	17489,0	27173,0	32338,0	48799,0	66228,0
Geconsolideerd				33000,0	49000,0	65522,0	81721,0
Vlottende		2909,0	489,0	-5827,0	-16662,0	-16723,0	-15493,0
2. INDIRECTE SCHULD	136174,7	143893,3	150326,8	161102,3	159401,9	160454,5	155929,5
NATIONALE SECTOREN (S.W.S.)	16274,5	15962,0	15610,0	15214,0	14767,0	14264,0	13697,0
Lokale besturen	23410,0	23490,0	23895,5	24906,6	25118,0	23679,7	22204,6
- Gesubsidieerde werken, water, slachthuizen (K.B. 1959)	21190,0	21460,0	22075,5	22296,6	22720,0	21578,5	20347,2
- Intercommunales	-	-	-	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0
- Leningen Charleroi-Luik (2,75 mia.)	2220,0	2030,0	1820,0	1610,0	1398,0	1101,2	857,4
Sociaal huisvesting (excl. ALESH)	4026,8	4265,9	4560,7	3945,8	3757,2	3372,8	3015,2
- Prefinancieringspremies	2320,0	2620,0	2979,0	2432,0	2315,2	2006,8	1690,4
- S.R.W.L. (leningen 1987 - 1988)	1706,8	1645,9	1581,7	1513,8	1442,0	1366,0	1324,8
Leefmilieu - Leningen sanering industriële onderne.	440,0	390,0	340,0	290,0	241,6	194,4	147,9
Watervoorziening	1700,0	1800,0	3617,2	4028,9	5201,5	5099,7	5069,4
- S.W.D.E.	1700,0	1800,0	1650,0	1522,0	1495,0	1393,2	1393,2
- Lening intercommunale watervoorziening	-	-	1967,2	2506,9	3706,5	3706,5	3676,2
Sociale sector (a)	-	-	-	8684,0	9257,3	9584,9	9216,0
- Bejaardenflats, kinderkribben (K.B. 1959)	-	-	-	859,0	964,3	940,6	913,4
- Ziekenhuissector (K.B. 1959)	-	-	-	7825,0	8293,0	8017,0	7707,9
- Waals Agentschap voor de Integratie van gehandicapte Personen	-	-	-	-	-	627,3	594,7
Sportsector (a)	-	-	-	640,3	612,2	584,1	556,0
- I.E.G. Mouscron	-	-	-	140,3	112,2	84,1	56,0
- Sportinfrastructuur	-	-	-	500,0	500,0	500,0	500,0
Toerisme - Site des Barrages de l'Eau d'Heure (a)	-	-	-	-	15,0	14,1	13,2
Permanente vorming (I.F.P.C.M.) (a)	-	-	-	621,3	846,7	816,7	788,9
Schuld sociale huisvesting - ALESH	90323,4	97985,4	102303,4	102771,4	99585,4	102844,1	101221,3
terug te betalen door Gewest	46920,9	50751,9	52910,9	53144,9	49626,5		
terug te betalen door Lokale maatschappijen	43402,5	47233,5	49392,5	49626,5	49958,9		
3. ALGEMEEN TOTAAL (1+2)	136174,7	146802,3	167815,8	188275,3	191739,9	209253,5	222157,5

(a) Schuld m.b.t. tot de bevoegheden waarvan de uitoefening door de Franse Gemeenschap aan het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie is overgedragen vanaf januari 1994.

miljoenen BEF

Toestand per :	31.12.1990	31.12.1991	31.12.1992	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1996
					(b)		vóór overname indirecte schulden	ná overname indirecte schulden
1. DIRECTE SCHULD:		5084,0	14988,2	20920,7	34987,9	41261,0	46351,9	51462,3
Geconsolideerde	3000,0	13000,0	21112,2	32497,2	45304,0	42544,1	42544,1	42544,1
Vlootende	2084,0	1988,2	-191,5	1114,0	-5390,3	2554,0	2554,0	2554,0
Ex- provincie Brabant (b)					1376,7	1347,3	1253,8	1253,8
Overige indirecte schuld (i)								5110,4
2. INDIRECTE SCHULD:	43720,2	42976,0	44346,1	51429,5	48917,4	45310,3	42384,1	37273,7
Lokale besturen & Agglomeratie	7370,5	7113,1	6880,0	14620,1	11245,1	9625,9	6693,3	6693,3
- gesubsidieerde werken	3602,4	3454,9	3335,4	3324,6	2964,6	2878,3	1379,2	1379,2
- schulden van lokale besturen	3768,1	3658,2	3544,6	11295,5	8280,5	6747,6	5314,1	5314,1
- B.G.H.G.T. (c)	3768,1	3658,2	3544,6	11295,5	8280,5	6747,6	5314,1	5314,1
* Thesaurielening 1977 (1915 mio.)	772,1	662,2	548,6	429,5	306,6	177,9	43,8	43,8
* Demuyter-lening (opname 4700 mio.)	1996,0	1996,0	1900,0	1900,0	950,0	0,0	0,0	0,0
* Hatry I-lening gemeenten (7973,8 mio.)				6070,0	5000,0	3500,0	2000,0	2000,0
* Hatry I-lening agglo (1000 mio.)	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0	0,0	0,0	0,0	0,0
* Hulpfonds gemeenten (vroegere Fonds 208)				800,0	800,0	0,0	0,0	0,0
* Nieuwe leningen B.G.H.G.T.					1223,9	3069,7	3270,3	3270,3
* Te regulariseren met federale Thesaurie (vervallen leningen Demuyter, Hatry I en II)			96,0	1096,0	0,0	-	-	-
Agglomeratie	258,5	241,0	226,4	214,7	2463,2	2463,2	3567,3	(i)
- agglo.leningen tlv. Gewest (geb. Vorst, St.Joost)	258,5	241,0	226,4	214,7	202,3	202,3	-	-
- thesaurielening tlv. Gewest dr. consolidatie (d)					1800,0	1800,0	-	-
- investeringslen. tlv. Gewest dr. consolidatie (d)					460,9	460,9	-	-
Sociale huisvesting - Herfinanciering premies	4,2	2,6	1,4	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Leefmilieu			757,0	697,8	653,8	717,3	736,9	0,0
- Lening waterzuiveringsinstal.indust.ond. (e)	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.	0,0	0,0
- Gewestelijk Agentschap voor Netheid			757,0	697,8	653,8	717,3	736,9	(i)
Watervoorziening - B.I.W.D.	11,5	10,8	10,1	9,3	8,6	7,7	6,8	6,8
Openbaar vervoer - M.I.V.B. (f)	14041,4	15031,9	15822,7	16626,8	18739,7	18102,5	17425,5	17425,5
G.O.M.B. - leningen bij G.K.B	1025,4	907,9	1362,9	1151,8	864,5	650,1	469,5	469,5
- aanschaf industriegronden	1025,4	907,9	912,9	701,8	489,5	368,9	282,0	282,0
- militair hospitaal			450,0	450,0	375,0	281,2	187,5	187,5
Brandweer -			603,9	579,6	539,8	637,6	806,2	(i)
-Dienst voor Brandweer en Dringende Medische Hulp			603,9	579,6	539,8	637,6	806,2	(i)
Schuld sociale huisvesting - ALESH:	21008,7	19668,7	18681,7	17528,7	14402,7	13106,0	12678,6	12678,6
Terugbetaalbaar door Gewest (g) (h)	12382,0	10137,0	9343,0	8214,0	5778,3	4528,3	4183,0	4183,0
Terugbetaalbaar door lokale huisvestingsmaatschappijen	8626,7	9531,7	9338,7	9314,7	8624,4	8577,7	8495,6	8495,6
3. ALGEMEEN TOTAAL (1 + 2)	43720,2	48060,0	59334,3	72350,2	83905,3	86571,3	88736,0	88736,0

(a) De statistiek houdt, inzake de schulden van de lokale besturen, rekening met de al dan niet terugvorderbaarheid in hoofde van het Gewest op deze lokale overheden.

(b) Met inbegrip van het gedeelte van de ten laste van het Gewest komende schuld van de ex - provincie Brabant die ingevolge de institutionele hervormingen van 1993 met ingang van 1 januari 1995 werd gesplitst. De overgenomen schuld bedroeg eind 1994 1,4 miljard frank en werd in de directe schuld van het Gewest opgenomen.

(c) De bijzondere verhoging van het schuldbedrag van de sector Lokale Besturen is te wijten aan de statistische aanpassing die door het Secretariaat van de Afdeling werd doorgevoerd naar aanleiding van de in de loop van 1993 gewijzigde financieringswijze van bepaalde schulden van de Brusselse gemeenten via de oprichting van het Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (afgekort : B.G.H.G.T.) dat het beheer van de schulden heeft overgenomen (effect van de statistische aanpassing geraamd op 7 miljard frank) . Zie ter zake eveneens de toelichting opgenomen in het Jaarverslag van de Afdeling van mei 1996 (blz. 85).

(d) Met inbegrip van bepaalde schulden van de Brusselse Agglomeratie (ten belope van 2,3 miljard frank eind 1994) die in de indirecte schuld van het Gewest werden opgenomen ingevolge de consolidatie van de Agglomeratiebegroting en de Gewestbegroting met ingang van begrotingsjaar 1995. Deze overgenomen schulden werden tot en met begrotingsjaar 1994 buiten beschouwing gelaten in het kader van de evaluatie van de begrotingsuitvoering met de norm van de Afdeling.

(e) Uitstaande schuld was verwaarloosbaar klein.

(f) De totale M.I.V.B. - schuld zoals hier weergegeven , is samengesteld uit enerzijds de ingevolge de regionalisering van de bevoegdheden inzake openbaar vervoer door het Gewest overgenomen schuld die eind 1988 13,7739 miljard frank bedroeg en anderzijds de door het Gewest tijdens de periode 1989 - 1996 opgebouwde gedebudgetteerde schuld ten belope van 3,6516 miljard frank.

(g) Rekening houdend met de jaarlijkse bijdrage van 1 miljard frank van de federale Overheid in de aflossing van de schuld van het Gewest t.o.v. van het ALESH gedurende de periode 1991 - 1995.

(h) Rekening houdend met de schuldverschikking binnen het ALESH die tussen de federale Overheid en de Gewesten in het voordeel van deze laatste in de loop van 1994 werd doorgevoerd : schuldvermindering voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 1,6907 miljard per einde 1994.

(i) Schulden die in de loop van 1996 werden opgenomen in de directe schuld. Deze schuldovername werd buiten beschouwing gelaten in het kader van de evaluatie van de begrotingsuitvoering voor 1996 met de norm van de Afdeling.

Bron : Gewestelijke schuldstatistieken , Rekenhof en ALESH.

miljoenen BEF

Toestand per:	31/12/90	31/12/91	31/12/92	31/12/93	31/12/94	31/12/95	31/12/96
<i>Directe schuld</i>	-	-	-	-	-	500,00	598,00
Korte termijn	-	-	-	-	-	250,00	
Lange termijn	-	-	-	-	-	250,00	598,00
TOTAAL	-	-	-	-	-	500,00	598,00

Bron : Schatkistoestand , Duitstalige Gemeenschap

miljoenen BEF

Toestand per:	31/12/90	31/12/91	31/12/92	31/12/93	31/12/94	31/12/95	31/12/96
1. Directe schuld	-	-	-	-	1.170,97	1.175,19	699,20
Ex - provinciale	-	-	-	-	1.056,37	996,79	528,40
Fonds voor gehandicapten	-	-	-	-	64,10	128,30	121,80
Kinderkribben	-	-	-	-	50,50	50,10	49,00
2. Indirecte schuld	-	-	-	2.950,00	5.290,00	6.477,00	7.337,60
Overbruggingsleningen	-	-	-	2.950,00	5.290,00	6.477,00	7.337,60
3. ALGEMEEN TOTAAL 1+2	-	-	-	2.950,00	6.460,97	7.652,19	8.036,80

Bron : Algemeen toelichting 1997, en
Schatkistoestand.

